Harold morris
Dianne Barker
PREFAŢA

Dacă n-aş fi primit, în 1983, o casetă cu povestea lui Harold Morris, probabil că nu l-aş fi întâlnit niciodată. Ea conţinea istoria fascinantă a lui Harold, aşa cum a povestit-o unor elevi de liceu. Caseta, aidoma cărţii de faţă, prezenta captivanta poveste a unui sportiv care promitea să ajungă celebru, dar care a fost prins în vârtejul ameţitor al vieţii şi, după câteva greşeli, a ajuns într-o celulă întunecoasă, cu două condamnări pe viaţă. Cu mâinile şi picioarele încătuşate, a intrat pe poarta închisorii Georgia State Penitentiary pentru a petrece anii cei mai negri, dar şi cei mai binecuvântaţi ai vieţii sale. Aici, înconjurat de criminali înrăiţi, a descoperit puterea lui Iisus Cristos de a schimba vieţile oamenilor.

Am ascultat cu atenţie, fără să pot scoate un sunet, timp de o oră, cum un fost condamnat pe viaţă povestea candid despre transformarea vieţii lui în urma întâlnirii cu puterea divină. În tot acest timp, nu m-am gândit la altceva, decât la posibilitatea ca mulţi alţii, mai ales părinţii şi adolescenţii, să asculte povestea vieţii lui Harold. Cu toate că singurele conflicte pe care le au majoritatea oamenilor cu poliţia se rezumă la nerespectarea culorii roşii a semaforului, mi-am dat seama că povestea acestui om, care a stat şi în celula condamnaţilor la moarte, este interesantă şi incitantă. Din acest motiv, am hotărât transmiterea casetei pe programele de radio ale staţiilor noastre. Astfel, în februarie 1984, caseta s-a transmis la câteva sute de staţii radio, în cadrul programului „Focus on the Family”.

Ce s-a întâmplat mai departe este aproape incredibil. Birourile noastre au fost inundate de un număr record de scrisori. Unele erau scrise pe foi de caiet şcolar, altele pe hârtie cu desene, iar altele pe hârtie cu antet. Unele erau indescifrabile, altele erau bătute la maşină. Scrisorile erau

din aproape toată ţara: din marile metropole şi din staţiuni de odihnă, din zone rurale, din orăşele şi, desigur, din multe închisori. Oricum au fost ele scrise, toate aveau un numitor comun: impactul personal dramatic pe care l-a avut relatarea lui Harold Morris. Când potopul de scrisori a încetat, la numărătoarea finală ne-am dat seama că s-a stabilit un record: 15.000 de scrisori pentru o emisiune de o oră. Voluntarii care ne ajută la corespondenţă au avut de lucru mai mult ca niciodată pentru a citi şi a răspunde la atâtea scrisori.

De atunci Harold Morris mi-a devenit un prieten apropiat, un frate de credinţă şi un colaborator preţios în eforturile noastre de a ajuta familia. Recent am avut ocazia să-l aud pe viu povestindu-şi viaţa părinţilor şi copiilor din biserica mea. Sala de 2500 de locuri a fost arhiplină şi, cât timp a vorbit, s-a păstrat o tăcere totală. Apoi l-am auzit pe Harold întrebând auditoriul dacă ştie ce înseamnă să te trezeşti la ora trei noaptea şi să te uiţi pierdut la tavan, copleşit de sentimente de vinovăţie şi regret pentru ce ai făcut. Sau dacă ştie ce înseamnă să nu poţi adormi scara, datorită păcatelor din trecut. Biserica a rămas tăcută, iar el a continuat explicându-le tinerilor că hotărârile greşite, acţiunile şi gândurile păcătoase pot fi iertate, că şi ei pot obţine eliberarea de păcatele trecutului, că şi ei pot descoperi, aşa cum a făcut-o şi el, într-o celulă infestată cu gândaci, puterea transformatoare a lui Iisus Cristos. La sfârşit Harold le-a cerut tinerilor care aveau asemenea probleme să vină în faţă pentru o rugăciune de pocăinţă şi consacrare pentru Dumnezeu. Adolescenţi din toate colţurile sălii s-au ridicat şi au păşit în faţă ca să-l cunoască mai îndeaproape pe Harold… şi pe Salvatorul lor. A fost un moment memorabil în viaţa acestui om unic în felul lui.

Am vorbit pe îndelete cu Harold despre lucrarea pe care o desfăşoară şi motivele care-l determină să o facă şi am înţeles care este forţa care-l împinge înainte: o dorinţă

fierbinte să-şi slujească Salvatorul şi să-i ajute pe alţii să evite capcanele în care a căzut el şi lungul drum al umilinţei pe care l-a parcurs puşcăriaşul cu numărul 62345. Sper ca nimeni dintre noi să nu afle, pe propria piele, ce înseamnă să fii îmbrăcat în haine vărgate, tuns şi aruncat în spatele unor gratii unde să-ţi petreci tot restul vieţii. Dar milioane de adolescenţi şi tineri se află într-o altă închisoare… a păcatului. Sunt robii alcoolului, ai tutunului şi drogurilor, ai imoralităţii şi dorinţei nesăbuite de a obţine plăcerea cu orice preţ. Harold Morris vrea să spună tuturor acestor oameni că Iisus Cristos este Cel care i-a smuls lanţurile şi l-a eliberat. Mesajul său este un mesaj al speranţei pentru o lume disperată.

Indiferent dacă eşti părinte sau copil, căsătorit sau celibatar, indiferent dacă locuieşti într-un cămin, un apartament, o casă spaţioasă sau o celulă de închisoare, cartea pe care o vei citi conţine istoria unui om ale cărui sfaturi vei fi înţelept dacă le vei urma. Un om obişnuit care a ajuns într-o situaţie neobişnuită. Mă simt onorat să mă număr printre prietenii lui.

James GDobson

Preşedintele Asociaţiei Focus on the Family

CUVÂNTUL AUTORULUI

Este o tradiţie ca autorul să-şi exprime recunoştinţa faţă de cei care l-au ajutat să-şi scrie cartea. Deoarece această carte este o autobiografie, trebuie să le mulţumesc celor care m-au ajutat în viaţă. Dacă spaţiul mi-ar permite, aş menţiona numele tuturor celor care m-au ajutat de-a lungul zbuciumatei mele vieţi.

Prietenilor care au crezut în mine, chiar şi atunci când lumea din jurul meu se prăbuşea, le mulţumesc pentru dragostea, înţelepciunea şi curajul lor.

Prietenilor mei care m-au ajutat în zilele grele ale bolii le mulţumesc pentru exemplul pe care mi l-au dat.

Conducătorilor mei spirituali le mulţumesc pentru devotamentul lor în proclamarea Evangheliei lui Iisus

Cristos.

Lui Bobby Richardson, care nu se ruşinează de Evanghelia lui Cristos, îi mulţumesc pentru că este prietenul lui Iisus şi al meu personal.

Fratelui meu, Carl Morris, şi iubitoarei lui soţii, Betty, le mulţumesc pentru loialitatea şi dragostea pe care mi le-au arătat tot timpul.

Lui James Dobson şi colaboratorilor săi de la Focus on the Family le mulţumesc pentru încurajare şi încrederea pe care o au în mine.

Prietenilor care s-au rugat pentru apariţia acestei cărţi, precum şi coautoarei, Dianne Barker, le mulţumesc din tot sufletul.

Harold Morris

CAPITOLUL I

OMOR DEOSEBIT DE GRAV

— Dă-i drumul! Dă-i drumul! Am împuşcat un om! au strigat prietenii mei în timp ce se năpusteau spre maşină.

Am pornit motorul şi, iară să mai cer vreo explicaţie, am întors maşina şi am pornit exact în direcţia din care au venit Jack şi Danny.

— Ce faci? Eşti nebun? Ne vor prinde! a strigat Danny. Cei doi s-au aplecat pe bancheta din spate când maşina poliţiei şi o salvare cu sirenele urlând au trecut pe lângă noi în viteză, îndreptându-se spre un magazin.

Am virat la dreapta ca să ies din Atlanta şi am ajuns pe autostradă. Un timp n-am auzit decât gâfâitul celor doi de pe bancheta din spate şi tot felul de întrebări mi se învârteau în minte: „Au împuşcat un om! Cum s-a putut întâmpla aşa ceva?”

Când Jack şi Danny s-au mai liniştit, mi-au povestit ce s-a întâmplat. Au intrat în magazin, şi-au scos pistoalele şi au ordonat şefului de magazin să deschidă seiful. În timp ce unul dintre ei lua banii din seif, un cumpărător şi-a dus mâna la centură şi a scos un pistol de calibru 38. A avut loc o încăierare şi eroul de ocazie a fost împuşcat.

„Până acum ne-am distrat, m-am gândit eu, dar acum sunt implicat în jefuirea unui magazin. Dar dacă omul împuşcat moare? Nu ar fi mai bine să merg la poliţie?”

— A murit? am întrebat eu, speriat de răspunsul pe care-l voi primi.

— Nu! a răspuns Jack dispreţuitor. L-am atins doar lateral şi când am ieşit din magazin era în picioare. Va trăi.

Am respirat uşurat. Cel puţin rana nu era fatală şi eram bucuros că nimeni nu ne-a observat când am trecut cu maşina pe lângă magazin. Cu toate că-mi părea rău de omul rănit, cu cât ne îndepărtam de Atlanta deveneam tot mai sigur pe mine. El îşi va reveni, iar noi am scăpat, mă gândeam eu. Totul se va sfârşi cu bine. Prietenii mei m-au încurajat şi ei.

Pentru Jack şi Danny se părea că incidentul s-a încheiat şi nu-şi făceau prea multe griji pentru soarta celui împuşcat. Ne-am oprit să mâncăm şi să bem o bere şi apoi ci au dormit în timp ce eu am condus 500 de kilometri până în Grecnsboro, Carolina de Nord, unde locuiesc, în cele şase ore de condus am avut suficient timp să revăd evenimentele ultimelor şase luni.

Pe Danny şi Jack i-am întâlnit într-un bar de noapte din Greensboro, la puţin timp după ce m-am despărţit de soţia mea. Ideea de a-mi petrece tot restul vieţii cu o singură femeie nu mă atrăsese deloc şi nu-mi ascundeam beţiile şi aventurile. După divorţ am început să petrec mult timp la un bar de noapte, primul club topless din statul Carolina de Nord. Trăiam într-un ritm alert, dar nu ştiam încotro mă îndreptam.

Aveam un serviciu bun la o firmă de asigurări, un Cadillac nou şi libertatea pe care mi-am doril-o. Niciodată n-am avut necazuri cu poliţia, nici măcar pentru parcarea într-un loc interzis sau depăşirea vitezei legale. Niciodată n-am întâlnit un fost puşcăriaş. Dar curând, toate acestea s-au schimbat. Barul de noapte atrăgea personajele cele mai dubioase: alcoolici înrăiţi, toxicomani, traficanţi de

droguri, foşti condamnaţi şi prostituate. Era o viaţă nouă în care mă cufundam tot mai adânc.

Deşi bravam în faţa noilor mei prieteni, în interiorul meu mă simţeam mizerabil şi nu ştiam încotro s-o apuc. Am început să beau tot mai mult până când tot timpul mi-l petreceam în compania băuturii şi a femeilor. Am descoperit amfetaminele (drogurile-n.tr) şi pilula numită „frumuseţea neagră" a devenit prietena mea intimă.

În cele din urmă mi-am părăsit serviciul. Mi-au mai rămas ceva bani din poliţele de asigurare pe care le aveam, dar nu erau suficienţi pentru stilul meu extravagant de viaţă. Lucram câteva ore la clubul de noapte şi am recurs la cărţi de credit până când am acumulat datorii de câteva mii de dolari.

Nu peste mult timp prietena mea mi l-a prezentat pe Jack. El şi prietenul lui, Danny, erau întotdeauna foarte eleganţi, volubili, aroganţi şi cheltuiau mult. Arătau bine şi aveau mare succes la femei. Ne-am împrietenit pe loc şi Jack mi-a propus să locuiesc cu ei.

Nu ştiam că era un fost deţinut. Tot ce mi-a spus a fost că avea „relaţii". Astfel mi-a explicat de ce are 500 de costume (şi m-a asigurat că nu erau furate). Cu toate că am vrut să-l cred, am rămas la convingerea că proveneau din furturi. Totuşi mi-am lăsat deoparte întrebările şi am cumpărat şi eu câteva costume. Am vândut câteva şi unor prieteni.

Într-o seară Jack m-a rugat să-l aştept cu maşina la un motel, la ora 21: 30. Mi-a dat 2000 de dolari pentru acest mic serviciu. A doua zi am citit în ziar că motelul a fost jefuit. Când l-am întrebat pe Jack despre aceasta, el mi-a răspuns: „Nu mai pune întrebări. Ai fost bine plătit". M-am speriat, dar, pentru că aveam datorii mari, am tăcut şi am acceptat banii. Ar fi trebuit să mă duc la poliţie, dar, dacă dormi ziua şi chefuieşti noaptea, conştiinţa nu mai are când să lucreze.

După ce ne-am săturat de Grecnsboro, împreună cu

cei doi amici am căutat femei şi senzaţii noi în alte părţi, de la Myrtle până la New York. Buzunarele lui Jack erau întotdeauna doldora de bani. Viaţa nocturnă a oraşuluKAtlanta ne ademenea tot aşa cum fluturii de noapte sunt atraşi de flacără. Am plecat deci acolo.

În 18 septembrie 1968 ne-am instalat la motelul Heart of Atlanta şi am luat toate barurile la rând. Am consumat cantităţi enorme de alcool şi ne-am drogat. După o săptămână de petreceri am rămas fără bani lichizi şi am folosit cărţile de credit pentru acoperirea cheltuielilor. Ne-am întors în Carolina de Nord, lucru pe care, de altfel, abia aşteptam să-l fac. În 25 am plecat de la motel. Înainte de a părăsi oraşul, prietenii mei au insistat să mai vizităm o dată câteva fete pe care le-am cunoscut mai devreme.

Am mers la adresa pe care ne-au dat-o fetele. Am bătut la uşă, dar n-am primit niciun răspuns. În timp ce le aşteptam să se întoarcă acasă de la serviciu, Jack şi Danny au plecat pe neaşteptate, spunând că se vor întoarce imediat.

Fetele au sosit repede şi am intrat în apartamentul lor. La câteva minute după ce m-am întors la maşină, i-am văzut pe Jack şi pe Danny fugind spre mine şi strigând că au împuşcat un om.

Dar acum, când ne apropiam de Grecnsboro, niciunul dintre ei nu părea afectat de incidentul ce s-a petrecut. În timp ce ei moţăiau în spate, eu eram cuprins de tot mai multe îndoieli. Alunecam tot mai adânc în disperare: „Ai ajuns la fundul butoiului, mi-am spus. Tata a crezut întotdeauna că nu voi reuşi să realizez ceva în viaţă. Poate că a avut dreptate. Dar poate că nu, argumentam cu şi dacă vreau să dovedesc că nu avea dreptate, trebuie să mă despart de Jack şi de Danny”.

Cu câteva săptămâni în urmă, mă mutasem din locuinţa lui Jack şi acum împărţeam un apartament cu proprietarul barului de noapte. Aceasta mi-a uşurat despărţirea de ei. I-am lăsat pe cei doi acasă la Jack dar nu

le-am spus ce planuri îmi făcusem. Apoi mi-am strâns lucrurile şi am plecat la Houston, Texas, unde un prieten s-a oferit să mă găzduiască.

Nu eram acolo decât de câteva zile, când prietenul meu a acceptat, pe neaşteptate, un serviciu nou, chiar în Atlanta. Neavând pe altcineva în Houston, am plecat împreună cu el. N-am mai auzit nimic despre jaful magazinului şi am uitat complet incidentul.

Cu toate că m-am despărţit de foştii mei prieteni, n-am abandonat stilul de viaţă anterior. Am continuat viaţa uşuratică. Mai mult, m-am aruncat în viaţa destrăbălată pe care o duceam şi mai aprig ca înainte. Au trecut câteva luni şi jaful magazinului mi-a ieşit complet din minte. Mi-am reamintit însă de el când mi-a telefonat o fostă prietenă din Carolina de Nord.

— Ai fost pe prima pagină a ziarelor astăzi, mi-a spus ea.

— Ce vrei să spui?

— Poza ta este pe prima pagină a ziarelor. Eşti căutat pentru atac armat şi crimă.

— Crimă! am murmurat eu cu răsuflarea tăiată. Când mi-am dat seama de realitate, am simţit cum mi se strânge stomacul. Jack şi Danny *l-au* ucis pe bărbatul din magazin.

— Harold. FBI-ul m-a chestionat în legătură cu tine. Au spus că omul respectiv n-a trăit decât cinci minute după ce ai plecat din magazin.

— Dar n-am ucis pe nimeni, am protestat eu.

— Pe cei doi prieteni ai tăi i-a prins poliţia şi acum te caută şi pe tine.

După terminarea conversaţiei m-am gândit la scara jafului. Ştiam că eram vinovat de câteva lucruri condamnabile, dar nu de jaf şi crimă. N-am fugit de autorităţi şi nici acum nu mă ascund. Am aşteptat câteva zile în Atlanta ca să fiu arestat. Văzând că nimeni nu vine să mă aresteze, m-am hotărât să mă întorc în Carolina de Nord şi să vorbesc cu un prieten, avocat. Am petrecut de

câteva ori împreună, aşa că m-am gândit că pot avea încredere în el ca să-mi spună ce se întâmplă.

Avocatul auzise deja despre acuzaţiile ce mi se aduceau şi dorea să ştie care a fost participarea mea la crimă. Mi-a spus că mă crede, dar m-a sfătuit să nu mă predau încă poliţiei. În primul rând va încerca să afle ce au mărturisit ceilalţi doi suspecţi arestaţi. Apoi mă voi duce la poliţie şi le voi povesti lotul. Dacă voi depune mărturie împotriva lor, voi fi, probabil, eliberat. La urma urmei nu eram implicat decât datorită faptului că-i cunoşteam. Eu n-am ucis pe nimeni. Nu voi avea probleme, m-a liniştit el.

Când l-am căutat pe avocat, după câteva zile, părea încurcat. În jurul cazului se păstra secretul, iar Jack şi Danny nu erau închişi în oraş. Avea nevoie de mai mult timp pentru a-şi da seama ce se întâmplă, înainte să mă predau poliţiei. Riscam să fiu arestat dacă rămâneam în Grecnsboro sau mă întorceam la Atlanta, deci nu mi-a rămas decât alternativa fugii.

Mi-am vândut maşina ca să am bani de drum şi am plecat la Myrtle Beach cu un prieten. După câteva zile de chefuri acolo, am plecat împreună cu el la Charleston, Savannah, Columbia şi, în cele din urmă, la Grecnville, Carolina de Sud, unde m-a lăsat prietenul meu, spunându-mi că se va întoarce peste câteva zile. Pe drum a fost oprit pentru depăşirea vitezei legale şi, pentru a nu-şi pierde permisul de conducere, a făcut un târg cu poliţiştii: va preda politici un criminal în schimbul păstrării carnetului de conducere. Le-a spus poliţiştilor unde mă pot găsi. Stăteam la un motel împreună cu o fată pe care o cunoscusem în Columbia, dar aveam camere separate pentru că eu doream să fiu liber să mă întâlnesc şi cu alte femei.

În data de 18 septembrie, la un an de la crima din Atlanta, mă întorceam la motel pe la ora opt, după ce îmi petrecusem seara în compania unei fete noi, pe care tocmai o cunoscusem. După ce fata m-a lăsat în făta

motelului, în drum spre camera mea, mi-am cumpărat un Pepsi şi un ziar. Am citit până aproape de ora zece lângă geam, apoi am tras perdelele, am încuiat uşa şi m-am culcat. Treizeci de minute mai târziu am fost trezit de o bătaie în uşă. Adormit, am deschis uşa, dar n-am văzut pe nimeni. Crezând că a fost camerista, am închis uşa şi m-am culcat din nou.

Toc! Toc! Toc!

Iarăşi camerista! Eram deja supărat pentru că eram deranjat a doua oară. După ce am descuiat, uşa s-a trântit cu violenţă de perete şi doisprezece poliţişti au năvălit în cameră şi mi-au pus pistoalele la tâmplă.

— Dacă faci vreo mişcare, eşti mort! au strigat ei. aruncându-mă pe pat şi punându-mi cătuşe la mâini.

— Unde ţi-o pistolul? m-au întrebat golind sertar după sertar. Niciodată în viaţă n-am avut pistol. Scena care s-a derulat parcă făcea parte dintr-un film cu gangsteri, în care jucam şi cu.

— Luaţi-l şi închideţi-l! se răsti ofiţerul care a comandat întreaga operaţiune.

— Doar n-o să mă duceţi dezbrăcat? am obiectat cu în timp ce mă împingeau spre uşă.

— Pune-ţi nişte haine pe tine! a încuviinţat ofiţerul.

— Cum credeţi că mă pot îmbrăca cu mâinile legate la spate? am protestat cu.

Mi-au eliberat o mână şi am putut să mă îmbrac.

— Cum rămâne cu banii mei? am întrebat.

— Numără-i banii… face pe deşteptul, a bombănit unul din ei.

— Bine, m-aţi prins. Nu vreau decât banii mei şi ce-mi aparţine, am spus eu. Nu au aflat nimic despre fata din camera alăturată.

Pe drum spre penitenciar, m-au bombardat cu întrebări.

— Când ai ajuns în oraş? Ce-ai făcut până acum?

Au insistat mereu că eu deţin o informaţie de care

aveau ei nevoie. Ştiind că aveam dreptul la un avocat în timpul anchetei, nu le-am răspuns nimic.

Când am ajuns la închisoare, poliţiştii s-au înfuriat pentru că m-am opus la luarea amprentelor. Ameninţat cu bătaia, am cedat. Am fost pus sub acuzaţie în faţa unui magistrat federal care a fixat cauţiunea la 10.000 de dolari. Atunci am aflat că sunt acuzat de atac armat în Greensboro. Aceasta m-a dărâmat complet.

Cum puteam fi căutat pentru o crimă din Atlanta, pe care nu o comisesem, dar acuzat de un atac armat în Greensboro despre care nu ştiam nimic? Dacă reuşeam să strâng 10.000 dolari, eram liber.

Am folosit apelul telefonic la care aveam dreptul ca să contactez pe unul dintre cei mai buni avocaţi din Carolina de Sud. Secretara lui m-a informat că doar o simplă discuţie cu el mă costă 200 de dolari. Aveam 500 de dolari, dar, oricum, avocatul nu era în oraş şi nu urma să revină decât peste câteva zile.

După două ore. un agent FBI a intrat în celula unde eram deţinut şi mi-a spulberat orice speranţă de a obţine o eliberare rapidă.

— Harold Morris, am ceva să-ţi comunic, mi-a spus el.

A citit şase acuzaţii de atac armat şi una de crimă.

— Nu există cauţine.

Ceilalţi deţinuţi au răsuflat uşuraţi. Pentru că eram îmbrăcat elegant, ceilalţi colegi de celulă au crezut că eram un informator FBI infiltrat între ei. Au plănuit să mă înjunghie, aşa cum mi-a spus unul dintre ei mai târziu. Dar când mi s-au citit toate acuzaţiile, şi-au dat seama că sunt un criminal mai periculos decât oricare dintre ei.

Şase atacuri armate, crimă, cauţinea refuzată. Cum a fost posibil să mi se întâmple toate acestea chiar mic? întotdeauna m-am considerat un băiat de la ţară care a intrat şi el în lumea bună. Am adoptat un mod de viaţă libertin pentru că mi se păruse că-mi oferă posibilitatea să

fac tot ce doresc. „Trebuie să fie doar un coşmar înfricoşător, mi-am spus. Când mă voi trezi, lotul va reveni la normal”. Dar gratiile n-au fost de acord.

CAPITOLUL 2

VIAŢĂ DUBLĂ

Trei zile am stat într-o celulă murdară încercând să adun cioburile în care s-a spart viaţa mea. N-am reuşit nimic, nici la şcoală, nici în muncă şi nici în familie. Chiar şi sportul n-a fost decât o iluzie. Alegerea greşita a prietenilor m-a aruncat într-un coşmar.

Încă mai purtam hainele pe care am reuşit să le apuc când am fost arestat. După aceste trei zile, un poliţist m-a condus într-un birou, unde doi agenţi FBI mi-au adus lucrurile personale de la motel. Un aparat de radio şi alte câteva lucruri lipseau, dar n-am tăcut niciun comentariu, ci am semnat formularul pe care mi l-au dat agenţii.

— Nu eşti deloc cum ne-am aşteptat, a spus unul din ei. Pari un om liniştit, nu tipul violent capabil de ceea ce eşti acuzat.

— Ce se va întâmpla în continuare? am întrebat cu.

— Ai fost arestat pentru că ai părăsit statul ca să scapi de anchetare. Vei fi predat autorităţilor din Carolina de Nord, apoi celor din Georgia. Situaţia ta este gravă. Ea nu mai este de competenţa noastră şi nu ne vei mai vedea.

— Totuşi, avem o întrebare, a spus celălalt agent. Căutând prin lucrurile tale am găsit o perucă, ciorapi şi pantofi de damă. Nu înţeleg ce făceai cu haine de damă.

Nu ştiau de fata de la motel. Pierdusem totul, mai puţin simţul umorului.

— Cum? Nu ştiţi? am răspuns cu un aer serios. Câteodată joc şi rolul de femeie.

— Luaţi-l de aici, a spus enervat primul agent către gardian.

Am râs până am ajuns înapoi în celulă, dar, o dată ajuns înăuntru, am încetat. Nu ştiam ce mă aşteaptă.

Avocatul meu încă nu se întorsese în oraş, când au

început interogatoriile. Anchetatorii s-au purtat bine cu mine la început, urmărind să se împrietenească cu mine pentru a strânge dovezi împotriva mea. Dar când am refuzat să vorbesc cu ei şi să semnez documentele de extrădare, şi-auschimbat tactica şi au trecut la înjurături şi ameninţări.

În cele din urmă, am reuşit să vorbesc cu avocatul şi m-am simţit foarte încurajat că m-a crezut. Am discutat cu el posibilitatea de a ne opune extrădării, dar el a fost de părere că ar fi doar pierdere de timp şi bani pentru că n-aş fi avut nicio şansă. M-a sfătuit să mă întorc în Carolina de Nord şi mi-a recomandat un avocat de acolo.

Încătuşat ca un animal, am fost transferat în Greensboro, unde Jack şi Danny m-au implicat în toate infracţiunile pe care le-au comis ei. Ştiindu-mă nevinovat, eram destul de optimist în privinţa eliberării mele. Noul meu avocat mi-a lăsat o impresie foarte bună.

— Dacă spui adevărul, nu vei avea niciun motiv de îngrijorare, m-a asigurat el. A plecat să mai facă nişte cercetări şi s-a întors după trei ore.

— Nu au dovezi împotriva ta, dar vor să ajungă la o înţelegere cu tine, mi-a spus el când a revenit.

În schimbul informaţiilor despre cei pe care i-am cunoscut la barul de noapte, toate acuzaţiile din Carolina de Nord (de care, de fapt, nu eram vinovat) vor fi retrase. Termenul care se foloseşte în aceste cazuri este *noi pros.* Le-am spus tot ce am ştiut şi toate acuzaţiile din statul Carolina de Nord au fost retrase.

Avocatul mi-a făcut o ultimă vizită oferindu-se să continue să se ocupe de cazul meu, lucrând prin biroul său din oraşul Charlotte. Va avea un alt avocat ca partener şi vor acţiona printr-un avocat din Atlanta.

— Contra a 7.000 de dolari nu vei primi nicio zi de închisoare, mi-a promis el.

Eram lefter, cu datorii mari, dar cam impertinent.

— Dacă fac rost de bani şi vă plătesc numai dacă

câştigaţi procesul, vă convine? l-am întrebat. A fost de acord.

— Dar mai este ceva. am adăugat cu cu un rânjet. Nu mai am niciun ban.

— Dar ai familie, mi-a sugerat el.

Rânjetul mi-a dispărui de pe faţă.

— Nu vreau să-mi amestec familia. Mai bine risc.

Acuzaţiile din Atlanta nu mă speriau prea tare. În fond, nu eram vinovat. Voi fi sincer cu poliţia şi vor înţelege că nu sunt un criminal.

În cel mai rău caz mă vor elibera condiţionat. Nu ştiam că poliţia din Atlanta lucra de un an la acest caz, iar Jack şi Danny, în schimbul unor sentinţe mai uşoare, au depus mărturie împotriva mea. Capcana era întinsă iar eu am căzut în ea.

Am fost legat de un alt deţinut în timpul călătoriei spre Georgia şi păzit de doi poliţişti care au fost avertizaţi că sunt un criminal periculos. Ne-am oprit la închisoarea din Charlotte, statul Carolina de Nord, unde am făcut o baie, legat de o mână şi de un picior de celălalt deţinut. Era doar una din lungul şir de umilinţe ce vor urma.

După o noapte petrecută în închisoarea Fulton County din Atlanta, am apărut, cu cătuşe la mâini, în faţa unui procuror. Fiindcă nu eram reprezentat de un avocat, procedura era ilegală dar, din nefericire, atunci nu ştiam aceasta.

Procurorul a deschis dosarul meu şi mi-a spus:

— Vezi acest dosar? Ştiu totul despre tine. Am trimis trei oameni pe scaunul electric şi tu vei fi al patrulea. Vei muri.

Nu mă aşteptasem la aceste cuvinte. Ştiam că era un creştin devotat, chiar ordinat ca lucrător într-o biserică, şi îmi va propune o tranzacţie. Eu voi spune tot ce ştiu şi ei vor închide ochii. De aceea, am fost şocat.

— Am auzit că ai pledat nevinovat în Carolina de Nord, a continuat procurorul. Eu nu te cred. Eşti un

criminal foarte inteligent. Apoi s-a întors spre anchetatorul care m-a adus.

— Ştii, aproape că îmi place genul acesta de oameni, s-a adresat acestuia, schimbându-şi tonul. Mă aşteptam să văd un criminal animalic, dar acesta pare un om normal… un om cu diplomă. Nu este cum am crezuteu.

— Îţi spun eu ce vom face, mi s-a adresat din nou procurorul. Dacă îţi recunoşti vinovăţia, primeşti douăzeci de ani. Nu va mai îl niciun proces. Te duci direct la închisoare şi îţi ispăşeşti pedeapsa. Ei, ce spui?

Mi-am dat seama de gravitatea situaţiei mele. Procurorul îmi era, în mod evident, duşman. Am devenit sarcastic.

— Fac eu zece ani şi dumneavoastră pe ceilalţi zece şi plecăm împreună la închisoare.

— Vei sfârşi pe scaunul electric, s-a răstit el. Luaţi-l de aici.

Am fost dus înapoi în celula mea şi timp de două săptămâni nu s-a mai întâmplat nimic. Într-o zi de vineri am fost anunţat că avocatul meu doreşte să mă vadă. Care avocat? Nu aveam bani să plătesc un apărător.

Printre gratii l-am zărit pe cel care s-a recomandat drept şeful departamentului apărătorilor publici.

— Ţi-am studiat dosarul, mi-a spus el. Au dovezi zdrobitoare împotriva ta. Doi oameni vor depune mărturie că eşti creierul unei bande criminale, că i-ai ameninţat şi i-ai obligat să intre înarmaţi într-un magazin şi să împuşte pe oricine se va afla acolo. Te pot trimite pe scaunul electric.

Am relaţii la procuratură şi îţi pot obţine douăzeci de ani dacă eşti dispus să te recunoşti vinovat.

— Observ că nu ştii nimic despre mine, am răspuns eu dispreţuitor. Şi tu crezi că sunt vinovat.

— Eu *ştiu* că eşti vinovat, a replicat avocatul.

— Bine, atunci să-ţi spun eu ceva, am strigat eu, în timp ce încercam să-l apuc printre gratii. Nu eşti avocatul

meu şi nu mă voi recunoaşte niciodată vinovat! Poţi să-i transmiţi procurorului că prima mea ofertă rămâne valabilă: fac eu zece ani dacă-i face el pe ceilalţi zece. Când vrea, eu sunt gata.

— Îţi va părea rău. Vei muri, mi-a prezis avocatul public. Eşti un criminal şi vei sfârşi aşa cum meriţi. Renunţ să te apăr, dar vreau să mai adaug un singur lucru: vei regreta ziua în care te-ai născut.

După o săptămână am fost anunţat să fiu pregătit a doua zi dimineaţă, la ora cinci, pentru proces. Eram acuzat de crimă, riscam pedeapsa capitală şi nu aveam avocat!

După o noapte nedormită am fost închis într-o celulă de la tribunal, în aşteptarea procesului. Cam pe la ora zece, un gardian m-a escortat în sala tribunalului. I-am recunoscut pe procuror şi pe avocatul public care m-a ameninţat şi m-a abandonat.

Primul proces era cel al lui Donald Harold Morris. Chiar şi numele mi l-au pronunţat în ordine inversă. Apărătorul public şi-a început pledoaria.

„Dumnezeule! Ce mă fac? Mă vor condamna! Voi muri!”

Avocatul s-a apropiat de mine şi mi-a şoptit:

— Te pot scăpa cu douăzeci de ani dacă îţi recunoşti vinovăţia.

— Voi fi judecat pentru crimă dar pentru că te-am ucis pe tine. Îţi voi frânge gâtul! l-am ameninţat eu.

— Domnule judecător, putem veni în faţa dumneavoastră? a întrebat avocatul. El şi procurorul au schimbat câteva cuvinte înaintea judecătorului. Apoi procurorul a anunţat că, datorită absenţei martorilor care nu au sosit din Carolina de Sud, procesul se amână cu o lună. M-am întors în celula mea.

„Mi-am făcut duşmani… nu pot câştiga împotriva lor… mă vor condamna la moarte!”

Gardianul mi-a întrerupt şirul gândurilor.

— Am fost autorizat să-ţi ofer un târg: douăzeci de

ani dacă îţi recunoşti vinovăţia. Accepţi?

— Autorizat de cine? l-am întrebat eu.

— De procuror, a replicat el.

— Spune-i că, dacă vrea să împartă cei douăzeci de ani cu mine, putem începe de azi.

— Vei muri, a afirmat gardianul foarte convins. Te vei face scrum pe scaunul electric.

Zilele treceau încet. Cam după o lună, tot într-o vineri, mi s-a spus că noul meu avocat vrea să mă vadă. Eram din nou într-o stare de confuzie. În sala de vizite am văzut un om bine îmbrăcat, plin de sine, care mi-a spus că a fost numit de judecător să mă reprezinte. După câteva întrebări în legătură cu crima, noul avocat m-a informat că procesul va avea loc luni.

— Ţi-am studiat cazul, mi-a spus el şi ştiu ce vom face. Vom încerca să discreditǎm mărturia celor doi foşti deţinuţi împotriva ta. Tu nu ai avut nicio condamnare, dar ei sunt recidivişti. Vom câştiga.

Ce uşurare să aud că cineva mă crede nevinovat! Era sigur că vom câştiga procesul.

Luni dimineaţa, în 15 iunie 1970, la ora nouă, a început la tribunalul Superior Court din centrul Atlantei, procesul care avea drept miză însăşi viaţa mea.

În fiecare zi a procesului eram trezit la ora trei dimineaţa şi dus la tribunal, unde aşteptam până la ora nouă. Procurorul îşi cunoştea foarte bine meseria şi l-a făcut praf pe avocatul meu. Am aflat mai târziu că noul meu avocat a participat doar la procese civile şi acesta era primul său caz de crimă. A făcut câteva erori grosolane. Am vrut să depun mărturie sub prestare de jurământ şi să spun adevărul, dar avocatul nu m-a lăsat.

— Procurorul este foarte şiret. Te va face de ruşine, m-a avertizat el.

I-am spus avocatului că nu aveam familie şi nu va putea folosi nicio mărturie referitoare la caracterul meu. Oricum, cum ar fi putut s-o facă când m-a văzut prima oară

vineri, iar luni a început procesul? Mai mult, a insistat că nici nu am nevoie de cineva care să depună mărturie despre caracterul meu.

— Lasă-i să-şi prezinte dovezile şi îi vom ataca. Eu am ultimul cuvânt în faţa juraţilor. Acuzarea nu va putea dovedi nimic. Era plin de încredere.

Mai mult, mi-a spus că în statul Georgia puteai depune mărturie şi fără prestarea jurământului şi puteai spune tot ce doreai fără să fii supus unei examinări din partea acuzării. Am crezut că aceasta era cea mai bună veste pe care am auzit-o în ultima vreme.

Dar întreg procesul a fost o farsă. Poliţiştii care au ajuns la locul faptei, cei care au anchetat cazul, şoferul ambulanţei şi martori oculari de la locul crimei au afirmat cu toţii că s-a comis o crimă, dar niciunul n-a putut stabili vreo legătură între faptă şi mine.

Până la proces nici nu auzisem toate detaliile jafului. În magazin se aflau douăsprezece persoane. Bărbatul care a fost ucis era soţul uneia dintre casiere. S-au furat 590 de dolari.

Cu câtva timp înaintea procesului, Jack şi Danny mi-au transmis un mesaj prin intermediul unui alt deţinut. Mi-au spus că au ajuns la un acord cu judecătorul şi că mă sfătuiesc să-mi recunosc vinovăţia şi să accept douăzeci de ani pentru a nu risca pedeapsa capitală. Dar grija lor pentru viitorul meu n-a mai fost atât de evidentă când au depus mărturie în faţa tribunalului.

Au intrat pe rând şi niciunul dintre ei nu m-a privit decât atunci când procurorul le-a cerut să mă identifice. Ascultându-le depoziţia falsă, simţeam dorinţa să-i ucid. Ce bine că nu aveam o armă!

În rezumat, ei au afirmat că eu planificasem toată seria de jafuri şi i-am ameninţat că-i omor dacă nu-mi execută ordinele. Înainte de comiterea jafului de la magazin, am fost acolo pentru a găsi cea mai bună metodă de a-mi pune planul în aplicare. Le-am ordonat să-i

împuşte pe toţi clienţii din magazin.

Directorul magazinului şi casiera, soţia celui omorât, au depus şi ei mărturie. Au dat amănunte despre crimă, iar văduva a plâns în timp ce şi-a depus depoziţia. Când au fost întrebaţi dacă m-au văzut vreodată, amândoi au negat.

Când procurorul a încheiat prezentarea dovezilor, m-am prezentat şi eu să depun mărturie. La sfatul avocatului meu, nu am vorbit sub prestare de jurământ pentru a-l împiedica pe procuror să-mi pună întrebări. Am vorbit despre anii mei petrecuţi în colegiu şi despre faptul că niciodată nu am avut conflicte cu legea. După o oră am părăsit boxa martorilor, mulţumit că m-am prezentat drept un om amabil şi liniştit. De asemenea, eram optimist pentru că niciunul din martorii oculari nu m-au recunoscut. Coşmarul meu se apropia de sfârşit şi mă simţeam mai destins.

Apoi a urmat ultima pledoarie a procurorului.

— Doamnelor şi domnilor juraţi, a început el, nu v-a impresionat acest om? Este un om educat, bine îmbrăcat, cu un vocabular îngrijit. Aţi observat ce bine s-a controlat? Iată dovada că nu este un criminal obişnuit, ci unul genial!

După ce le-a reamintit tot ce au spus cei doi despre implicarea mea în crimă, a afirmat că am mai ucis şi alţi oameni. Această afirmaţie ar fi trebuit retrasă pentru că nu am fost condamnat niciodată.

Îndreptându-se spre juriu, a continuat:

— Dacă acest om este cel ce pretinde că este, atunci de ce nu a consimţit să depună mărturie sub jurământ? Oricine nu este dispus să jure cu mâna pe Biblie este un mincinos şi şiret ca un şarpe. Morris este un criminal! Dacă nu-l condamnaţi, eu îmi iau soţia şi copiii şi părăsesc oraşul. Nu vreau să trăiesc aproape de acest om.

Aceasta a fost pledoaria lui.

Juriul s-a retras pentru deliberări la ora 21: 00 şi până la ora 1: 00 n-au ajuns la niciun verdict. A fost întrebat judecătorul dacă pot primi o sentinţă mai uşoară,

în loc de pedeapsa capitală, în caz că sunt declarat vinovat, dar el a răspuns categoric că nu. Juriul s-a retras din nou şi eu am fost dus în celulă. La ora 3: 00 am fost trezit şi dus înapoi la tribunal pentru a auzi verdictul.

În 18 iunie, la ora unsprezece am intrat în sala tribunalului cu cătuşe la mâini. După ce juraţii şi-au ocupat locurile, judecătorul le-a cerut verdictul. Prim juratul l-a înmânat secretarului şi acesta l-a dat procurorului. Acesta a privit spre mine cu un zâmbet răutăcios.

— Vinovat! a anunţat procurorul.

Judecătorul a primit verdictul în scris şi a observat că juriul a recomandat clemenţă, ceea ce însemna că voi primi o condamnare pe viaţă în loc de pedeapsa capitală. Judecătorul a spus:

— Donald Harold Morris…

Din nou, ordinea celor două pronume a fost inversată. Agăţându-se şi de un pai, avocatul meu a protestat că sunt condamnat ilegal datorită pronunţării incorecte a numelui. Intervenţia lui a fost respinsă.

Cuvintele judecătorului îmi vor rămâne în memorie pentru totdeauna.

— Tinere, pentru delictul de jaf armat te condamn la muncă silnică pe viaţă. Iar pentru crimă, te condamn la muncă silnică pe viaţă. Luaţi-l de aici.

— Domnule judecător, nu pot executa sentinţa. Nu am cum să ispăşesc două condamnări pe viaţă!

— Tinere, vei merge la închisoare şi te vei strădui.

— Pot să mai spun ceva? am întrebat eu.

— Ce mai este de spus?

— Domnule judecător, acum două zile, când am fost adus la tribunal, trei dintre juraţi m-au văzut cu cătuşe la mâini şi lanţuri la picioare… (Acestea erau o indicaţie că eram încarcerat şi considerat periculos, ceea ce i-ar fi putut convinge pe juraţi că sunt vinovat.) Consider că verdictul a fost influenţat de acest incident.

Judecătorul, enervat, a respins cererea mea.

Văzând că şansele îmi scad cu repeziciune, am adăugat repede:

— Cer ca fiecare membru al juriului să mă privească personal în ochi şi să-mi spună că doreşte să-mi petrec tot restul zilelor închis. Doresc să spună dacă m-au văzut sau nu cu cătuşe la mâini.

— Este dreptul tău, a fost de acord judecătorul.

Fiecare dintre juraţi a afirmat că mă consideră vinovat, dar niciunul n-a îndrăznit să mă privească în ochi. Cu toate că unii au recunoscut că m-au văzut cu cătuşe, judecătorul a respins acuzaţia de ilegalitate a procesului. Atunci am scos din buzunar un ultim apel pe care l-am pregătit în timpul nopţii.

— Domnule judecător, cu tot respectul cer rejudecarea procesului şi permisiunea de a rămâne la închisoarea Fulton County până la reexaminarea cazului meu. Ştiam că dacă reuşeam să rămân în această închisoare şi să nu primesc încă un număr de puşcăriaş, şansele mele de a câştiga rejudecarea procesului erau mai mari.

— Ai la **dispoziţie treizeci de zile pentru** a face **Tecurs,** a **spus judecătorul.**

În timpul procesului mi s-a părut că avocatul meu este mai nervos decât mine. Fruntea îi era acoperită de broboane de transpiraţie. Când a auzit verdictul, a izbucnit în plâns. A spus că îi pare rău şi că va face apel, dar i-am replicat că nu mai am încredere în el.

Procurorul a zâmbit în timp ce am trecut pe lângă el cu mâinile şi picioarele încătuşate.

— Deci eşti creştin, un predicator chiar, i-am spus. Să mă ajute Dumnezeu să nu ajung la fel de religios ca tine.

În drum spre celula mea, am trecut prin faţa celei în care erau deţinuţi Jack şi Danny. Cât de mult îmi doream să-i ucid! Am scuipat în direcţia lor cât am putut de departe, pentru a-mi întări promisiunea.

— Credeţi că voi putrezi aici? Jur pe mormântul

tatălui meu că voi scăpa de aici şi atunci vă voi omorî. Şi dacă nu voi putea să vă prind pe voi, vă voi omorî nevestele, mamele sau copiii. Veţi muri. Jur că veţi muri!

Nu am dormit în noaptea care a urmat, ştiind că pe acelaşi coridor se află cei doi oameni care mi-au distrus viaţa.

CAPITOLUL 3
ŞOCUL

În noaptea care a urmat condamnării mele, m-am simţit mai singur ca niciodată. Până la pronunţarea sentinţei am mai sperat, dar acum – întins în celula mea, am început să înţeleg caracterul ei definitiv. Cuvintele juriului îmi răsunau în minte: Vinovat! Vinovat! Vinovat!

„Sunt vinovat, raţionam eu, dar nu de faptele pentru care m-au condamnat ei. Eram vinovat că m-am împrietenit cu nişte ticăloşi, vinovat de modul de viaţă pe care l-am îmbrăţişat, vinovat de hotărârile pripite, dar nu vinovat de jaf şi crimă”.

Îmi retrăiam procesul, amintindu-mi exact toate cuvintele martorilor, fiecare expresie a feţelor lor, fiecare emoţie exprimată. Fusesem atât de convins că voi câştiga. Familia şi prietenii mei din Carolina de Nord nu ar fi ştiut nimic.

Dar lucrurile n-au stat aşa. Am jucat pe viaţă şi pe moarte şi am pierdut. Înainte obişnuiam să urmăresc reacţiile celor care au primit pedepse de privare de libertate pe viaţă sau capitale. Unii au încercat să-l îovească pe procuror. Alţii au izbucnit în plâns. Alţii au căzut în genunchi. Alţii au leşinat. Unii şi-au bătut joc de judecător. Alţii au încercat să se sinucidă.

Deşi am încercat să schimb cursul procesului, când am cerut ca juraţii să confirme personal verdictul, totuşi nu mi-am ridicat vocea. Cu excepţia cuvintelor urâte adresate procurorului la sfârşitul procesului, mi-am păstrat

calmul. Am primit destul de liniştit sentinţa, deşi nu eram pregătit pentru ea. Chiar şi cererea de apel am făcut-o calm.

Dar, pe măsură ce trecea timpul şi am ieşit din starea iniţială de şoc, am început să înţeleg treptat ce înseamnă două condamnări pe viaţă. Aveam numai douăzeci şi nouă de ani şi viaţa îmi era, practic, încheiată. A-ţi petrece tot restul vieţii în închisoare înseamnă o moarte vie. „Cum de mi-am risipit atât de stupid viaţa? m-am gândit. Puteam deveni tot ce-mi doream să fiu”.

Cam pe la ora trei dimineaţa, mi-am dat seama de gravitatea condamnării. Nu mi-am putut stăvili lacrimile. Nu auzeam altceva decât suspinurile mele. Amintindu-mi de mama, întunericul mi-a cuprins sufletul.

„Nici măcar nu ştie unde mă aflu. Nu voi supravieţui vieţii dure şi violente din închisoare. Voi muri! Dar nu vreau să mor!” Mai mult ca oricând înainte, doream să trăiesc.

Restul nopţii am plâns tot timpul. „De ce mi s-au întâmplat toate acestea? mă întrebam mereu. De ce sunt aici?” încercam să-mi amintesc numele celui ucis în jaful de la magazin. Îmi aduc aminte că am căutat prin ziare să aflu cine era. Într-un târziu, epuizat, am căzut într-un somn foarte agitat.

A doua zi dimineaţă, un gardian mi-a dat să citesc *Constituţia A tlantei.* Vestea condamnării mele era pe prima pagină şi când paznicul mi-a întins ziarul, m-am răstit la el:

— De ce n-ai fost la proces ca să vezi cu ochii tăi cum a fost?

Citind articolele, am rămas înmărmurit de denaturarea adevărului. Eram zugrăvit ca un criminal odios, un ticălos în persoana căruia nu mă puteam recunoaşte.

„Nu sunt eu! Despre altcineva este vorba! Dacă m-ar cunoaşte lumea, ar şti cine sunt eu în realitate… îşi vor da

seama că au greşit”.

Nu mi-am revăzut avocatul decât după proces. Mi-a trimis o scrisoare prin care m-a informat că a evitat toate celelalte canale şi a făcut recurs direct la Curtea Supremă de Justiţie a Statelor Unite. A făcut tot ce a putut, mi-a spus el, şi mi-a urat noroc.

Zilele se scurgeau încet, în timp ce aşteptam recursul într-o celulă umedă, de trei metri pe doi în închisoarea Fuiton County. Odată cu condamnarea, mi-am pierdut şi cetăţenia americană. Deposedat de toate drepturile, am intrat cu totul sub tutela statului.

Ieşeam din celulă o dată pe săptămână să fac un duş. Mâncarea îmi era servită pe o tavă pe care paznicul o împingea pe sub uşă. Celula avea un singur geam, dar era prea sus ca să pot privi prin el. Timp de doi ani şi jumătate, nu am văzut cerul, soarele, luna şi stelele. Era prima mea detenţie solitară şi în fiecare zi îmi pierdeam tot mai mult sentimentul că sunt o fiinţă umană.

Cu cât eram mai singur în celulă, cu atât mintea îmi era mai tulburată. Deveneam suspicios. Pe toţi îi consideram duşmani şi am ajuns s-o urăsc şi pe mama. „Ştie unde mă aflu! gândeam eu. M-a părăsit. Ca toţi ceilalţi, şi ea este împotriva mea”.

Ura şi furia mea s-au transformat în dorinţa de răzbunare. Doream să le fac rău la toţi: să-l omor pe procuror şi pe toţi cei care au depus mărturie împotriva mea. Într-o zi, un deţinut nou mi-a spus câteva noutăţi care mi-au întărit dorinţa de a mă răzbuna pe Jack şi pe Danny.

Noul deţinut îi cunoştea pe amândoi şi mi-a povestit ce s-a întâmplat. Cei doi au fost condamnaţi la douăzeci de ani pentru jaf dar, datorită colaborării lor cu poliţia, pedeapsa le-a fost suspendată şi a doua zi au fost eliberaţi.

— Acum se laudă că au reuşit să te înfunde pe tine, mi-a spus deţinutul. Este o ruşine că au reuşit să scape.

I-am oferit toţi banii pe care-i mai aveam în cont, dacă-i va omorî, dar n-am mai auzit de el de atunci. Totuşi,

un timp, am trăit cu sentimentul satisfacţiei că ceva rău li se putea întâmpla.

Zi după zi, străbăteam celula de la un capăt la celălalt şi înapoi, aşteptând veşti despre recursul meu. Ura pentru Jack, Danny şi procuror îmi dădea energii noi şi am ajuns să mă întreb: „Oare mai sunt om?" A fost o întrebare care m-a chinuit mult în decursul următoarelor luni. Comportamentul mă discredita ca fiinţă umană. Strigam la gardieni, le făceam semne obscene cu mâna şi chiar am îndrăznit să arunc cu apă murdară spre ei.

Această comportare mi-a asigurat un loc în „celula dezbrăcaţilor" numită şi „pardesiu". Se susţine că aceste carcere, cu ziduri de metal şi podea de ciment, sunt astfel concepute încât să împiedice deţinutul să-şi facă singur rău. Cu toate că modul în care sunt construite confirmă această idee, scopul lor real este umilirea deţinutului. Este un mod foarte eficace de zdrobire a spiritului unui om.

De obicei celui pedepsit să stea aici nu i se permite să-şi păstreze vreo haină, dar eu am rămas cu o cămaşă şi o pereche de pantaloni. Deoarece nu eram considerat un posibil sinucigaş, am avut dreptul şi la un pat. În celulă nu exista apă curentă şi, de câte ori îmi era sete, trebuia să-i cer apă gardianului. Am ajuns să cerşesc cele mai elementare lucruri pentru a supravieţui.

În timp ce mă aflam în „pardesiu", un deţinut din celula vecină şi-a înfundat toaleta, astfel că amândouă celulele noastre au fost inundate cu materii fecale. Mizeria a ajuns să formeze un strat de 30 de centimetri, iar gardienii râdeau de noi cu gura până la urechi în timp ce ne stropeau cu furtunul. Nu voi uita niciodată batjocurile lor şi îmi amintesc că l-am ameninţat cu moartea pe unul dintre ei, dar fără niciun rezultat. Râsetele lor au continuat.

Am experimentat şi alte efecte devastatoare pe care le are carcera asupra deţinuţilor. Într-una din celulele învecinate, un alt condamnat avea halucinaţii. Convins că

cineva îl urmărea ca să-l omoare, omul îşi dădea cu capul de gratii. Un deţinut a înghiţit un piron pe care l-a găsit, iar altul arcuri de pat. Alţii au înghiţit chiar şi cuţite.

Când am fost eliberat de la carceră şi m-am întors în celula mea, eram deprimat. Stăteam întins pe prici, cuprins de singurătate şi disperare. M-am gândit să cer ajutor, dar eram prea mândru. Oricum, nu aveam la cine apela. Credeam că *nimmui nu-i pasă de mine.* Până atunci am crezut că nu depind de nimeni şi nu cerusem ajutor niciodată. Nici lui Dumnezeu nu l-am cerut ajutor. Aveam alte concepţii. Am decis că *nu există Dumnezeu. Dacă ar fi existat, nu ar fi permis toate acestea*.

Luni de zile am ezitat între dorinţa de a muri şi dorinţa de a trăi. În cele din urmă, cândva, în timpul acelor zile nesfârşite, m-am hotărât ce vreau să fac: să trăiesc. După doi ani de închisoare, Curtea Supremă a statului Georgia a judecat recursul meu.

— Hei, băiete! Ia citeşte asta! mi-a spus un gardian, bătându-mă pe umăr cu un ziar. Am aruncat o privire titlului articolului: *„Curtea Supremă a statului Georgia îi refuză lui Harold Donald Morris un nou proces”*.

Ochii mi s-au înceţoşat. Cuvintele îşi făceau loc cu greu în mintea mea. Dar gardianul nu mi-a lăsat prea mult timp să diger ştirea.

— De-acum eşti al nostru pentru totdeauna! a spus el vesel. De astăzi treci la săpat şanţuri. Apoi, cu o voce răutăcioasă, a început să-mi povestească ce voi păţi la închisoarea Georgia State Penitentiary. Cuvintele sale m-au înfiorat:

— Morris, vei fi *violat,* pentru că nu eşti tare. Strânge-ţi lucrurile!

Lucrurile mele se rezumau la hainele pe care le aveam pe mine. În ziua când am fost arestat, tot ce-mi aparţinea a dispărut şi nici până în ziua de azi nu ştiu ce s-a ales din bunurile mele. Dar cu două condamnări pe viaţă, laşi totul în urmă fără să te mai gândeşti.

A urmat o călătorie de vreo şaizeci de kilometri până la centrul de diagnosticare şi clasificare din Jackson, Georgia. Aici, înainte de a intra în penitenciar, condamnaţii erau consultaţi fizic şi psihic.

Un asistent social, cu păr lung şi diplomă în sociologie, a început să mă înveţe cum să supravieţuiesc în închisoare. Bineînţeles, el nu a stat nicio zi după gratii.

— Ai fost vreodată închis? l-am întrebat eu.

— Nu, mi-a răspuns el.

— Atunci nu avem ce să vorbim. În timp ce mă pregăteam să ies din încăpere, m-a întrebat despre familia mea.

— Nu am familie, sunt orfan, am minţit.

— Eşti la prima infracţiune, a observat el. Ţi-am studiat dosarul. Eşti deosebit de ceilalţi deţinuţi. Majoritatea condamnaţilor urmează un anume tipar, dar tu eşti diferit. Eşti inteligent. Voi încerca să te ajut. Pot să-ţi recomand locul de ispăşire a pedepsei, dacă îmi spui unde vrei să mergi. Care este prima ta opţiune?

— Georgia State Penitentiary, am replicat eu.

— Este cea mai dură închisoare din ţară! mi-a spus el. Nimeni nu vrea să meargă acolo. Eşti nebun! Nu-şi dădea seama că mă jucam cu el.

Un om cu două condamnări pe viaţă nu impune statului unde să şi le ispăşească. Nu mai întâlnisem foşti puşcăriaşi, în afară de Jack şi Danny, care au scăpat în urma unui târg murdar. Asistentul social a presupus că aveam cunoştinţe la Georgia State Penitentiary, de aceea mi-a recomandat o altă închisoare. Nu mi-a păsat. N-am vrut decât să râd de el.

La testarea aptitudinilor, mi-am continuat jocul. Intenţionat, am răspuns greşit. De ce să mă străduiesc să obţin un punctaj bun? Oricum, voi putrezi în închisoare. Am susţinut cu înverşunare că nu am fost la şcoală decât două zile: în prima zi ca să văd cum este la şcoală şi în ultima zi ca să-i spun profesorului că nu voi mai veni.

După trei luni, când s-a încheiat perioada de testare, am fost urcat în microbuzul închisorii, împreună cu un deţinut negru. Nimeni nu s-a deranjat să-mi explice ce se întâmplă.

— Unde mergem? l-am întrebat pe unul dintre paznici.

— La Chatham County Prison.

În pofida „crimelor" melc şi a gravităţii sentinţei, am sperat să fiu trimis la o închisoare de securitate medic. Dar Chatham County Prison era una de maximă siguranţă. Aceasta era tot ce ştiam despre ea.

— Unde este închisoarea? am întrebat.

— La Savannah. Georgia.

Puţin mai târziu, paznicul i-a iacul un semn cu cotul colegului său şi, zâmbind, s-au întors spre noi.

— Ia spuneţi, ştiţi să înotaţi?

Ştiind că vrea să-şi bată joc de noi, m-am abţinut să-i dau vreun răspuns.

Deţinutul negru a răspuns:

— Da, domnule, cu ştiu să înot.

— Foarte bine. În cazul acesta, poate că vei scăpa de aligatori. Pe amândoi o să vă punem să săpaţi şanţuri. Veţi sta în apă până la gât. Dacă nu vă omoram noi, o vor face aligatorii.

Fiindcă am rămas tăcut şi de data aceasta, gardianul mi s-a adresat:

— Ce-i cu line? Ţi-a mâncat pisica limba?

Am rămas tăcut în continuare.

— Hei, ia uită-te, băiatul ăsta face pe durul, a spus paznicul. Dar să-ţi mai spun ceva, ocnaşulc. Eşti al nostru pentru totdeauna şi te aranjăm noi.

Nemaiputându-mă stăpâni, i-am spus:

— Ia să-ţi spun şi eu ceva, sticlete. Nu eşti în stare să mă aranjezi pe minex Nu eşti suficient de bărbat să faci asta.

Închisoarea Chalham County era alcătuită din două

dormitoare mari şi dărăpănate, în care locuiau cam 200 de deţinuţi şi alţi 50 dormeau în încăperi mai mici. Eu am fost repartizat într-unul din dormitoarele mari, cu două toalete, două chiuvete şi un duş la nouăzeci de oameni. Eram doar patru albi.

În timp ce făceam duş, cineva mi-a furat ochelarii. L-am întrebat pe deţinutul care răspundea de curăţenia dormitorului dacă ştia ceva de ei. Nu îi văzuse.

— Toată lumea să fie atentă la mine, am strigat. Îmi lipsesc ochelarii. Cine i-a văzut să mi-i aducă. Am nevoie de ei.

M-am întins pe pat gândindu-mă ce voi face în continuare. În cele din urmă m-am ridicat şi am spus:

— Ascultaţi-mă! Dacă-l prind pe cel ce mi-a furat ochelarii, îl voi omorî. Nu caut cearta cu lumânarea, dar cine mi-a furat ochelarii merită să moară.

M-am întins din nou pe pat. Cam după o oră, deţinutul de serviciu cu curăţenia mi-a şoptit la ureche:

— Eu ştiu cine ţi-a furat ochelarii, dar să nu-i spui că ai aflat de la mine. Este Black Muslim, mi-a spus făcându-mi semn cu capul spre el.

M-am îndreptat spre el şi l-am întrebat:

— Sunt ochelarii mei la tine?

Niciun răspuns.

— Ştiu că tu i-ai luat şi îţi dau cinci minute să mi-i dai înapoi. Dacă nu, te ucid.

Negrul a sărit ca ars din pat, a alergat spre uşă şi a început să urle:

— Lăsaţi-mă să ies. Omul acesta a înnebunit!

Paznicii l-au lăsat să iasă, apoi s-au îndreptat spre mine ca să mă pedepsească. După ce le-am explicat ce s-a întâmplat, l-au întrebat şi pe negru. A recunoscut că i-a ascuns pe un cazan de încălzire. Gardienii mi-au înmânat râzând ceea ce a mai rămas din lentile şi din rama topită.

Cam după două ore, patru deţinuţi negri au venit la mine.

— Te crezi chiar aşa dur? m-a întrebat unul din ei.

— Nu sunt un dur. Am două condamnări pe viaţă şi sunt abia la început. Nu am treabă cu voi. Omul mi-a furat ochelarii. Eu nu fur, dar dacă cineva fură de la mine, va plăti. Nu caut cearta, dar nici nu mi-e frică de voi. Asta este şi bastă.

Negrul s-a gândit puţin la cuvintele mele. Apoi mi-a răspuns:

— Ai dreptate, şi mi-a strâns mâna. Mi-a întors spatele şi ceilalţi l-au urmat. Era să fac atac de inimă.

Mi s-a comunicat că voi săpa şanţuri în afara închisorii şi am fost întrebat dacă am probleme cu sănătatea. Am crescut în greutate destul de mult în timpul celor doi ani de când eram închis şi le-am explicat că nu sunt în stare să sap şanţuri. Răspunsul nu merită să fie publicat. Concluzia era că voi îi pedepsit dacă nu sunt de acord să ies a doua zi la săpat

A doua zi dimineaţă am refuzat să ies la muncă şi am cerut unui doctor să-mi examineze o umflătură pe care mi-am descoperit-o pe spate.

— Spre binele tău sper să ai ceva serios, s-a răstit la mine paznicul. Dacă doctorul nu-ţi găseşte nimic, stai la carceră paisprezece zile.

Carcera, izolarea totală, în întuneric, doar cu pâine şi apă, era cea mai aspră pedeapsă din închisoare.

Mi-am ridicat cămaşa şi i-am arătat doctorului umflătura dar el nu s-a atins de mine.

— N-ai nimic, a fost verdictul lui, în timp ce scria în raport că eram apt de muncă.

Infracţiunile comise în interioriul închisorii erau judecate într-o parodie de proces de o comisie alcătuită din gardieni şi un consilier. Majoritatea consilierilor erau foşti gardieni, fără nicio pregătire în domeniu. Ştiind că comisia mă va condamna la carceră dacă refuz să muncesc, am cerut să vorbesc cu directorul închisorii. Dar acesta lipsea până a doua zi. Dimineaţa următoare, am refuzat din nou

să ies la săpat şanţuri. Comisia m-a condamnat la douăzeci şi opt de zile de carceră.

— Vreau să fac recurs la directorul închisorii, am insistat eu. Nimeni nu mai făcuse aşa ceva şi gardienii n-au ştiut ce atitudine să adopte. Mi s-a permis să mă întorc în dormitor până când directorul mă va putea primi. Când s-a întâmplat aceasta, i-am explicat:

— Domnule director, nu mă cunoaşteţi, dar eu am două condamnări pe viaţă. Probabil că voi muri în închisoare. Îmi dau seama că nu dumneavoastră m-aţi adus aici. Nu-mi sunteţi duşman şi nu am nimic cu dumneavoastră. Sunt un om cu pregătire, vreau să muncesc, dar nu să sap şanţuri. Nu vreau să apar în faţa oamenilor. Ar fi prea umilitor. Voi lucra în interioriul închisorii. Voi face orice: voi bate la maşină, voi spăla haine. Fac orice.

— În interior este de lucru doar pentru câţiva oameni, mi-a răspuns directorul. Va trebui să lucrezi în afara închisorii, la fel ca ceilalţi.

— Nu voi lucra. Mai bine mor! Vă rog să mă ascultaţi, nu m-am dat eu bătut. Dacă mă obligaţi să muncesc în exterior, sau omor un paznic, sau mă omoară el pe mine. Oricum, vă veţi pierde postul. Sigur că nu doriţi aceasta. Trimiteţi-mă la Georgia State Penilenliary. Cel puţin acolo nu voi ieşi afară.

— Eşti singurul om pe care l-am întâlnit până acum care să-şi dorească să meargă la Georgia State Penilentiary, mi-a răspuns directorul. Eşti nebun?

Până la urmă a acceptat să muncesc în interior, dar a insistat să mă duc la carceră până când aranjează lucrurile, probabil opt-zece zile.

Deşi viaţa la închisoare este mizerabilă, totuşi nu-mi doream să petrec zece zile singur şi în întuneric. Aveam oroare să sap şanţuri, dar cel puţin vedeam lumina zilei şi alţi oameni.

— Bine, am cedat eu. Până atunci sap şanţuri. Nu vă

voi crea probleme.

Directorul a fost de acord şi, după şase zile, un gardian a venit după mine la ora cinci dimineaţa. Conducându-mă printre deţinuţii care dormeau încă, mi-a spus:

— Eşti fie cel mai curajos deţinut care a stat vreodată în această închisoare, fie nebun.

Cu mâinile şi picioarele în cătuşe, m-am urcat în vechiul microbuz al închisorii, păzit de doi gardieni care păreau de aproape şaptezeci de ani. S-au purtat bine cu mine în timpul drumului de aproape o sută de kilometri până la Georgia State Penitentiary. Era 6 decembrie 1971, iar dimineaţa cenuşie de iarnă reflecta tristeţea din sufletul meu. În timpul călătoriei, am avut timp să mă gândesc la evenimentele care au condus la închiderea mea.

CAPITOLUL 4
VISE SPULBERATE

Cu toate că mi-am ales un mod de viaţă uşuratic, nu eram mândru de mine. Am rupt orice legătură cu familia, ca să nu afle despre pasiunea mea pentru băutură şi femei. Nimeni din familia mea. nici chiar mama, nu ştia unde mă aflam. Eram mulţumit de ignoranţa lor, dar, gândindu-mă la familie, am fost inundat de amintiri vechi de ani de zile.

Georgetown este un orăşel liniştit, cu 15.000 de locuitori, din statul Carolina de Sud. Este aşezat pe coasta Atlanticului. Când eram copil, mă fascinau magazinele de pe Strada Principală şi ambarcaţiunile de pescuit care îşi descărcau peştele direct în depozitele magazinelor. Nu cred că există o viaţă mai frumoasă ca cea din Georgetown.

Tatăl meu lucra la International Paper Company, una dintre cele mai mari fabrici de acest gen din lume. Era văduv, cu şapte copii şi de vârstă mijlocie când s-a

căsătorit cu mama mea, cu douăzeci şi unu de ani mai tânără decât el. După căsătorie, s-au mai născut patru copii. Eu eram penultimul.

Viaţa în Georgetown era grea când aveai atât de multe guri de hrănit şi tatăl meu îşi dorea să se întoarcă la o fermă pentru că a copilărit la ţară. Pe când eram în clasa a treia, tata s-a hotărât să-şi părăsească serviciul şi ne-am mulat la ţară. Ne-am instalat la o fermă din PIcasant Hills, la vreo şaizeci de kilometri de Georgetown. Puţini oameni locuiau prin împrejurimi şi cât puteai vedea cu ochiul erau numai terenuri arabile. Ritmul de viaţă era lent şi oamenii puţini.

Viaţa la fermă n-a fost uşoară şi era dificil să-ţi câştigi existenţa pe un pământ luat în arendă. Uneori nu ştiam dacă va mai urma o altă masă în ziua respectivă. Mama a început să lucreze şi ea la o secţie a companiei International Paper. Un vecin o ducea la serviciu cu maşina.

Privind în urmă, nu ştiu cum a reuşit mama să se descurce cu împlinirea nevoilor celor unsprezece copii, cu munca de la fermă şi un serviciu aflat la 60 kilometri depărtare. Era neobosită şi întotdeauna am crezut că este cea mai extraordinară femeie din lume. O femeie blândă, liniştită, care scotea în relief numai părţile bune ale oamenilor, era iubită şi respectată de toţi. Stăpânită şi generoasă, nu întorcea niciodată spatele unui străin şi nimeni nu pleca de la noi fără o masă caldă. Exista ceva deosebit în ea dar nu mi-am putut da seama ce anume.

În rarele ocazii când reuşea să se strecoare din casă, fără ştirea tatălui meu. mergea la biserică. Tatăl meu a însoţit-o o dată sau de două ori iar eu am mers cu ea de câteva ori ca să-mi văd prietenii, să întâlnesc fete sau pentru împlinirea nevoilor melc sociale. Nu doream decât să plec de la fermă şi să mă distrez.

Cu toate că tatăl meu nu frecventa biserica, era un om bun, care le cerea şi celorlalţi să fie buni. Era un om

corect, care impunea corectitudinea şi celor din familia lui sau celor cu care lucra. Îi plăcea să spună poveşti picante şi prietenii mei veneau des la noi să-l asculte povestind întâmplări legale de copilăria lui sau basme inventate de el. Mai ştia şi o sumedenie de glume de prost gust. În ciuda limbajului său grosolan, personalitatea sa îi încânta pe toţi cei care-l cunoşteau.

Datorită bunului său simţ şi uşurinţei cu care vorbea, mulţi credeau despre el că este un om cult. Nimeni nu bănuia că nici numele nu ştia să şi-l scrie şi că n-a fost la şcoală nicio zi. Datorită corectitudinii sale, tata n-a încercat niciodată să-şi ascundă lipsa de pregătire. Eu însă, de câte ori venea vorba despre educaţie, schimbam subiectul; analfabetismul său mă umilea.

Dar şi cu uram şcoala şi nu m-aş fi dus nicio zi la şcoală dacă tatăl meu n-ar fi insistat.

— Străduieşte-te să obţii note bune, mă avertiza el, altfel ajungi ca mine.

Dorea cu înverşunare să învăţ cât mai bine dar, paradoxal, nu ştia cum să mă încurajeze. De multe ori nu mă lăsa să merg la şcoală datorită lucrărilor de la fermă. Dacă doream să joc baseball, trebuia să nu mă duc la şcoală dimineaţa pentru a-mi termina lucrul la fermă. Munca era întotdeauna pe primul plan.

În fiecare după-amiază, în fiecare sâmbătă şi în fiecare vacanţă, lucram până se întuneca. Uneori munca continua şi pe întuneric. Mă ocupam de cultura de tutun, de bumbac, hrăneam vacile. Aram cu plugul tras de catâri până ne-am putut cumpăra un tractor. În afară de munca de la fermă, nu mai aveam timp pentru alte activităţi.

Distracţiile erau puţine: câte o partidă de înot sau vizita anuală în oraşul Hemingway, în zi de bâlci. Nu ne puteam permite un televizor şi munca de la fermă ne răpea aproape tot timpul, aşa că nu prea aveam prieteni. Cel mai apropiat vecin locuia la un kilometru depărtare şi prietenul meu cel mai bun era Carl, fratele meu mai mare decât

mine cu un an şi zece luni.

Un singur lucru îi plăcea tatălui meu în afara muncii de la fermă: vânătoarea. Eu uram nopţile petrecute la vânătoare, iar tatăl meu nu înţelegea cât de mult mă durea omorârea animalelor. Pur şi simplu nu eram în stare să ucid un animal. Când stăteam la pândă la cerbi, speram să nu apară niciunul. Nu puteam apăsa pe trăgaci. După ce am crescut, am refuzat să-l mai însoţesc pe tata la vânătoare.

Deseori, la vânătoare, tata bea vârtos şi de multe ori l-am văzut căzând jos de beat ce era. O dală s-a întors bolnav de la vânătoare. A jurat că nu mai pune băutură în gură. Din câte ştiu eu, şi-a respectat promisiunea.

Deşi hotărârea şi corectitudinea tatălui meu i-au câştigat respectul oamenilor, acestea l-au determinat să fie dur în propria familie. Era încăpăţânat şi nu ceda niciodată. L-am iubit profund, dar n-am ştiut cum să-mi exprim dragostea ce i-o purtam şi nici el nu s-a priceput mai bine decât mine să-şi exprime sentimentele. Incapacitatea noastră de a comunica era accentuată şi de diferenţa mare de vârstă, patruzeci şi opt de ani. Nu înţelegea de ce nu-mi place şcoala şi vânătoarea. Fiindcă nu ne-am înţeles prea bine unul pe celălalt, relaţia noastră a fost superficială.

Datorită caracterului său neînduplecat, tata pretindea întotdeauna ascultare deplină. Când nu ascultam, măsurile sale disciplinare erau prompte şi dure. Mă bătea cu o nuia sau cu cureaua şi îmi spunea înfuriat:

— Nu eşti bun de nimic. N-o să iasă nimic din tine.

Cuvintele sale îmi provocau mai multă durere decât loviturile, încercam să mă conving că sunt doar cuvinte spuse la mânie, dar nu le puteam uita şi-mi răsunau mereu în urechi.

Tata nu era singurul care mă dojenea atât de aspru. Profesorii şi antrenorii îmi repetau acelaşi lucru:

— Morris, nu eşti bun de nimic. Nu vei reuşi în viaţă.

Nu doream să-i cred. Arogant şi agresiv, eram hotărât să le dovedesc tuturor că greşesc. Harold Morris va reuşi în viaţă. Singura cale posibilă pentru a-mi împlini scopul mi se părea sportul. Idolul meu sportiv era Mickey Mantie de la New York Yankees.

Şi fratele meu, Cari, era pasionat de baseball. Puternic şi atletic, era un aruncător stângaci redutabil. Ore întregi îmi arunca mingea şi acest antrenament m-a ajutat.

Cu toate că şcoala din Pleasant Hills era una dintre cele mai mici din tot statul, avea o echipă de baseball şi una de baschet. Majoritatea componenţilor echipei erau copii crescuţila fermă şi muncile agricole aveau întotdeauna prioritate faţă de sport. Într-o zi, pe când eram în clasa a şaptea, antrenorul echipei de baseball m-a chemat afară din clasă. Prinzătorul echipei era plecat la recoltarea tutunului şi antrenorul m-a întrebat dacă nu vreau să-i ţin locul.

Echipamentul era mai greu decât mine, dar am prins o zi bună şi am făcut un meci mare. Ziarul local m-a lăudat şi m-a ales vedeta meciului. Din ziua aceea, în acel sezon şi în anul următor, am fost prinzătorul lui Carl, ori de câte ori îi venea rândul să arunce. Am devenit un prinzător experimentat.

În tot acel timp mi-am dorit să joc la o echipă mai bună. Zăream adesea, în timp cearam, autobuzul echipei Big Red Winyah Gators ducând sportivii la întreceri. Liceul Winyah din Georgetown avea o mare tradiţie sportivă. Echipamentul era foarte frumos, în roşu şi alb, iar ziarul local scria des despre echipă. În 1954, echipa liceului Winyah a fost prima pe ţară.

Într-o zi de toamnă, am oprit tractorul şi am privit autobuzul care se depărta în zare. Soarele apunea printre copaci şi numai vântul şi pământul au fost martorii visului meu: „Aş da orice să pot juca la Big Red Winyah Gators, să mă îmbrac în echipamentul lor roşu-alb!”

Visul meu a început să prindă contur în ziua în care tata, nu ştiu din ce motive, s-a hotărât să ne întoarcem la Georgetown. Vânzarea utilajelor fermei a mai durat, dar tata mi-a permis să locuiesc la Georgetown, la unul din fraţii mei şi astfel am putut merge la liceul Winyah. Am fost încântat. Să mă mut de la fermă într-un oraş cu 15.000 de locuitori însemna pentru mine New York-ul.

Chiar dacă îmi doream cu ardoare să învăţ la liceul Winyah, eram speriat de moarte. Era o şcoală mare şi eu eram un băiat timid de la ţară. Nu ştiam cum să joc" şi simţeam o mare nevoie să fiu iubit şi acceptat. Ştiam că sunt nepregătit la aproape toate materiile, dar eram sigur că pot să-mi fac un nume în sport. Talentul meu sportiv înnăscut, cei aproape 1, 90 metri şi cele 90 de kilograme îmi dădeau încredere şi avantaje pe teren. Prima oară în viaţă m-am simţit capabil de ceva important.

Meciurile de fotbal ale echipei Winyah erau evenimente majore în viaţa oraşului şi la primul dintre ele, la care am asistat, am rămas uimit. Am urmărit vrăjit cum mijlocaşul cu numărul 50 marca punct după punct. Galeria era în culmea extazului: strigăte, fluierături, aplauze, încurajări, ovaţii.

— Anul viitor voi juca şi eu, i-am spus unui prieten.

El a râs şi mi-a replicat:

— Nu ştii nimic despre fotbal.

— Ba da, ştiu, am minţit eu. Sunt bun la fotbal şi anul viitor voi fi şi eu în echipă.

Nu cunoşteam regulile, dar eram sigur pe un lucru: voi juca în echipa liceului şi voi purta numărul 50.

Când m-am prezentat prima dată la un antrenament, nu ştiam aproape nimic despre joc. Antrenorul m-a întrebat dacă am jucat fotbal înainte şi am recunoscut că nu.

— Oh, dar chiar că eşti de la ţară! a spus antrenorul.

Toţi au râs şi porecla „Ţăranul" m-a însoţit în tot timpul liceului şi câţiva ani după terminarea lui. Uram

această poreclă.

La primul meci, antrenorul m-a pus fundaş, dar, după ce un jucător şi-a rupt mâna, am devenit mijlocaş. Tot restul meciului şi apoi întregul sezon, am jucat şi în apărare şi în atac, rareori ratând vreo situaţie bună.

Dar nu m-am mulţumit cu fotbalul şi am încercat şi la baschet. Când am vorbit cu antrenorul să mă primească în echipă, a râs, dar apoi mi-a spus:

— Bine. Antrenamentele încep abia peste o lună, dar câţiva băieţi vin seara la sală ca să-şi menţină forma. Poţi veni şi tu dacă vrei şi vom vedea.

Eram speriat: „Dar dacă totuşi nu reuşesc?” Deşi nu cunoşteam regulile jocului, ştiam să arunc la coş şi, pe ansamblu, am lăsat o impresie bună. Antrenorul m-a primit în echipă şi am jucat chiar din primul meci.

Fiind cel mai înalt din echipă, eram mulţumit că domin prin statura mea. Primul meci a fost împotriva echipei din Pleasant Hills şi am marcat treisprezece puncte. N-a fost doar o victorie a echipei, ci şi confirmarea mea ca sportiv, ceea ce a dus la acceptarea mea de către colegii de liceu. Această reuşită mi-a întărit încrederea în mine.

Iubeam sportul, iar baseballul era pe primul loc. Dar în primul an, datorită notelor proaste, mi-am pierdut postul în echipă şi în anul următor am fost suspendat trei meciuri datorită întârzierilor la ore. La unul din aceste meciuri, am fost căutat de un trimis al echipei profesioniste Cleveland Indians, dar când antrenorul meu i-a spus că sunt suspendat, acesta a renunţat să se mai intereseze de mine. Antrenorul mi-a spus mai târziu că am ratat o mare şansă. Mi-am dat seama că era greşeala mea fiindcă nu respectasem regulile. Am fost dărâmat. Aceasta mi s-a întâmplat de multe ori în viaţă. Întotdeauna scăpăm câte o şansă de reuşită.

Cu toate acestea, scopurile pe care mi le-am propus când am intrat la liceul Winyah s-au realizat. Am ajuns

căpitanul echipelor de baseball, baschet şi fotbal. Am fost copleşit de un sentiment de împlinire când am fost numit cel mai bun sportiv al şcolii şi mă încânta atenţia pe care mi-o acordau fetele.

Una dintre ele, deosebit de Inimoasă, Katie, m-a atras cel mai mult. Concursurile de frumuseţe pe care le-a câştigat confirmau calităţile ei fizice. Era singurul copil al unei familii bune şi înstărite. Katie era foarte sigură pe ea şi ştia cu precizie ce va face în viaţă. Elevă de nota zece, cu scopuri clar fixate, stabilă emoţional, era exact opusul meu şi am fost în al nouălea cer când a consimţit să fini prieteni apropiaţi. Cu toate că ne iubeam, am hotărât să ne despărţim când terminăm liceul şi ea va începe colegiul.

Îmi lipsea Katie, dar am încercat să-i suplinesc lipsa petrecând cu alte fete şi apropiindu-mă de un grup de băieţi mai vârstnici ca mine şi depravaţi. Aveam un prieten, un om de caracter, care mă influenţa pozitiv, dar mi-am ales prieteni cu care am început să beau. Am cedat repede sub presiunea socială a grupului de băieţi mai mari decât mine şi m-am supus standardelor lor pentru a fi acceptat.

Cu toate performanţele mele sportive şi acceptarea prietenilor, simţeam că-mi lipseşte ceva. Nu mă consideram un om împlinit. Poate că motivul acestei nemulţumiri era că persoana care avea cea mai mare importanţă pentru mine, tatăl meu, nu aproba cariera de sportiv la care visam.

— Îţi pierzi timpul, îmi spunea el. Cred că este mai bine să renunţi la sport şi să te apuci de ceva serios. Dacă nu o faci, o vei sfârşi ca un om de nimic.

Nefiind niciodată pasionat de sport, el nu-mi putea aprecia calităţile şi refuza cu încăpăţânare să vină să mă vadă la meci.

În ultimul an de liceu s-a organizat un meci special în care taţii jucătorilor erau introduşi în teren în repriza a doua şi jucau alături de fiii lor. L-am rugat insistent pe

tatăl meu să vină la meci:

— Tată, este un meci deosebit. Toţi părinţii vor fi acolo. Eu sunt căpitanul echipei şi prezenţa ta va însemna enorm pentru mine.

Tata nu m-a văzut niciodată jucând, dar, în cele din urmă, a fost de acord să vină la meci. În timp ce mă echipam, nu-mi mai încăpeam în piele de bucurie: „Astăzi tatăl meu va sta alături de părinţii celorlalţi Jucători, gândeam eu. Va vedea cât de bine joc şi va fi mândru de mine”. În timpul încălzirii, fugeam prin faţa lui. Am prins foarte elegant o pasă, sperând că mă va observa. Am câştigat meciul şi eram nerăbdător să-i aud părerea, dar după meci nu l-am mai văzut. Când am ajuns acasă, tata mi-a spus că a plecat înainte de încheierea partidei. Cuvintele lui mi-au căzut foarte greu.

— Este cea mai mare prostie pe care am văzut-o vreodată, a comentat el. Să alergi pe teren îmbrăcat cu hainele alea caraghioase. Parcă eraţi de pe Marte. N-am recunoscut niciun jucător.

Nici măcar nu m-a recunoscut! Nu era mândru de mine. Mă simţeam ridicol, iar el a ieşit din cameră. Cu toate că-mi dădeam seama că nu înţelege jocul, nu puteam pricepe de ce n-a stat să mă încurajeze, să fie mândru de fiul său, să mă iubească.

Un fapt ce s-a petrecut mai târziu mi-a mărit izolarea. Am fost selecţionat să joc în echipa vedetelor de la Universitatea South Carolina. Toate biletele s-au vândut şi stadionul era arhiplin. Am jucat din primul minut şi am rămas în teren aproape tot timpul partidei.

După meci, părinţii îşi îmbrăţişau fiii şi le spuneau cât sunt de mândri de ei. Eu stăteam deoparte, neobservat de nimeni, pentru că niciun membru al familiei sau prieten nu era acolo. Aş fi dat oricât dacă cineva m-ar fi aplaudat şi pe mine.

Câţiva antrenori de fotbal de la diverse colegii m-au abordat şi mi-au oferit burse. Dar oricât de mult aş fi vrut

să progresez în lumea sportului, rezultatele mele şcolare mi-au barat drumul. Am refuzat toate ofertele şi am plătit, din nou, un tribut greu încăpăţânării de a nu învăţa.

Ştiam că nu pot trăi toată viaţa din sport şi îmi doream din toată inima să realizez ceva. Problema era că nu ştiam cum. N-am fost educat să-mi fixez obiective, să mă străduiesc să le ating şi apoi să-mi fixez altele mai înalte. Nu mi-am făcut niciun plan pentru viaţa de după terminarea liceului, ci m-am complăcut în viaţa libertină în care m-am angrenat alături de prietenii mei mai în vârstă. Pe atunci credeam că băutura, fetele şi petrecerile cu cei mai în vârstă decât mine este un mod convenabil de viaţă şi o metodă de a câştiga aprobarea celor din jur. Viaţa mea ulterioară s-a desfăşurat după acest model.

După absolvirea liceului, în 1958, m-am angajat la Banca Naţională a statului Carolina, iar după un an mi-am schimbat serviciul plecând la International Paper Company. Katie, prietena mea din liceu, era în primul an la Universitatea South Carolina, unde studia tehnologia medicală. În vacanţa de Crăciun, m-am dus s-o văd. Mi-a spus că încă mă iubeşte şi că n-a iubit pe nimeni în afară de mine.

— Dovedeşte-mi că mă iubeşti, i-am replicat eu. Căsătoreşte-te cu mine.

Deşi Katie era creştină şi ştia că eu nu cred în Dumnezeu, a acceptat propunerea mea pripită, cu două condiţii: s-o duc la biserică şi să nu mai beau. Am fost de acord. Ne-am înţeles ca familiile noastre să nu afle până când va termina ea facultatea şi, peste o lună, ne-am căsătorit pe ascuns.

Katie s-a întors la facultate şi, în următoarele 19 săptămâni, mergeam în fiecare sâmbătă 150 de kilometri ca să-mi petrec weekend-ul cu soţia mea. Obiceiul nostru l-am întrerupt pentru şase luni, când mi-am făcut stagiul la Garda Naţională.

Sportul mi-a netezit cărările şi aici. Trimis la Servicii

Speciale, am făcut parte din echipele de baschet şi fotbal, contribuind la câştigarea campionatului oraşului. Ca răsplată, jucătorii primeau învoiri în weekend-uri, dar, în loc să mă duc să mă întâlnesc cu Katie, petreceam timpul liber în compania băuturii.

În primăvara anului 1961, Katie a absolvit facultatea. Ne-am făcut publică căsătoria şi ne-am stabilit la Greensboro, în Carolina de Nord. Katie lucra la un spital şi şi-a continuat specializarea în domeniul tehnologiei medicale. La încurajările ei, am încercat să urmez şi eu un colegiu. Am fost acceptat doar de probă la Guilford Collège, datorită slabelor mele rezultate din liceu. Mi-am ales economia. Între ore, lucram acasă, dar uram această muncă.

M-am înscris într-o echipă de baschet, ca să am parte şi de o distracţie. Dar Katie detesta sportul şi a refuzat să vină la meciuri. Când mi s-a oferit o bursă la colegiu, datorită meritelor mele sportive, ea m-a îndemnat s-o resping.

Căsătoria noastră n-a mers prea rău când locuiam separat. Acum, când eram tot timpul împreună, prezenţa ei a început să mă obosească şi iarba de dincolo de gard mi se părea mai verde. În loc să vorbesc deschis cu Katie despre dorinţele mele, am început să întârzii în compania foştilor colegi de şcoală. Mi-am reluat obiceiul de a bea şi am încetat să merg la biserică.

Katie i-a cerut pastorului să se întâlnească cu mine şi el m-a întrebat dacă beau. A deschis frigiderul să caute sticle de bere. Am fost ofensat şi am învinovăţit-o pe Katie. Dându-şi seama de gravitatea situaţiei căsătoriei noastre, Katie a încercat tot ce a putut ca s-o salveze. Şi-a călcat propriile principii. A fost de acord să bea şi să vină la petreceri cu mine.

La sfârşitul specializării, Katie a primit un serviciu la spital. Eu încă nu aveam un scop în viaţă şi am renunţat la colegiu. M-am angajat la o fabrică de haine. Când Katie a

aflat, ne-am despărţit. Totuşi, Katie ţinea mult la mine şi a dorit să ne împăcăm. A făcut tot ce a putut pentru salvarea căsniciei noastre, dar eu n-am ajutat-o cu nimic.

Într-o zi, când Katie s-a întors de la serviciu, am anunţat-o:

— Mi-am încărcat lucrurile mele în maşină. Te părăsesc. Nu te mai iubesc.

Câteva momente a rămas înmărmurită. Când m-am întors spre uşă, a apucat câteva trofee sportive pe care le câştigasem şi le-a trântit de podea. M-am înfuriat.

— Acum te şi urăsc, i-am strigat, dând buzna pe uşă.

Katie a făcut demersurile juridice în legătură cu despărţirea noastră, când şi-a dat seama că nu mă mai întorc, apoi s-a mutat în California. Nu am văzut-o un an. În acel an tata a murit de cancer şi astfel s-a stins ultima speranţă că-i voi câştiga stima. Mi se părea că toţi m-au abandonat. Într-o seară eram beat şi i-am telefonat soţiei să mă reprimească.

— Harold, a fost răspunsul ei, dacă aş şti că eşti serios şi ai putea să te schimbi, aş fi de acord, dar tu nu te vei schimba *niciodată.*

N-am mai vorbit cu ea până în iulie, 1967, când m-a anunţat că s-a încheiat divorţul. I-am împrumutat maşina mea cât a stat în oraş.

După ce s-a pronunţat divorţul, a venit la mine acasă şi m-a rugat s-o duc la aeroport. M-a găsit cu o fetişcană de nouăsprezece ani, doar în bikini. Când le-am comparat, mi-am dat seama că fosta mea soţie era cea mai frumoasă femeie pe care am văzut-o în toată viaţa mea. Ea mi-a zâmbit şi mi-a spus:

— Acum eşti liber. Eşti mulţumit?

— Da, sunt, am minţit.

În drum spre aeroport, Katie mi-a mărturisit că încă mă iubeşte şi mă va iubi întotdeauna. Regreta eşecul căsniciei noastre. Mi-a repetat părerea ei despre mine:

— Dacă aş crede că te-ai putea schimba şi ai deveni

omul care am crezut că eşti, m-aş recăsători cu tine. Dar situaţia ta este gravă. Nu te vei schimba *niciodată.* Harold, îmi pare rău.

Am urmărit-o urcând în avion. Amândoi plângeam. S-a întors spre mine, mi-a făcut cu mâna, apoi a dispărut în avion şi din viaţa mea pentru totdeauna.

N-am spus familiei despre divorţ şi din acel moment viaţa mea a alunecat repede pe panta dezastrului.

CAPITOLUL 5
ELEFANTUL ALB

„Bun venit la Georgia State Penitentiary". Semnul de la poartă era o parodie de primire călduroasă. Am auzit întâmplări înspăimântătoare despre uriaşa închisoare, cu mii de deţinuţi, care au comis delicte inimaginabile. În sistemul corecţional era cunoscută sub numele de „elefantul alb" deoarece toate clădirile erau zugrăvite în alb. Undeva, în spatele zidurilor redutabile, se aflau celulele condamnaţilor la moarte. Clădirea principală semăna cu un motel uriaş cu patru etaje.

Dintr-un turn, un paznic înarmat cu o mitralieră ne-a indicat direcţia în care să ne îndreptăm. Legănându-mă ca o raţă datorită cătuşelor, m-am oprit o clipă imediat ce am trecut de poartă.

— Băiete, ce condamnare ai? m-a întrebat unul dintre paznicii care m-a escortat de la Chalham County Prison.

— Două, pe viaţă, i-am răspuns.

— De când eşti în închisoare? m-a chestionat gardianul în continuare.

— Sunt abia la început.

Am zărit o undă de simpatie pe faţa sa, iar vocea i-a devenit gravă:

— Băiete, uită-te bine la poarta închisorii pentru că vei muri aici. Nu vei mai fi liber niciodată.

Bătrânul paznic n-a încercat să-mi amărască viaţa. A

afirmat pur şi simplu un fapt evident. Nu m-am îndoit de profeţia lui sumbră. Nu făcea altceva decât să repete cuvintele tatălui meu, ale profesorilor mei şi ale soţiei mele: „Nu eşti bun de nimic. Nu te vei schimba niciodată. Nu vei realiza nimic valoros în viaţă. Vei muri aici. Vei muri aici. Vei muri…”

Stăteam la poarta închisorii şi am tras adânc aer în piept, încercând să-mi fixez în memorie frumuseţea pomilor şi a cerului. M-am întors şi am privit în urmă. Nimeni nu era acolo să-mi spună: „Te iubesc”. Nimeni nu era acolo să-mi spună: „Ţin la tine”. Era prima zi a celor mai oribili ani ai vieţii mele.

Ultima iSrâmă de demnitate s-a spulberat odată cu raderea părului de pe cap şi curăţarea de păduchi, proceduri normale la intrarea în închisoare. Am primit o salopetă şi un număr: 6234S.

Am mai primit şi haine de schimb: trei perechi de ciorapi albi, confecţionaţi în închisoare, trei schimburi de lenjerie care purta numerele unor foşti deţinuţi, o pereche de bocanci şi alte trei salopete vărgate, alb şi albastru. „State Prison” era imprimat cu litere negre pe pantaloni şi pe spatele cămăşii, lângă număr.

Ca să-mi umple paharul umilinţei, deţinutul care mi-a împărţit hainele mi-a dat lenjerie numărul patruzeci (eu port treizeci şi trei) şi un tricou uriaş. Toţi au râs de „prospătura” care a apărut.

Nou-sosiţii erau ţinuţi între şase săptămâni şi trei luni în carantină pentru a se observa capacitatea lor de a se adapta vieţii din detenţie. Erau trei rânduri de câte douăzeci de celule, în fiecare fiind câte un om. Tot în acest loc erau aduşi deţinuţii a căror viaţă era ameninţată de ceilalţi. Unii deţinuţi, care erau trimişi des la carceră, rămâneau aici pe tot timpul condamnării. Am întâlnit oameni care au petrecut ani de zile aici, dar pentru mine izolarea era de nesuportat. Ieşeam din celulă o dată pe săptămână să fac un duş, iar hrana era împinsă pe sub uşă.

După opt săptămâni, am fost repartizat la dormitorul G-3, unde împărţeam două toalete şi un duş cu alţi 114 oameni. Mizeria era insuportabilă. Dormeam pe nişte paturi aşezate pe trei nivele. Repartizarea paturilor o făcea îngrijitorul, un deţinut pe nume Latcheye (Ochi-închis) deoarece a rămas cu un ochi pe jumătate închis în urma unei încăierări cu cuţitele.

— Dacă ai ceva bani, îţi dau un pat de jos. Dacă nu, vei dormi sus, m-a anunţat Latcheye.

Nu-mi venea să-mi cred urechilor: un om cu două sentinţe pe viaţă, condamnat să moară în închisoare, trebuie să-şi plătească patul.

— Eşti nebun, i-am răspuns. Nu-ţi plătesc nimic.

— Bine, atunci urcă pe patul de sus, mi-a spus el satisfăcut.

Trecuse mult de când nu mă spălasem şi nu mă bărbierisem, aşa că abia îmi suportam propria putoare. I-am cerut lui Latcheye un prosop şi o lamă.

— Nu-ţi dau nimic, a lătrat Latcheye.

Nu departe de noi, un bătrân lustruia portofele de piele. A privit spre mine şi mi-a spus:

— Băiete, poţi împrumuta prosopul şi lama mea.

Surprins de bunătatea lui, m-am întors spre el şi i-am spus:

— Mulţumesc. Apreciez ce faci pentru mine. Te voi răsplăti.

— Hei, nu te încurca cu oameni ca el, m-a întrerupt Latcheye. Bătrânul ăsta a violat copii. Este o lepădătură.

— Nu cred că te cunosc, i-am spus lui Latcheye.

— Nu, dar eu le cunosc. Ţi-am văzut cazierul. Eşti cineva. Eşti un criminal.

Eram năucit. Oamenii mă respectau pentru că am omorât pe cineva! închisoarea îşi avea propria ierarhie a valorilor, iar criminalii erau mai „respectaţi” decât borfaşii de rând. Trei mii două sute de criminali, hoţi, violatori şi homosexuali (din cei 16.000 câţi erau în tot statul) erau

aruncaţi în această puşcărie mizerabilă. Unul şi-a ucis întreaga familie. Altul a îngropat o fată de vie. Alt deţinut era acuzat de violarea a 150 de femei. Cei mai de jos în acest sistem de caste erau „violatorii de copii”. Curând am aflat că, dacă vrei să fiu tare, trebuia să nu ai încredere în violatorii de copii, spărgătorii de bănci şi criminali.

Eram convins că presupusa crimă pe care am comis-o nu-mi va asigura protecţia necesară în penitenciar. Deţinuţii luptau pentru putere şi supravieţuirea era o obsesie zilnică. Nu mă îndoiam ca voi fi ucis. Nu eram destul de tare sau de viclean ca să rămân în viaţă. Disperat şi înfricoşat, am stat cât am putut de retras, lăsând impresia că sunt un dur, când, de fapt, eram terorizat de spaimă. A fost un mod de viaţă solitar.

Treptat, m-am adaptat rigorilor vieţii din penitenciar şi am învăţat codul nescris de legi care guvernau comportarea din spatele gratiilor. Deţinutul care călca acest cod era hărţuit de ceilalţi deţinuţi şi de gardieni.

Închisoarea era condusă de un grup restrâns de deţinuţi, numiţi „grangurii”, care aveau o reputaţie de duri. Ei controlau totul, inclusiv televizorul care era dat la maximum în majoritatea timpului. Era aproape de patul meu, dar n-am îndrăznit să-l dau mai încet. Numai conducătorii aveau dreptul să o facă. Sâmbetele, aproape cincizeci de deţinuţi se înghesuiau lângă patul meu să vadă desene animate. Aceasta mă scotea din minţi.

De ani de zile n-am urmărit un meci şi ardeam de dorinţa de a vedea unul. Într-o sâmbătă, pe când mergeam să servim prânzul, mi-am adunat tot curajul şi am spus:

— Prieteni, astăzi la ora unu echipa de baschet Kentucky joacă cu cei de la Tennessee şi ţin foarte mult să văd meciul. Toţi suntem aici împreună şi vreau să ştiţi că doresc foarte mult să văd meciul.

— Aici nu ne interesează sportul, a răspuns un deţinut pe un ton arţăgos. Nu ştiu cine te crezi, dar n-o să vezi niciun meci la televizor.

Mi-am dat seama că ar fi fost mai bine dacă nu-mi exprimam Dorin (a, dar acum, dacă problema a fost menţionată, ea trebuia rezolvată decisiv.

— Ia ascultă, i-am răspuns, aceasta este casa mea la fel ca şi a ta. Până acum nu m-am atins de televizor, dar la ora unu voi urmări meciul de baschet.

M-am întors şi am plecat.

Când ne-am întors de la prânz, toţi erau tăcuţi. Stăteam sprijinit cu spatele de zid, de teamă să nu fiu atacat din spate. Un deţinut s-a apropiat:

— N-ai habar cu cine te-ai încurcat, mi-a spus el. Nimeni nu a îndrăznit să spună aşa ceva. Tipii ăştia o să te cureţe. I-ai provocat şi dacă dai înapoi, eşti terminat. Vei fi un nimeni. Te vor viola şi-ţi vor fura tot ce ai. Ai priceput?

Nu i-am răspuns.

— Ai cuţit? m-a întrebat.

— N-am nimic, i-am răspuns simţind cum mă trec fiori reci pe şira spinării.

— Sub patul meu se află o revistă şi în revistă este un şiş, mi-a spus el.

Şişul era un fel de cuţit artizanal, cu o lamă atât de lungă încât putea străpunge un om.

— După ce plec, du-te şi ia revista. Apoi pleacă la locul tău şi prefă-te că citeşti. Dacă eşti atacat, ai şi tu o armă.

Am făcut exact cum mi-a spus. Dacă avertismentul lui n-a reuşit să mă sperie, atunci lama ascuţită a cuţitului a făcut-o. Dar dacă va trebui s-o folosesc? Niciodată n-am fost pus într-o situaţie asemănătoare. Am declanşat ostilităţile şi trebuia să fiu pregătit să le continui. Timpul se scurgea chinuitor de încet.

La ora unu, la televizor era un film western. Cu revista în mână, m-am îndreptat spre televizor şi am schimbat canalul la meciul de baschet.

— Dacă mai atingi o dată televizorul, te omor! m-a ameninţat unul dintre deţinuţi, în timp ce comuta pe

canalul pe care era transmis western-ul.

— Prieteni, am încercat iarăşi, nu ne putem înţelege? Şi eu trăiesc aici şi trebuie să mi se dea voie să văd şi eu programul pe care-l doresc. Nu caut cearta cu lumânarea, dar vreau să văd meciul de baschet. După ce se încheie, puteţi viziona orice doriţi până seara. Aşa va fi. Sper că ne vom înţelege.

— Dacă mai pui mâna pe televizor, te vei trezi în iad!

Vocea venea dinspre patul unde dormea unul din „duri". Acesta era în pat şi alături de el sta tolănit amantul său, un deţinut mai tânăr.

Cunoşteam reputaţia acestui „dur". Era un om deosebit de periculos. Ceilalţi deţinuţi aşteptau încăierarea.

— N-am treabă cu tine, i-am răspuns. Nu te cunosc, dar te-am văzut şi pe tine schimbând canalele la televizor. Este corect să am şi eu acest drept. Dacă pentru asta trebuie să merg în iad, bine, accept.

Tăcerea care a urmat era insuportabilă. Eram încordat şi am transpirat de frică. În sfârşit, „grangurele" a vorbit:

— Eşti singurul de aici care ai curaj. Îmi place de tine. Înţeleg ce vrei să spui. Cât mă priveşte pe mine, te poţi uita la tot ce doreşti.

Spunând aceasta, s-a întors spre prietenul său, întins în pat lângă el.

— Băieţi, staţi să vă uitaţi la meci cu mine, m-am adresat celorlalţi, în timp ce schimbam canalul. Mai ţineam încă în mână revista în care era ascuns cuţitul. Deţinuţii au plecat unul după altul, vociferând nemulţumiţi. Unul singur a rămas în faţa televizorului.

În ziua aceea s-a petrecut un lucru ciudat. Prin provocarea mea, izvorâtă din ignoranţă, am câştigat respectul celorlalţi. Neştiind prea multe despre mine, ceilalţi au rămas cu impresia că sunt un tip extrem de periculos. Dacă aş fi dat înapoi, aş fi fost călcat în picioare.

Era o adaptare la legea junglei: sau câştigi, sau eşti terminat.

Închisoarea (împreună cu terenurile aferente) ocupa aproape 5.000 de hectare. Avea o lăptărie mare, o fermă de porci şi alta cu mii de pui. Toată munca din închisoare era efectuată de deţinuţii care trudeau sub soarele arzător al Georgiei şi sub ochii vigilenţi ai paznicilor înarmaţi. La fiecare două ore, zi şi noapte, oriunde ne-am fi aflat, eram număraţi.

Stingerea era la ora 22: 00, iar eu mă sculam la ora 5: 00, dar ora sculării depindea de munca pe care o aveai. Bucătarii, şi ei deţinuţi, îşi începeau serviciul la unu noaptea pentru ca să poată servi mâncarea la ora 5: 00. Hrănirea a 3.200 de oameni dura destul de mult. Nu primeam decât ce era în farfurie. Furtul unui biscuit era pedepsit cu paisprezece zile de carceră.

De fapt, şi cea mai mică infracţiune te putea trimite la carceră. De exemplu, un deţinut pe nume Chicken Yard Shorty, numit aşa pentru că lucra la ferma de găini, aduna ouăle. O găină a sărit pe el şi l-a murdărit. Chicken Yard, supărat, a ameninţat-o că o va omorî dacă mai sare pe el. A doua zi, găina a sărit iarăşi pe el şi Chicken Yard a lovit-o cu un băţ. Un gardian a văzut scena, l-a înşfăcat pe deţinut şi l-a adus în clădirea unde cu lucram ca funcţionar.

— Am o acuzaţie împotriva acestui deţinut, a spus el. Aceasta însemna că va fi judecat.

— Care este acuzaţia? l-am întrebat eu.

— A omorât un pui.

— Nu-i adevărat, găina n-a murit când am lovit-o, l-a corectat Chicken Yard.

După ce el a rănit-o, alţi deţinuţi au prins-o, au omorât-o şi au mâncat-o.

— Atunci schimbă acuzaţia în atacarea unei găini, nu s-a dat bătut gardianul.

Parodia de proces s-a derulat a doua zi.

— Ai fost acuzat de atacarea unei găini. Îţi recunoşti

vinovăţia?

— Nu am omorât găina, s-a apărat Chicken Yard. Nu sunt vinovat.

— Aşteaptă afară.

După ce juriul a deliberat, Chicken Yard a fost adus din nou în încăpere.

— Ai fost găsit vinovat de atacarea unei găini. Te condamnăm la paisprezece zile de izolare totală şi nouăzeci de zile de supraveghere. Dacă mai loveşti o găină, te aranjăm rău de tot.

— Slavă Domnului că găina n-a murit, a exclamat Chicken Yard, puteam ajunge pe scaunul electric.

După paisprezece zile, Chicken Yard a ieşit de la carceră murdar şi mort de foame. Mi-a părut rău de el când l-am văzut trecând pe lângă mine. Mi-am dat scama cât de mult îi strică închisoarea pe deţinuţi. Nu puteam pricepe de ce a primit o pedeapsă atât de aspră pentru o greşeală atât de mică.

În afara orelor de muncă şi de masă, eram închişi în celulele noastre. Uram să stau închis, mai ales în zilele de sărbătoare. Sâmbetele ieşeam în curte şi puteam practica diferite sporturi. Vizitele erau permise în timpul week-cnd-urilor şi al sărbătorilor, iar deţinuţii model aveau dreptul la un telefon de cinci minute. Dar astea nu mă interesau pe mine. Familia şi prietenii nu ştiau unde mă aflu şi nu aveam intenţia să le spun.

Gândacii, muştele şi furnicile întreceau cu mult numărul deţinuţilor. Odată, am pus un pacheţel de dulciuri pe noptiera de lângă patul meu ca să mănânc din ele în timp ce priveam la televizor. Când am întins mâna să mă servesc, am simţit cum ceva mi se plimba pe mână. În câteva secunde, sule de furnici s-au năpustit asupra dulciurilor mele.

Cu gândacii m-am împrietenit până la urmă. Când am intrat în închisoare, îi zdrobeam. După şase luni i-am acceptat, apoi m-am împrietenit cu ei. Le-am dat şi nume.

Favoritul meu era Homer. îl hrăneam cu firimituri de pâine şi mă jucam cu el. Ţineam o bucată de sfoară pe care se căţărau. De atunci n-am mai omorât niciun gândac. Cei care mureau în celula mea mureau de bătrâneţe.

Am primit o Biblic cu coperţi de piele şi gândacii i-au ros colţurile şi i-au ciuruit paginile. Întrucât împărţeam aceeaşi celulă, mă distram la gândul că cel puţin, aveam colegi gândaci spirituali.

Faţă de celelalte insecte nu aveam aceeaşi simpatic. Omorârea muştelor era un joc. Mi-am propus să omor 1.000 pe zi şi să ţin evidenţa. Când eram în criză de timp, continuam vânătoarea şi la masă. Într-o zi, mi-am îndeplinit norma în 15 minute, ceea ce spune mult despre murdăria în care trăiam.

Un gardian care s-a uitat prin însemnările mele a dat peste cifre: muşte, 992; păianjeni 3; altele 6.

— Ce-i asta? m-a întrebat.

După ce i-am explicat, a exclamat:

— Fire-ar să fie! Asta faci tu tot timpul? Eşti nebun.

Vânătoarea de insecte şi jocul cu gândacii îmi erau folositoare pentru că mă împiedicau să mă gândesc la familie şi mai ales la mama. M-au ajutat să supravieţuiesc.

Totuşi îmi era frică că *nu* voi rezista. În fiecare seară mă culcam cu frica că voi fi înjunghiat în timpul somnului.

Într-o noapte, stăteam întins, dezbrăcat, pe pat. Nu puteam adormi din cauza zăpuşelii. În celulă era întuneric beznă şi nu auzeam decât sforăitul colegului meu care dormea la jumătate de metru de mine. Deodată, am simţit o lovitură în piept. Am sărit din pat, strigând şi lovind cu pumnii în aer, crezând că voi fi înjunghiat.

Când am aprins lumina, colegul de celulă era în pat, speriat de moarte. Pe pat, zăcea agresorul: un gândac de aproape 5 centimetri lungime. Celula noastră era la ultimul etaj şi gândacii intrau nestingheriţi prin acoperiş. Gândacul a intrat în celulă pe fereastră şi a început să se plimbe pe tavan. Chiar când a fost deasupra mea, nu s-a

mai putut ţine şi a căzut.

Stătea şi se holba la mine, în timp ce eu mă gândeam cam ce ar spune dacă ar putea vorbi: „Ia uită-le la malacul ăsta. Ditamai omul s-a speriat de mine! Morris, eşti într-adevăr un tip dur. Dur de tot!” L-am împins jos din pat, atent să nu-i fac niciun rău. Aceasta este închisoarea, un loc al mizeriei şi spaimei.

Eram mândru că mă străduiam să-mi păstrez celula cât de curat posibil. Când eram mutat într-o celulă nouă, începeam curăţenia. Spălam cu hârtie igienică şi apă. Odată am mituit un gardian să-mi aducă pe ascuns nişte vopsea. Mi-a adus puţină vopsea de mai multe ori, de fiecare dală altă culoare. Mi-am vopsit patul în negru, podeaua gri, toaleta roşu şi pereţii în cinci culori diferite.

— Celula ta arată mai frumos ca şi camera mea, mi-a spus gardianul.

— Facem schimb dacă vrei, i-am replicat.

După un timp, comisia care analiza dosarul meu pentru a-mi găsi munca potrivită, a ajuns la concluziile finale:

— Ce ai făcut afară? m-a întrebat unul din ei.

— Am fost pilot de avioane.

— Nu mai face pe deşteptu’, m-a avertizat el. Aici nu avem avioane dar avem foarte mult pământ. Vei culege mazăre. Îţi zdrobim noi rezistenţa.

Dar planurile lor s-au schimbat când administratorul spitalului a aliat că ştiu să bat la maşină. Avea nevoie de un astfel de ajutor, aşa că m-a solicitat. Am fost scos din cameră când s-a discutat cazul meu. Când m-am întors, gardianul care m-a ameninţat anterior mi-a spus:

— Ai un noroc nemaipomenit. Toţi cei care intră aici lucrează pe câmp şase luni. Tu abia ai venit, dar avem nevoie de tine ca să lucrezi la spital. Îţi dăm o şansă, dar dacă nu te comporţi bine vei lucra pe câmp pentru totdeauna.

Celula la care am fost repartizat în spital era locuită

de nouă. oameni. Trebuia să găsesc modalitatea de a mă apăra, dacă se vor isca scene violente. Ani observat un storcător care avea o bară metalică prinsă în şuruburi. Într-o noapte, pe când toţi ceilalţi dormeau, am desfăcut şuruburile şi am legat bara cu o bucată de sârmă găsită în celulă. Storcătorul se putea folosi dar, în caz de nevoie, puteam să scot în câteva clipe bara, care măsura aproape un metru lungime şi devenea o armă redutabilă.

Într-o zi, un deţinut tânăr, cu o mână în ghips, a tăbărât pe mine şi m-a atacat cu o violenţă ieşită din comun. În câteva minute, amândoi eram plini de sânge. M-a lovit în cap până când mi-a rupt nasul. Eu am reuşit să-l lovesc în faţă cu genunchiul, dar niciunul din noi n-a ieşit câştigător. Când l-am eliberat din strânsoare, a alergat la patul lui şi a scos o foarfecă ascuţită.

— Ţi-a sosit clipa morţii, a urlat.

Nu aveam timp să-l conving să se potolească şi ştiam că nu există altă cale de scăpare decât să-l înfrunt. Niciodată n-am lovit pe cineva intenţionat, dar acum era o luptă pentru supravieţuire. Dacă nu-l omoram, mă ucidea el pe mine. Am apucat repede bara metalică a storcătorului şi l-am lovit cu ea. Sângele îmi intra în ochi şi nu mai vedeam bine unde lovesc, dar am continuat lupta. N-am vrut să-l ucid şi mi-a părut bine când a leşinat. Pe lângă loviturile la cap, avea câteva coaste şi amândouă mâinile rupte. După ce deţinutul a fost tratat, gardienii m-au bătut şi m-au aruncat la carceră, fără să-mi fi acordat asistenţă medicală. Nasul mi-a rămas cârn până în ziua de astăzi. Deţinutul şi-a revenit, dar nu l-am mai revăzut vreodată. A fost închis în izolare totală până la ispăşirea pedepsei deoarece nu se putea adapta celorlalţi puşcăriaşi.

Deşi eu am regretat profund incidentul, ceilalţi deţinuţi au fost impresionaţi de duritatea mea. Dar eu nu eram dur, făceam pur şi simplu parte dintr-o lume a violenţei. Am mai avut parte şi de alte lupte şi nu le-am câştigat pe toate.

Viaţa alături de unii dintre cei mai periculoşi oameni m-a învăţat că am nevoie de o sursă de venit. Banii însemnau putere, iar puterea însemna supravieţuire. Bani lichizi nu aveam voie să posedăm, dar deţinuţii care aveau bani în cont primeau cupoane cu care puteau cumpăra articole de bărbierit, dulciuri, ţigări, sucuri şi altele. Prizonierii model puteau să cumpere prin telefon, săptămânal, de la alte magazine.

Banii pe care i-am avut, când am fost arestat, s-au epuizat la închisoarea precedentă. Nu primeam de la nimeni pentru că niciun membru al familiei nu ştia unde eram. Unii deţinuţi aveau o mică afacere, cum era, de exemplu, confecţionarea articolelor din piele, dar eu nu aveam bani să încep ceva. Nu puteam împrumuta bani pentru că nu aveam de unde să-i înapoiez. În închisoare, neplata unei datorii era moarte sigură. Cea mai bună afacere era vânzarea de droguri, dar n-am vrut să mă amestec în acest trafic. Furtul era exclus din capul locului. Singura mea alternativă era să-mi folosesc talentul de a bate la maşină pentru a obţine bani şi obiecte.

Şansa mea a fost serviciul de secretar la spital, una din poziţiile cele mai influente în lumea deţinuţilor. Deţinuţii care erau bolnavi şi nu puteau munci aveau nevoie de o adeverinţă de la doctor, care-i scutea să iasă la muncă până vor fi examinaţi. Trebuia completat un formular cu numele, numărul şi munca deţinuţului respectiv.

Când s-a aflat că eu sunt cel care completez aceste formulare şi pot motiva astfel absenţele de la muncă, unul dintre conducătorii deţinuţilor m-a abordat:

— Eu am o afacere în pielărie şi am nevoie de câţiva oameni mâine, să mă ajute. Dacă îmi pui la dispoziţie câţiva oameni, îţi dau patru pachete de ţigări.

Şi alţi deţinuţi mi-au făcut propuneri asemănătoare, iar unii s-au oferit chiar pentru contacte homosexuale, dar eu i-am refuzat pe toţi. Într-o zi, un prieten mi-a spus, trist,

că a pierdut la cărţi. Ca să-şi plătească datoria şi-a cheltuit toţi banii şi şi-a vândut pantofii. Îi putea răscumpăra numai cu cincisprezece pachete de ţigări. Mi-a cerut împrumut câteva pachete dar nu aveam niciunul. Atunci i-am propus următorul plan: să găsească cinci deţinuţi care să-i dea câte trei pachete şi eu îi scuteam de muncă a doua zi.

A găsit pe cei dispuşi să încheie afacerea şi a doua zi şi-a recuperat pantofii. Dar după două zile, tot la cărţi, i-a pierdut din nou. De data aceasta am refuzat să-l mai ajut.

— Găsesc eu oamenii, iar câştigul îl împărţim pe din două, m-a implorat el. Tu nu-i cunoşti, ei nu te cunosc. Dacă eşti prins, poţi jura că nu i-ai văzut niciodată.

Aveam şi cu o disperată nevoie de bani, deci am acceptat. Cu toate că am fost prudent, administratorul spitalului a mirosit repede afacerea şi m-a ameninţat că mă trimite la carceră. Nu mi-am făcut prea multe probleme pentru că avea nevoie de mine. Amândoi ştiam că nu mă putea înlocui cu nimeni. Eu făceam munca, el primea plata. Eram dependenţi unul de celălalt. L-am rugat să-mi semneze un teanc de formulare în alb ca să pot motiva pe cine doresc când am nevoie. A fost de acord.

Periodic, medicii de la spitalul Talmadge Memorial din Augusta, Georgia, dădeau consultaţii la interne, ortopedie, neurologie şi în alte domenii. Eu organizam şedinţele de raze X, transcriam prescripţiile medicilor, scriam reţetele pentru medicamente şi completam formularele de transfer ale bolnavilor care trebuiau operaţi la spital.

Unii deţinuţi îmi cereau să le mijlocesc transferul la spital ca să poată evada de acolo. Odată mi s-au oferit 1.000 de dolari pentru aceasta. Am refuzat banii, dar mai târziu am acceptat din milă pentru că cei doi erau închişi demult, în urma unui proces nedrept. Am avut încredere în ei şi credeam că nu reprezintă un pericol pentru societate. I-am putut scoate din închisoare, dar apoi ei trebuiau să-i dezarmeze pe gardieni. Mi-au promis că nu le vor face rău.

Evadarea a eşuat şi am refuzat să-i mai ajut a doua oară.

Eram împreună cu doctorul în cabinet, când un deţinut a deschis uşa. Evident, era foarte tulburat.

— Doctore, pot să-ţi vorbesc? a întrebat.

— Intră, i-a răspuns doctorul.

Deţinutul a privit în jur suspicios.

— Ce te frământă? a început doctorul.

Deţinutul se holba la mine fără să răspundă.

— El e secretarul meu, i-a spus doctorul. Dă-i drumul, spune ce ai.

— Sunt urmărit, a venit răspunsul.

— De cine?

— De cei de la televiziune.

— Oamenii de la televiziune te urmăresc? a repetat doctorul.

— Da, de fiecare dată când mă uit la televizor, ei mă privesc atent. Mă urmăresc. Şi asta nu-i tot. Directorul are ceva cu mine. Are un buton şi când apasă pe el începe să mă doară.

Brusc, a sărit de pe scaun şi a început să urle:

— Şi acum a apăsat pe buton. Auuu!

Aţâşnit afară pe uşă şi a rupt-o la fugă pe coridor, urlând cât îl ţineau plămânii. Gardienii au pus mâna pe el şi l-au dus cu forţa la secţia de psihiatrie. L-am urmărit şi m-am întrebat: „Nu urmez eu? Aşa voi fi şi eu într-o zi?”

CAPITOLUL 6

ONOAREA HOŢILOR

Lucrând la spitalul închisorii, eu şi ceilalţi deţinuţi trebuia să muncim uneori peste program pentru a-i ajuta pe doctori la urgenţe. Aşa l-am cunoscut pe Adams, unul dintre paznicii de noapte. Era un sexagenar blând, care niciodată n-a ridicat vocea şi n-a pedepsit vreun condamnat. Avea o atitudine părintească şi mă lua noaptea de-o parte să vorbim. În afară de un deţinut, un fost doctor, nimeni nu ştia că mama mea trăieşte. Am avut încredere să mă destăinui acestui om în vârstă fiindcă îi considera pe

deţinuţi fiinţe umane.

— Harold, te rog spune-i mamei tale unde te afli, mă îndemna el. Ea este îngrijorată de soarta ta. De ce nu-i scrii ca să-i spui că o iubeşti?

— Nu pot, am dat din cap, nu pot să-i spun cât de jos am ajuns. Nu merită asta.

Adams a oftat şi am citit milă în ochii săi, o calitate rară în zilele noastre.

— Harold, mai gândeşte-te, nu ceda el. Nimic nu e mai rău pentru un părinte decât să nu ştie unde se află copilul lui.

Eram în închisoare de trei ani şi jumătate. Mama nu mai primise veşti de la mine de şapte ani. Pentru ea cu eram mort. Deşi doream mult să aflu veşti despre familie şi prieteni, teama că mă vor respinge mă împiedica să iau legătura cu ei.

Adams a continuat să fie bun cu mine. Deşi mă încuraja frecvent să-i scriu mamei, nu mă presa s-o fac şi niciodată nu m-a judecat pentru că eram în închisoare. M-am gândit deseori cât de mult mi-am dorit ca şi tatăl meu să îl fost la fel de înţelegător cu mine.

Într-o noapte, pe când vorbeam cu el, Adams m-a apucat de mâna stângă, încercând cu disperare să răsufle. Brusc a căzut şi câţiva deţinuţi s-au repezit să-l ajute. L-am dus în sala de operaţie, dar nu era niciun doctor de serviciu. Un deţinut a început să-i facă respiraţie gură la gură, dar a fost zadarnic. Adams murise.

Am rămas câteva clipe acolo, apoi m-am dus în celula mea. Anii petrecuţi în închisoare m-au făcut insensibil, dar am regretat profund moartea acestui om pe care l-am considerat prieten. Arh stat pe pat şi am plâns. După ce mi-am revenit, m-am întors la spital.

Soţia şi fiica lui Adams n-au primit permisiunea de a urca la etajul unde lucram noi. Un gardian ne-a spus că văduva era foarte supărată. În timp ce trupul lui Adams era luat, deţinuţii vorbeau despre bunătatea sa. Unul mi-a

spus:

— A fost unul dintre cei mai buni oameni pe care i-am cunoscut.

— Adevărat? l-am întrebat neîncrezător.

— Sigur că da, mi-a replicat el.

— Atunci să-i scriem o scrisoare soţiei sale.

M-am aşezat la maşină şi-am scris părerea fiecăruia, apoi câteva cuvinte din partea tuturor: „Poate că aceste cuvinte nu înseamnă mult pentru dumneavoastră deoarece sunt ale unor deţinuţi, dar să ştiţi că domnul Adams a fost unul dintre cei mai buni oameni pe care i-am cunoscut. Am ţinut la el. Pierderea lui ne afectează şi pe noi ca şi pe dumneavoastră". L-am rugat pe un gardian să-i înmâneze scrisoarea.

A doua zi, doamna Adams a revenit la închisoare şi i-a cerut directorului să-l vadă pe cel care a scris scrisoarea. Când un gardian m-a adus, ea a exclamat:

— Deci tu ai scris biletul!

Crezând că este supărată, i-am explicat grăbit:

— Da, doamnă, dar din partea tuturor.

Mă aşteptam să-mi răspundă: „Ce tupeu ai, tu, un deţinut, să-mi scrii mie!" în loc de aceasta, m-a îmbrăţişat şi mi-a spus:

— Tinere, nici nu ştii ce mult a însemnat scrisoarea voastră. Am fost căsătorită cu un om foarte bun, unul dintre cei mai buni de pe pământ. Nu voiuita asta niciodată.

A intervenit pe lângă director ca noi, cei care i-am scris, să participăm la funeralii. Fiecare dintre noi avea cel puţin o condamnare pe viaţă şi chiar dacă am fi avut un camion întreg cu bomfaiere, tot n-am fi putut evada din închisoare. Dar doamna Adams i-a cerut directorului să ne permită să participăm la înmormântare, într-un sat aflat la câţiva" kilometri de instituţia ce ne găzduia.

Directorul n-a ştiut ce să facă. Se putea încrede în treisprezece bandi (i ca noi, fără nicio speranţă de

eliberare? Ne-a adunat pe toţi într-o cameră de la spital şi ne-a spus:

— Aşa ceva nu s-a mai întâmplat. Nu vă pot lăsa pentru că ştiu că unii din voi vor încerca să evadeze. Însă toată familia insistă să participaţi la funeralii, a adăugat el nehotărât. Dacă vă las să mergeţi, veţi încerca să evadaţi?

— Nu, domnule, nu vom evada, am răspuns eu. Nu voi crea niciodată probleme familiei Adams. Bătrânul a însemnat mult pentru mine. Oricât de mult aş dori să evadez, nu voi încerca nimic.

Toţi ceilalţi şi-au dat cuvântul.

— Voi face ce n-am mai făcut niciodată, a spus directorul. Voi avea încredere în voi. Îmi pot pierde serviciul, dar vă voi lăsa să mergeţi. Gardienii nu vor fi înarmaţi în biserică, aşa *că,* dacă încercaţi să evadaţi, va fi foarte penibil.

De la închisoare până la biserică erau cam 23 de kilometri. Noi am ajuns devreme. Eram îmbrăcaţi în hainele de prizonieri. Gardienii, neînarmaţi, ne-au condus în biserică şi ne-am aşezat în bănci. Treisprezece „desperados" aveau o ocazie fabuloasă să evadeze, dar stăteau cuminţi.

Biserica s-a umplut curând-A fost trist pentru noi. Când slujba s-a încheiat, am ieşit pe uşa din spate şi ne-am urcat în autobuz. Văduva, însoţită de unul dintre fiii ei, a venit la noi.

— Ne simţim onoraţi că aţi venit la înmormântare, ni s-a adresat băiatul. Tatăl meu ne vorbea despre voi şi nu vă dispreţuia. Vă mulţumim pentru comportarea voastră, ea înseamnă mult pentru familia noastră.

Toţi ne gândeam la acelaşi lucru în timpul întoarcerii la închisoare. Gândurile noastre au fost exprimate în cuvinte de un deţinut care era în închisoare de douăzeci şi unu de ani pentru uciderea unui poliţist:

— Dacă cineva mi-ar fi spus că mă voi afla într-o pădure ca asta şi nu voi încerca să fug, i-aş fi spus că e

nebun. Dar n-am putut fugi, bătrânul a însemnat prea mult pentru mine.

Cu toţii ne-am simţit mândri în ziua aceea. Eram consideraţi animale, dar am dovedit că nu suntem. Am arătat nu numai că ne puteam comporta civilizat, dar şi că eram capabili de milă. L-am putut răsplăti pe un prieten pentru bunătatea sa.

După treizeci de minute eram din nou în celulele noastre. Deşi a fost una din cele mai triste zile din viaţa mea, am învăţat ceva despre mine însumi. Am plâns când a murit bătrânul, iar animalele nu plâng.

Un timp m-am întrebat dacă mai sunt sau nu uman. Lucrând zi de zi în spital, am văzut mulţi oameni murind, victime ale unei cruzimi inumane. Am măsurat rănile lăsate de cuţite pe cadavre şi am fotografiat victimele violurilor, ca dovezi pentru inculparea vinovaţilor. Nu puteam face mult pentru victime şi, de cele mai multe ori, nici nu mai încercam. Totuşi, era *un* lucru pe care-l *puteam* face.

În zilele de marţi, doctorul consulta deţinuţii de la carceră şi eu asistam. Ştiind că majoritatea erau trimişi acolo în mod nedrept şi primeau doar pâine şi apă, le duceam dulciuri şi tutun ascunse sub cămaşă. Priveam la un deţinut şi îi făceam semn cu capul să distragă atenţia gardianului. Acesta înscena o mică busculadă şi eu ascundeam repede bunătăţile. Mă priveau cu ochi disperaţi, care spuneau: „Mulţumesc”.

Doctorul a văzut însă ce făceam.

— Dacă te văd gardienii, vei fi alături de ceilalţi deţinuţi, m-a avertizat el.

Eu l-am ameninţat că îmi părăsesc serviciul dacă mă raportează.

De ce riscam să ajung la carceră pentru a ajuta oameni pe care nici măcar nu-i cunoşteam şi care, în alte circumstanţe, m-ar fi putut fura, viola sau omorî? Atunci nici eu nu înţelegeam motivul. Mulţi deţinuţi şi-au

exprimat recunoştinţa şi aceasta mi-a dat un adânc sentiment de satisfacţie. Chiar dacă gestul meu nu însemna mult, totuşi arăta milă faţă de alţi oameni şi era o dovadă că n-am ajuns un animal. Eram încă o fiinţă umană.

Experienţa zilnică din închisoare dovedea cu prisosinţă că, dacă oamenii sunt trataţi ca animale, vor face tot ce este necesar să supravieţuiască. În consecinţă, violenţa era un mod de viaţă. Niciodată nu m-am obişnuit cu ea. Deşi eram solid, mi-am dat seama că forţa fizică nu înseamnă nimic pentru criminalii psihopaţi şi din acest motiv trăiam mereu sub teroare. Cei care omorau alţi deţinuţi ajungeau rar la proces şi, chiar şi atunci, pedepsele erau destul de uşoare şi se executau în paralel cu condamnarea anterioară. Sistemul nu era gândit pentru a-i descuraja pe criminali.

Violenţa din închisoare este, în cea mai mare parte, provocată de droguri. Negrul care dormea în patul vecin cu al meu era bănuit că a denunţat o afacere cu droguri şi astfel au fost descoperiţi doi traficanţi, într-o noapte, aflaţi sub influenţa drogului, cei doi l-au prins pe negru şi l-au ţinut strâns până când un al treilea i-a scos ochii. A fost una din scenele cele mai oribile la care am asistat. A doua zi, după ce s-au trezit, cei doi şi-au regretat fapta:

— De ce am făcut-o? Era prietenul nostru.

Tragedia s-a amplificat când s-a aflat că negrul nu era vinovat de descoperirea tranzacţiei de droguri.

Unii deţinuţi reuşeau să introducă droguri, dar aceasta era doar ocazional. Nouăzeci şi cinci la sută din droguri erau introduse de gardieni. Un risc mic le aducea câştiguri de mii de dolari. Când era prins, paznicul demisiona şi i se dădea o scrisoare de recomandare ca să se poată angaja în altă parte. În fond, martorii erau doar nişte deţinuţi.

Gardienii tratau cu un deţinut în care puteau avea încredere, de obicei unul care era închis pe viaţă şi se purta destul de decent. M-au contactat şi pe mine de multe

ori ca să fiu omul de legătură cu ceilalţi deţinuţi. Condamnaţii puteau obţine orice drog doreau, dacă aveau bani sau ţigări. O ţigară de marijuana de dimensiunea unui băţ de chibrit costa doi dolari şi un „black beauty” de la opt la doisprezece dolari.

Majoritatea deţinuţilor preferau droguri injectabile, deşi erau mai scumpe. Mulţi au sfârşit-o cu mâinile şi picioarele amputate datorită infecţiilor provocate de acele murdare. Alţii se îmbolnăveau de hepatită. Alţi toxicomani orbeau sau îşi pierdeau părul. Un deţinut tânăr a leşinat după ce a inhalat vapori de vopsea dintr-o pungă. După şase luni a murit şi, pentru că nimeni nu i-a cerut corpul, a fost îngropat în cimitirul închisorii.

Drogurile nu erau singurul catalizator al violenţei. Furia şi mânia, hrănite de convingerile rasiste cu care veneau condamnaţii în închisoare, ducea la o atmosferă rasială tensionată. Am învăţat repede că, dacă vreau să supravieţuiesc, nu trebuie să mă amestec în ostilităţi, după declanşarea lor. De multe ori stăteam în pat şi plângeam pentru că nu puteam ajuta victimele, unele pe moarte. Deoarece nici eu nu săream în ajutorul altora, nu mă puteam bizui pe alţii când viaţa mea era în joc. Când eu eram ameninţat, cine îmi lua apărarea trebuia să-şi apere şi propria viaţă.

Fiecare lupta pentru el, iar rezultatul era singurătatea. Ştiind aceasta, am învăţat să supravieţuiesc. Este adevărat că mulţi deţinuţi m-au ajutat, dar niciodată n-am contat pe sprijinul lor. Ştiam că îmi vor lua apărarea până la un punct. Venea momentul când depindeam numai de mine însumi. Am învăţat să nu depind de alţii.

Totuşi un portorican din celula mea s-a dovedit o excepţie de la această regulă. Într-o zi, câţiva deţinuţi negri au intrat în celulă, înarmaţi şi au tăbărât asupra mea şi a altui coleg de celulă. Noi nu eram înarmaţi. Portoricanul, care nu era respectat nici de albi, nici de negri, şi-a scos cuţitul de sub saltea şi a luat poziţie de

apărare lângă mine.

— Eu lupt pentru Harold, a declarat el.

Atacatorii s-au retras. Nedumerit de intervenţia lui în favoarea mea, i-am spus:

— Nu voi uita niciodată gestul tău. Voi face orice pentru tine.

Zâmbind cu gura până la urechi, el mi-a răspuns:

Tu, prieten meu. Prieten meu.

În pofida prieteniei mele cu portoricanul, nu mi-am învins prejudecăţile rasiale. Pe negri îi uram cel mai mult. Nu eram singurul. Prejudecăţile rasiale erau răspândite în toată închisoarea şi deseori conduceau la tulburări. De cele mai multe ori se încheiau fără vărsare de sânge. Deţinuţii îşi aruncau armele, fugeau în celulele lor şi trânteau uşile după ei. Dar, uneori, ele degenerau în adevărate băi de sânge. Într-o astfel de încăierare, în 1972, mai mulţi deţinuţi au fost ucişi. Un grup de albi a fost atacat de negri înarmaţi cu arme confecţionate de ei şi îngropate în terenul de sport. Sute de deţinuţi au luat parte la lupte. Combatanţii spărgeau băncile de lemn şi foloseau aşchiile pentru a-şi înjunghia adversarii. Am fugit ca să-mi scap viaţa. Teama de a îi împuşcat pentru tentativa de trecere a gardului nu m-a împiedicat să fug de o moarte oribilă.

Când bătălia s-a încheiat, terenul de sport arăta ca un câmp de luptă, plin cu trupuri sângerânde. Au fost chemate elicoptere de la o bază militară din apropiere pentru a transporta răniţii la spitalele din zonă. Ca prin minune am scăpat neatins, dar unul dintre colegii mei de celulă a fost înjunghiat în piept. Un alt prieten m-a ajutat să-l aşez pe o targă şi l-am dus la salvare. Am urcat cu el în maşină şi, în confuzia ce domnea pretutindeni, nimeni n-a observat că doi deţinuţi au ieşit din închisoare.

Celălalt deţinut avea o condamnare pe viaţă. Ştiind că amândoi vom muri în închisoare, doream să fugim. Dar aveam o datorie pe care trebuia să ne-o îndeplinim mai

întâi: să ne salvăm prietenul.

Când gardienii au descoperit că am plecat cu ambulanţa, s-a dat alarma. Când am sosit la spital, poliţişti înarmaţi au înconjurat maşina.

— O clipă vă rog, li s-a adresat şoferul. Oamenii aceştia puteau sări din maşină la stopurile la care am oprit. Ar fi putut să mă ia ostatic, dar n-au făcut-o. Nu vă purtaţi brutal cu ei!

Poliţiştii l-au ignorat, ne-au înlănţuit ca pe nişte animale şi ne-au dus înapoi.

Prietenul nostru şi-a revenit şi faptul că am preţuit mai mult viaţa lui decât propria libertate mă satisfăcea. Am dovedit iarăşi milă faţă de alt om aflat îtţ nevoie, chiar dacă era un criminal.

De multe ori am regretat că n-am evadat în acea zi, deoarece a fost singura şansă pe care am avut-o în cinci ani. Dar o parte din mine se bucura că n-am fugit fiindcă am învăţat ceva: există un cod al onoarei, chiar şi între hoţi.

CAPITOLUL 7

JOCURILE CONDAMNAŢILOR

Viaţa din închisoare este imprevizibilă şi niciodată nu ştii ce se va întâmpla. Munca pe care o prestam mi-a fost schimbată de mai multe ori, *fără să* ştiu de ce. După un an de secretariat la spital am fost îndepărtat în urma unui incident cu un gardian. Mi-a ordonat să deschid un sertar unde nu aveam voie să umblu şi, când am refuzat, m-a înjurat. M-am repezit la el şi m-a raportat directorului. Cu toată pledoaria doctorului în favoarea mea, mi-am pierdut postul. Am fost trimis să lucrez la spălătorie, alături de homosexuali.

De multe ori am fost lovit în viaţă, dar întotdeauna spiritul meu combativ mă scotea la suprafaţă. Când antrenorii din liceu mă penalizau, munceam mult şi recuperam terenul pierdut. În închisoare am făcut la fel. Simţul umorului m-a ajutat să trec prin cele mai grele

clipe.

O dată, l-am întrebat pe un deţinut:

— Cât ţi-au dat?

— Douăzeci de ani, mi-a răspuns el.

— Grozav. Te rog pune la poştă scrisoarea mea când ieşi.

Un deţinut care lucra la bucătăria gardienilor era dependent de droguri. Trăia numai ca să consume droguri. L-am auzit spunând:

— Dacă mi-ar da toate drogurile pe care mi le doresc timp de doi ani, i-aş lăsa apoi să mă omoare. Aş da în scris.

Într-o sâmbătă, în timpul programului de vizite, mi-a spus:

— Aş da orice pe lume pentru nişte droguri. îl cunoşti pe Roger. Prietena lui îl vizitează. Vezi dacă nu are droguri. Îţi dau ce vrei dacă mă ajuţi.

Roger şi-a petrecut toată viaţa între condamnări uşoare pentru micile tâlhării care-l ajutau să-şi procure drogul. I-am spus ce vrea bucătarul şi a întrebat-o pe prietena lui.

— Nu am decât pilule anticoncepţionale, a răspuns ea.

— Dă-mi una, am rugat-o.

Am plecat şi i-am făcut semn cu mâna bucătarului.

— Am reuşit, dar greu. Trebuie să o înghiţi repede. Nu vreau să am necazuri.

A înghiţit-o imediat şi după jumătate de oră m-a căutat:

— A fost cel mai formidabil drog pe care l-am luat vreodată. E o dinamită! Dacă îmi mai faci rost de unul, îţi dau un cartuş întreg de ţigări.

— Cred şi eu, i-am răspuns. În plus, nu vei rămâne gravid niciodată. Era o pilulă anticoncepţională.

A fugit după mine o jumătate de oră.

Unul din jocurile la modă în lumea de afară era strecurarea pe neobservate, dezbrăcat, în cele mai

neobişnuite locuri. Televizorul ne ţinea la curent cu ce se întâmplă prin lume. Acest joc era la modă mai ales în campusurile universitare. Într-o zi am pariat cu un alt deţinut că nu putea să se strecoare dezbrăcat afară din dormitor, să fugă neobservat până la ghereta gardienilor, să o înconjoare şi să revină înapoi fără să fie prins.

— Fac pariu cu tine pe un cartuş de ţigări, i-am propus.

— Fac orice pentru ţigări, s-a învoit el.

A ieşit tiptil din dormitor, a înconjurat camera gardienilor şi a fugit înapoi spre dormitor. Dar înainte să ajungă, i-am trântit uşa în nas şi l-am încuiat afară. A rămas acolo dezbrăcat, înfuriat şi ameninţând că mă omoară. Toţi au râs, chiar şi gardienii, care l-au dus la carceră pentru paisprezece zile. Mai târziu, gândindu-mă la umilinţele prin care a trecut, mi-a fost ruşine de mine şi m-am hotărât să renunţ la glume stupide.

Dar nu am renunţat total. Nimic nu mă înveselea mai mult decât să fac haz pe socoteala gardienilor.

Trei ani am lucrat la biroul central al închisorii. Când un gardian, Smith, a început să se poarte rău cu mine, l-am ameninţat:

— Poartă-te bine cu mine, altfel aranjez să fii mutat la Tumul Şase.

Tumul Şase era locul cel mai neplăcut pentru gardieni şi era utilizat ca măsură disciplinară pentru ei. Printr-o pură coincidenţă, când Smith s-a prezentat la lucru a doua zi, a fost trimis la Tumul Şase. Bineînţeles, nu aveam niciun amestec. Mi-a trimis un bilet printr-un deţinut de încredere: „Te rog scoate-mă de la Tumul Şase. N-am crezut să trăiesc ziua când deţinuţii conduc închisoarea”.

I-am răspuns: „Mă voi gândi”.

Ziua următoare, Smith s-a întors la postul său obişnuit. Din nou nu aveam niciun amestec, dar nu m-am ostenit să-i spun şi lui.

— Apreciez gestul tău, mi-a spus. Îţi voi face şi eu un serviciu.

După incident Smith era gata să facă orice pentru mine. Într-o zi m-a prins furând carne de pui. În loc să mă ducă la carceră, mi-a cerut să împart cu el. Când unul dintre colegii mei de celulă a comis o infracţiune, l-am rugat să intervină că să se renunţe la acuzaţie.

Un alt gardian mi-a spus că dorea postul lui Smith şi plănuia să determine mutarea lui. L-am prevenit pe Smith că postul îi era în pericol.

— Nu voi uita niciodată, mi-a mulţumit el. M-ai salvat.

Deşi tactica pe care am folosit-o cu acest gardian nu era tocmai onorabilă, am putut ajuta mulţi deţinuţi. Şi-a schimbat atitudinea faţă de ei, a încetat să-i mai persecute şi să-i pedepsească fără motiv. N-am abuzat de relaţia mea cu el, ci am folosit-o în mod pozitiv.

O altă slujbă ce mi s-a dat a fost într-un magazin de la marginea închisorii. Se vindeau acolo, pentru cei de afară, obiecte din piele confecţionate manual de deţinuţi. Banii erau viraţi în contul lor şi îşi puteau cumpăra ţigări, dulciuri şi sucuri. Deşi eu nu primeam nimic din încasări, am câştigat prestigiu pentru că aveam contacte cu cei din afara închisorii (deşi eram îmbrăcat în hainele de deţinut). În fiecare zi un paznic mă ducea cu maşina de la dormitorul meu până la magazin.

— Cum ai obţinut postul ăsta? m-a întrebat un gardian bătrân, incult şi care se supăra foc când găsea deţinuţi mai inteligenţi decât el.

— Cum, nu ştii? am aruncat momeala.

— Să ştiu ce?

— Îmi promiţi că nu spui nimănui?

— Promit.

— Sunt frate cu directorul.

A stat puţin pe gânduri.

— Bine, dar numele lui este Bradley, iar al tău,

Morris.

— Oh, ăsta e numele lui dinainte de căsătorie, i-am explicat eu.

— A, da. Acum înţeleg.

Am râs toată ziua de el, ştiind că le va spune celorlalţi gardieni:

— Fiţi atenţi cum vă purtaţi cu Morris. Este fratele directorului. Bradley este numele dinainte de căsătorie al şefului.

A doua zi dimineaţă era palid la faţă.

— Faci pe deşteptu'. Te prind eu. Te arunc la carceră, m-a ameninţat.

Ştiam că sunt în siguranţă. Dacă mă acuza trebuia să spună ce s-a întâmplat.

Un alt gardian a venit într-o zi la magazin.

— Hei, puşcăriaş, vreau cel mai frumos portofel de piele pe care-l ai, a cerut el.

Am luat cel mai frumos portofel pe care-l aveam în magazin Era lucrat de mână, dintr-o piele de foarte bună calitate. I l-am întins.

— Hei, îţi baţi joc de mine. Crezi că sunt prostănac? Ţi-am cerut cel mai frumos portofel pe care-l ai!

Portofelul pe care i-l arătasem *era* cel mai frumos, dar nu am încercat să-l conving.

— Îmi pare rău, domnule. Ar fi trebuit să-mi dau seama că sunteţi cunoscător în obiecte de piele. Am exact ce vă trebuie.

Am ales un portofel făcut din resturi de piele. Era făcut la o maşină, nu manual.

— Ăsta da portofel, mi-a spus el. Cât costă?

Preţul era de 1, 25 dolari, iar cine cumpăra mai multe plătea 12 dolari pe doisprezece portofele. Ştiam bine că materialul costa 67 de cenţi. I-am spus gardianului:

— Pentru dumneavoastră 6 dolari. Dar, deoarece văd că sunteţi mare amator de obiecte din piele, vă ofer o afacere mai bună. Dacă luaţi trei duzini, vi le vând cu 40

de dolari. Ce ziceţi? Se apropie Crăciunul şi o să aveţi daruri frumoase şi ieftine pentru toţi.

Cerule! a exclamat el bucuros. Le iau pe toate.

În timp ce-şi număra banii, mi-a venit o altă idee.

— Daţi-mi voie să vă mai arăt ceva. Un portofel deosebit, unic, am ridicat eu miza.

Era un portofel vechi, nevândut dinainte de a veni eu la magazin. Deţinutul dinaintea mea mi-a prezis că nu voi scăpa niciodată de el, chiar dacă-l dau pe gratis. Încercasem de câteva ori, dar fără succes.

— Păcat că nu puteţi avea unul ca acesta, l-am momit pe gardian.

Curios, a vrut să afle mai multe.

— Din nefericire, nu e de vânzare, m-am grăbit să-l informez.

Când un deţinut spune unui gardian că ceva nu se poate, declanşează reacţia: „Eu-am pistolul-şi-puterea”.

— Cum adică, nu-i de vânzare? m-a întrebat.

— Este unic. Nu se mai face altul ca el, i-am explicat. (Nu minţeam pentru că era atât de nereuşit încât era greu de imitat.)

— Cum aşa? Era decis să scoată totul de la mine.

— Pielea este de la un soi special de aligatori, i-am răspuns.

— Ce fel de aligatori?

— Aligatori aduşi special din Australia. Dar pentru că nu s-au împerecheat cu aligatorii de la noi (nu mă întrebaţi de ce pentru că nu ştiu, dar aşa este), specia s-a stins. Asta e, am declarat eu misterios, ţinând portofelul în mână.

— Îl vreau! a insistat el.

— Domnule, sunteţi gardian şi nu vă pot refuza. Daţi-mi 25 de dolari şi e al dumneavoastră.

Mi-a numărat repede banii şi a plecat mândru. Parcă-l auzeam cum se lăuda în faţa colegilor săi:

— Portofel ca ăsta nu mai există. Este din piele de aligator adus din Australia, aici în sudul Georgiei. Umilinţa

care a suferit-o cred că l-a obligat să-şi dea demisia.

Îmi plăcea să mă amuz în astfel de jocuri, dar nu eram singurul care încerca să-i păcălească pe gardieni. Andy avea şi el pasiunea de a se distra pe seama lor. În ciuda tragediilor care i-au lovit viaţa, şi-a păstrat simţul umorului. Andy a fost închis într-o şcoală de corecţie la vârsta de treisprezece ani pentru furtul unui automobil, dar a fugit de acolo furând maşina unuia dintre paznici. Pentru această infracţiune a fost trimis la închisoare.

Înalt şi slab, suferea de diabet. Fumatul l-a ruinat. Era atât de slab încât îl puteam înghesui în micul dulap din celula noastră şi să spunem apoi paznicilor că Andy a evadat.

Am aranjat patul lui Andy şi m-am întins pe al meu, prefăcându-mă că dorm, când a venit gardianul să ne numere.

— Unul, a spus el uimit, în timp ce eu sforăiam de zor.

Ştiam că îşi va da seama, când va face totalul, că lipseşte un deţinut. Nu peste mult timp, l-am auzit venind împreună cu căpitanul lui, discutând aprins.

— Nici să numeri nu ştii, îl mustră căpitanul.

— Jur că era doar unul, domnule căpitan, a insistat gardianul.

Până când să ajungă ei la celulă, l-am scos pe Andy din dulap şi i-am pregătit patul pentru culcare. Andy se prefăcea că doarme adânc.

— Idiotule, sunt doi! a strigat enervat căpitanul.

— Vă asigur că era doar unul.

— Gata, m-am săturat de tine. De mâine vei fi mutat la Tumul Şase, i-a promis căpitanul în timp ce se depărta mormăind şi înjurând. Eu şi Andy ne-am prăpădit de râs. Când gardianul a venit peste două ore să ne numere iarăşi, i-am mai jucat o dată festa.

Dar închisoarea este închisoare şi, mai devreme sau mai târziu, râsul încetează. Pentru Andy a încetat când i-au

mutat într-o altă celulă, unde a fost atacat sexual de ceilalţi. Curând după aceea s-a spânzurat. Soarta lui m-a întristat, dar nu m-a surprins. Primul act violent pe care l-am văzut când am intrat în Georgia State Penitentiary a fost violarea brutală a unui tânăr deţinut de către unul mai bătrân. A fost cea mai umilitoare scenă pe care am văzut-o în viaţa mea şi n-am putut face nimic s-o opresc. Când s-a încheiat, m-am dus la toaletă şi am vomitat.

Deşi pedeapsa pentru homosexualitate era carcera, aceasta era practicată pe scară largă de deţinuţi. Mulţi deţinuţi mai în vârstă se „căsătoreau" cu mai tinerele lor victime. Dacă vreunul pierdea bani mulţi la poker, vindea trupul băiatului său pentru achitarea datoriei. În timpul nopţii, homosexualii legau cearşafuri în jurul patului şi numeau locul lor privat „trăsură acoperită".

În închisoare, sau accepţi homosexualitatea, sau ajungi s-o urăşti. Cu toate că mulţi o dispreţuiau, trebuiau să-i accepte prezenţa ca parte a vieţii din temniţă. De exemplu, un deţinut ura homosexulitatea şi timp de unsprezece ani îi ataca pe toţi cei ce o practicau. Odată, pe când era drogat, a săvârşit un act homosexual şi de atunci a rămas adeptul acestui mod de viaţă. A fost un moment trist al existenţei sale.

Un alt deţinut avea o condamnare pe viaţă. Avea o soţie foarte frumoasă, care-l vizita în fiecare sâmbătă. Într-o zi i-a spus soţiei să nu mai vină. Când ea a început să plângă şi să-i ceară o explicaţie, el i-a răspuns că a găsit pe cineva în închisoare pe care-l iubeşte mai mult decât pe ea. Până la urmă a divorţat de frumoasa lui soţie.

Sunt convins că problemele care distrug viaţa deţinuţilor în închisoare, drogurile şi homosexualitatea, ar putea fi rezolvate. Părerea mea este că optzeci şi cinci la sută din bărbaţii închişi practică homosexualitatea şi cred că în închisorile de femei situaţia este similară. O deţinută a estimat că şaptezeci la sută din condamnate sunt lesbiene.

Am fost dezgustat şi am simţit o repulsie profundă faţă de cei care practică homosexualitatea, dar am învăţat în copilărie, de la tatăl meu, o lecţie foarte valoroasă (probabil singurul lucru util pe care mi l-a lăsat tata). El m-a învăţat arta comunicării la toate nivelele. În închisoare supravieţuirea depinde în mare măsură de capacitatea de a înţelege şi a comunica. Ştiam să vorbesc cu tineri şi bătrâni, cu oameni duri şi oameni slabi şi am fost nevoit să mă adaptez şi homosexualilor. Am decis să nu adopt stilul lor de viaţă şi să nu mă amestec în treburile lor.

Omul are nevoie de un scop şi de un sens în viaţă. După ce i-am analizat pe ceilalţi deţinuţi, am ajuns la concluzia că cei care au rezistat, printre aceştia numărându-mă şi eu, erau cei care şi-a stabilit scopuri pe care s-au străduit să le atingă. Aveau un plan şi planul le dădea speranţă. Pianul meu era simplu: să fiu întotdeauna cu un pas înaintea gardienilor şi a celorlalţi deţinuţi. Scopul meu era să-i determin să vadă lucrurile cum le vedeam şi eu şi să le accepte. Eu nu trăiam după regulile lor; nu urmam codul de legi al deţinutului.

Într-o zi mi-am abandonat propriile reguli de supravieţuire. Am intervenit într-un complot ce urmărea omorârea unui deţinut.

CAPI I OLUL 8

CELULA CONDAMNAŢILOR LA MOARTE

În penitenciar deţinutul este un „nimeni”, dar poate primi un nume, pe baza faptelor comise, a muncii pe care o prestează sau a personalităţii sale.

Cel mai periculos om din Georgia State Penitentiary era poreclit Mad Dog (Câine Nebun). Era un fost boxer profesionist, cu un fizic impresionant şi foarte nestăpânit. Din fericire avea o părere bună despre mine. Am stat un timp în aceeaşi celulă şi ne-am împrietenit.

Cineva l-a pârât că l-a văzut primind marijuana de la prietena lui, în timpul unei vizite. Consecinţa a fost

interzicerea vizitelor prietenei lui. Mad Dog a făcut o criză de isterie şi a jurat că-l va omorî pe trădător. Şi-a amintit că un deţinut pe nume Don „s-a uitat la ei” în timpul vizitei. Imediat a tras concluzia că trădătorul era Don care, din întâmplare, îmi era prieten.

Câteva zile mai târziu, doi prieteni ai lui Mad Dog au venit în celula noastră să vorbească cu el. Au discutat despre Don.

— Sunt sigur că el a fost, a spus Mad Dog. Hei, nu e prietenul tău?

— Mda, am răspuns.

— Crezi că el m-a trădat?

— Nu cred că e capabil de aşa ceva, i-am răspuns.

— Ştim că el a tăcut-o. Trebuie să moară, a decis Mad Dog.

Au plănuit să-l omoare sâmbăta următoare în sala de spectacole. Unul dintre ei îl va ademeni pe Don acolo şi celălalt îl va omorî. Mad Dog îi va furniza criminalului arma necesară.

Nu puteam crede că Don l-a denunţat pe Mad Dog şi l-am anunţat că se află în pericol. Deşi dormea în altă clădire, l-am întâlnit la masă.

— Tu ai făcut-o? l-am întrebat.

— Să fac ce? m-a întrebat el nedumerit.

Eram convins că n-avea habar ce se întâmplase.

— Au de gând să te omoare sâmbătă dimineaţă, l-am avertizat. Nu te duce la sala de spectacole.

Temându-se că totuşi va fi omorât, Don a spus gardienilor despre complotul îndreptat împotriva sa. Gardienii l-au crezut pentru că ştiau că eu nu mint. Au năvălit în celula noastră şi au căutat arma lui Mad Dog. Nu era greu de înţeles cine a denunţat complotul, eu fiind singurul care ştiam de el. Mad Dog nici nu s-a mai uitat la mine.

Mad Dog n-a îndrăznit să se atingă de mine pentru că gardienii ştiau că eu i-am denunţat, dar a angajat pe alţii

să mă asasineze. Când am auzit despre ameninţare, n-am ştiut ce să fac. Puteam să-mi cer mutarea la clădirile izolate, unde am stat la început, dar aceasta ar fi însemnat să-mi petrec toată viaţa singur, lucru insuportabil. Am trăit izolat doi ani, în închisoarea anterioară, şi opt săptămâni aici şi nu doream să repet experienţa. Am preferat să înfrunt ameninţarea cu moartea decât să trăiesc în izolare totală. M-am confruntat direct şi cu Mad Dog şi prietenii lui.

— Ascultaţi-mă puţin. Credeţi că sunt un trădător? Nu sunt. N-am făcut decât să salvez viaţa unui om nevinovat. Nu Don te-a denunţat că ai luat droguri. Nu vreau necazuri cu voi, dar nici n-am de gând să fug.

Au trecut trei săptămâni fără să se întâmple nimic şi am prins curaj, crezând că am scăpat. Într-o seară, ieşind de la duş, am simţit un imbold să mă uit în sus. Am observat un deţinut care se pregătea să mă lovească cu o bară metalică. M-am ferit şi acea fracţiune de secundă mi-a salvat viaţa. Totuşi m-a atins la cap. L-am lovit pe atacator şi ne-am încăierat pe viaţă şi pe moarte până ne-au despărţit gardienii. Sângeram abundent de la rana de ia cap şi de la o tăietură la braţ. Un deţinut mi-a închis rana de la cap cu 39 de copci. A doua zi am fost judecat de comisia de judecată a penitenciarului, sub acuzaţia de incitare la tulburări în dormitor.

Deţinutul care m-a atacat a fost condamnat la paisprezece zile de carceră şi apoi şi-a reluat munca anterioară. Sentinţa mea a fost tot de paisprezece zile de carceră, dar, după aceea, am fost trimis în clădirea condamnaţilor la moarte, unde urma să-mi petrec tot restul pedepsei. Cum aveam două condamnări pe viaţă, asta ar fi însemnat pentru totdeauna.

Aceste celule erau destinate doar condamnaţilor la moarte. Eu am fost ilegal închis acolo şi aş fi putut acuza comisia de abuz, dar nu-mi cunoşteam drepturile.

Directorul m-ar fi scos de acolo dacă ar fi ştiut.

Adjunctul lui ştia, dar nu-i păsa. Am trecut pe lângă el când eram dus acolo şi i-am spus:

— Sunt trimis pentru totdeauna în celulele condamnaţilor la moarte.

Mi-a răspuns satisfăcut, cu o voce plină de ură împotriva puşcăriaşilor, acumulată de ani de zile:

— Totdeauna nu durează prea mult.

Condamnaţii la moarte nu speră nimic. Nu aşteaptă decât moartea. Când am fost dus în clădirea lor, erau aproape optzeci de deţinuţi.

Am privit în jur la noua mea „locuinţă”: o celulă de trei pe doi metri, un pat, o chiuvetă numai cu apă rece şi o toaletă prinsă solid în podea ca să reziste acceselor de nebunie ale deţinuţilor. Nu era loc suficient pentru exerciţii fizice şi nu se făcuse curat în celulă de cel puţin şase luni. Nu puteam ieşi decât o dată pe săptămână, pentru duş. Nu aveam decât un pantalon şi o cămaşă. Lenjeria, ciorapii şi curelele erau interzise pentru reducerea posibilităţilor de sinucidere prin spânzurătoare.

Mâncarea, de obicei rece, era împinsă pe o tavă pe sub uşă. Exista şi un televizor, dar era pe coridor şi numai gardienii aveau acces la el. Oricum, era foarte greu să urmăreşti emisiunile printre gratii. Zgomotul era permanent, iar tensiunea psihică indescriptibilă.

— Hei, tu ăla de dincolo, m-a strigat cineva prin zidul metalic care separa celulele noastre.

— Mda, am răspuns.

— Dacă ies de aici, te omor!

Un om pe care nu l-am văzut niciodată şi-a pus în gând să mă omoare! Nici infractorii nu mai doreau să trăiască alături de mine. Am ştiut din prima zi petrecută în clădirea condamnaţilor la moarte că sunt un om sfârşit.

Mai târziu am aflat că cel care m-a ameninţat era condamnat pentru crimă. După ce a intrat în penitenciar, a mai omorât un gardian şi un deţinut. A jurat că va ucide iarăşi, iar victima urma să fiu eu. Mulţumesc lui Dumnezeu

că nu ieşeam concomitent din celulă.

Deţinutul din dreapta mea era acuzat de uciderea a treisprezece oameni. Singur într-o celulă murdară, sandvici între doi criminali odioşi, am intrat în cea mai neagră perioadă a vieţii.

Lungit pe pat, am privit tavanul metalic al celulei. Era zgâriat un cuvânt: „Ajutor”. Luni de zile am privit ţintă la acest cuvânt. Aproape că-l vedeam pe cel care l-a scris. Îmi imaginam faţa lui când a auzit cuvintele fatidice: „Numărul şapte, tu urmezi pe scaunul electric”. Deznădăjduit, a scrijelit repede „Ajutor” şi a plecat spre moarte. Claritatea cu care îmi imaginam scena mă scotea din minţi.

Ce trebuie ca să zdrobeşti un om? Am supravieţuit violenţei din închisoare, care a culminat cu rana de la cap cusută cu treizeci şi nouă de copci. Am rezistat pedepselor şi şicanelor neîntrerupte ale gardienilor. Am lttcut faţă singurătăţii, cinci ani, neprimind nicio scrisefre şi niciun vizitator, fiindcă îmi era ruşine să-mi înştiinţez familia; darlipsa oricărei speranţe din celulele condamnaţilor la moarte m-a distrus psihic. După şase luni petrecute aici, am renunţat la viaţă.

Convins că nu voi ieşi niciodată din închisoare sau din celula condamnaţilor la moarte, m-am hotărât să-mi pun capăt zilelor. Experienţa muncii în spital m-a învăţat că o soluţie folosită la diagnosticarea diabeticilor este fatală, dacă o înghiţi. I-am cerut deţinutului care-mi aducea mâncarea să fure o mică cantitate din această soluţie şi să mi-o aducă. I-am promis că-i las tot ce posed, ceea ce nu însemna prea mult, doar pantofii şi câţiva bani în cont. Mi-a făgăduit că va încerca.

Nu doream să mor. Dar mi-am analizat viaţa şi alternativele şi n-am găsit niciun motiv ca să continui să trăiesc. Deşi fizic eram capabil să supravieţuiesc, nu râvneam la existenţa pe care o duceam de cinci ani încoace. I-am scris mamei.

„Te iubesc şi-mi pare rău de ruşinea ce o arunc asupra ta. Nu vreau să mor, dar nu mai pot trăi în aceste condiţii oribile. Ai fost o mamă extraordinară. Să nu crezi că este vina ta. Eu sunt de vină şi ţi-am înşelat aşteptările. Tu eşti singura rază de soare în existenţa mea. Te rog să mă ierţi. Îmi pare rău”.

Am trimis vorbă printr-un paznic, unui deţinut, Stuart, în care aveam încredere. Era doctor şi a fost condamnat pentru delicte sexuale şi droguri. Procesul lui a făcut vâlvă şi mulţi din închisoarea Fulton County au încercat să-l omoare. Aceasta a făcut din el un fel de paria al penitenciarului, motiv pentru care i-am luat apărarea. Am ajuns să ne cunoaştem mai bine şi el era unul dintre puţinii care ştiau că mama mea trăieşte.

Stuart era genul de om cu care puteai discuta şi am dorit să pot vorbi cu el despre planurile mele de sinucidere. Fiind doctor, se putea deplasa liber prin penitenciar şi a putut ajunge şi la mine, imediat după ce a primit mesajul meu.

I-am spus că m-am decis să-mi iau viaţa şi l-am rugat să trimită scrisoarea mamei mele, după moartea mea.

— Te rog să n-o faci, a stăruit el. Dacă aşteptţi puţin, îi spun directorului. N-ar trebui să fii aici. Eşti nevinovat. Voi face tot ce pot să te scot de aici. Lasă-mă să încerc!

Deţinutul care-mi aducea mâncarea n-a putut fura soluţia cerută de mine. Ce absurditate! Un om aflat în celula condamnaţilor la moarte vrea să moară şi nu poate. Am plâns toată noaptea.

A doua zi de dimineaţă eram complet zdrobit. Din câte îmi aminteam, refuzasem cu încăpăţânare să cred în Dumnezeu. O dată am ridicat pumnul spre cer şi l-am sfidat deschis. Altă dată, pe terenul de baschet al penitenciarului, am strigat către fulgerele şi tunetele care ne-au stricat partida: „Dumnezeule, nu cred în Tine. Dacă exişti, omoară-mă pe loc!” Niciun răspuns, deci niciun Dumnezeu. Dacă El exista, cum a permis atâtea tragedii în

viaţa mea?

Nu-l dispreţuiam numai pe Dumnezeul în care nu credeam, dar i-am persecutat şi pe cei care credeau în El. Într-o zi a intrat în celula mea un om care mi-a vorbit despre Iisus Cristos. Am aruncat apa murdară din toaletă pe el.

Acum iată-mă în celula condamnaţilor la moarte, fără speranţă, incapabil să trăiesc, incapabil să mor. Pentru prima oară în viaţă am îngenuncheat şi m-am rugat:

„Doamne Dumnezeule, dacă exişti, omoară-mă, sau eliberează-mă de-aici! Nu mai pot suporta".

Două săptămâni mai târziu am fost transferat la clădirile „sigure", cel mai bun loc la care poate aspira un deţinut. Uitasem deja de rugăciunea făcută şi nu credeam că îi datoram acest loc lui Dumnezeu.

Statutul de „sigur" (deţinuţi care aveau privilegii speciale datorită comportării bune) era rareori atins de un condamnat pe viaţă. Dar, după cum am aflat ulterior, directorul a aflat de la Stuart de abuzul comis împotriva mea şi a dispus să fiu mutat la clădirile „sigurilor". Nedreptatea a cărei victimă fusesem i-ar fi putut aduce sancţiuni, de aceea şi-a asumat riscul de a mă trimite acolo, l-am promis că nu voi evada, dar am minţit.

Cinci ani de zile m-am străduit să ajung într-o postură în care puteam evada. Transferarea mea la clădirile „sigure" era şansa pe care o aşteptasem. Cei 450 de deţinuţi care locuiau aici, la marginea penitenciarului, erau consideraţi oameni de încredere şi aveau privilegii speciale. Uşile celulelor erau încuiate doar noaptea, ceea ce ne conferea mai multă libertate decât celorlalţi deţinuţi. În weekend-uri aveam voie să ieşim la orice oră, înainte de ora 18: 00, în curte, deşi tot eram număraţi la fiecare două ore.

După ce am ajuns aici, l-am convins pe director să asigure instruirea deţinuţilor ce stăteau aici, deoarece mulţi dintre ei erau analfabeţi. Având ceva şcoală, am fost

ales, alături de alţi deţinuţi, să-i ajut pe profesorii care veneau la penitenciar. La colegiu am învăţat limba spaniolă şi în penitenciar am urmat un curs de spaniolă prin corespondenţă, aşa că stăpâneam un vocabular de aproape 1.500 de cuvinte. Am predat lecţii de spaniolă unui profesor, unui gardian şi unui deţinut.

Interesul meu pentru limba spaniolă era să-mi pregătesc calea pentru evadare. Demult m-am convins că nu voi fi niciodată eliberat pe cale oficială. Evadarea era singura mea speranţă. Planul meu era să fug într-o ţară din America Latină şi să lucrez la o schelă petrolieră.

Am practicat sportul de când am intrat la închisoare, dar cele şase luni din celula condamnaţilor la moarte m-au slăbit foarte mult. Am început să fac alergări ca să-mi îmbunătăţesc condiţia fizică şi l-am convins pe director să-mi permită să organizez o echipă a penitenciarului.

Într-o zi, pe la sfârşitul sezonului sportiv, am văzut un băiat care stătea pe bancă şi urmărea meciul. Am pornit spre el, dar un gardian m-a oprit. Datorită unor tulburări recente, măsurile de securitate s-au înăsprit. Data viitoare, când a venit la meci, gardianul m-a lăsat să mă aşez pe bancă lângă el. Purta un tricou pe care era scris „Jesus First!” („Iisus pe primul loc!”).

Mi-a spus că îl cheamă Cliff Miller şi avea doisprezece ani. Tatăl său lucra în armată, iar mama era infirmieră la penitenciar. Locuia aproape de penitenciar. Mi-a arătat casa albă în care se născuse şi pe care o observasem înainte.

— Ştii că sunt puşcăriaş? l-am întrebat cu.

— Nu mă tem de tine, mi-a răspuns.

Băiatul a venit la toate meciurile şi am devenit prieteni la cataramă. Era curios să afle povestea vieţii mele şi mi-a pus o mulţime de întrebări. Clădirea „sigurilor” era lângă gardul penitenciarului, în faţa casei lui şi venea în fiecare zi să mă vadă. Aproape întotdeauna purta un tricou cu o inscripţie despre Iisus. De exemplu: „Mă simt bine

pentru că Iisus este de partea mea”. Sau un alt tricou avea un atlet care-şi încorda muşchii şi spunea: „Pot totul în Cristos care mă întăreşte”. Am râs de tricouri, dar nu şi de seriozitatea cu care îmi vorbea despre Cristos. De multe ori mi-a spus că am nevoie de Iisus.

Cliti avea întotdeauna o minge de baschet cu el. Dorinţa lui era să devină cel mai bun baschetbalist al lumii. Avea talent sportiv. Pasam mingea de o parte a gardului în cealaltă. Fiind un fost jucător de baschet, i-am sugerat că trebuie să-şi îmbunătăţească jocul de picioare şi driblingul. îl urmăream cum se antrena pe drum şi în jurul clădirii gardienilor, conducând mingea când cu dreapta, când cu stânga şi trecând-o printre picioare.

Deşi eram separaţi de un gard din sârmă ghimpată, între noi s-a dezvoltat o prietenie solidă. Eu îl învăţam tainele baschetului, iar el îmi vorbea despre Iisus. Cliff era singurul meu contact cu lumea exterioară. Aceasta până în ziua când un gardian m-a anunţat:

— Ai un vizitator.

— Nu merg, am răspuns, gândindu-mă că este un deţinut din altă clădire, vreun avocat cu acte ce trebuiau semnate sau chiar vreun consilier din cadrul penitenciarului care venise să mă anunţe că mi s-a schimbat locul de muncă. Acestea erau singurele vizite pe care le-am avut în cei cinci ani de puşcărie. Nimeni din afară n-a venit să mă vadă. N-am trimis şi n-am primit scrisori şi n-am vorbit la telefon.

— Dacă nu mergi, mi-a replicat gardianul, te trimit la carceră.

Nu eram prost să risc, aşa că m-am dus.

În holul penitenciarului mă aştepta fratele meu, Cari. Nicio femeie nu mi s-a părut mai frumoasă decât el în acea zi. Ne-am îmbrăţişat şi imediat am simt.it dragostea pe care Dumnezeu o vrea între oameni.

— Cum ai putut să faci una ca asta? m-a întrebat Carl. De ce nu ne-ai spus. Noi te iubim.

Când Carl mi-a spus că mama mă iubeşte, am izbucnit în plâns. Apoi mi-a explicat cum a aflat de mine. O vecină din Georgetown a citit, în timp ce se afla la coafor, o revistă veche de cinci ani. Acolo a văzut poza mea şi condamnarea pe care am primit-o.

— L-am găsit, s-a grăbit ea să-i spună lui Carl.

Cari mi-a dat de urmă la Georgia State Penitentiary.

— Cari, crede-mă, am spus eu într-un târziu, nu l-am omorât pe acel om.

— Ştiu, Harold.

Nu pot descrie ce mult a însemnat pentru mine faptul că familia mea mă iubea şi mă accepta, chiar dacă eram închis. Nu mai eram singur. Aceasta îmi dădea speranţe.

Cari a stat toată ziua cu mine şi, când a plecat, m-am cufundat în tristeţe. În acea noapte am meditat din nou la evenimentele care m-au împins în penitenciar. Îmi era clar acum că totul se datora faptului că am început să beau şi să mă înhăitez cu cine nu trebuia. Apoi au urmat drogurile şi prietenii de chefuri care s-au transformat în tâlharii sicriminalii din închisoare. Cine umblă cu lupii începe să urle ca ei. Aşa mi s-a întâmplat şi mie.

În acea lungă noapte a amintirilor mi-am dat seama cum mi-a ruinat mândria viaţa, la fel ca în cazul lui Adam şi al Evei şi al milioane de oameni după ei. Omul mândru priveşte arogant la oameni şi la viaţă şi nu poate vedea pe Cel ce este deasupra lui, pe Dumnezeul Cerului. Mândria m-a împiedicat s-o caut pe scumpa mea mamă, în cei mai solitari ani ai vieţii mele, ceea ce a mărit durerea inexprimabilă pe care o simţeam.

Dar acum aveam din nou o speranţă, puteam anticipa ceva bun. După câteva zile, mi s-a permis să vorbesc cinci minute cu mama la telefon. De ani de zile nu-i mai auzisem vocea şi eram nervos în timp ce telefonul suna.

— Mamă, te iubesc! am plâns când i-am auzit glasul. Te rog să mă ierţi!

— Fiule, te iubesc şi sunt mândră de tine, mi-a

răspuns ea.

„Mândră de mine. Cum putea să fie mândră de mine?”, mă întrebam. Am aşteptat cu nerăbdare următoarea zi de vizită. Pe geamul celulei mele aflate la etajul doi vedeam parcarea penitenciarului. Am văzut cum familia mea o aducea pe acea femeie dragă cu părul cărunt, care mergea cu capul sus.

Toţi vizitatorii sunt controlaţi şi, dacă gardienii o cer, ei trebuie să se supună şi percheziţiei corporale. Nu suportam gândul să o supun pe mama mea iubită acestei umilinţe. De ce să sufere una dintre cele mai bune fiinţe de pe pământ, dacă nu era vinovată de nimic altceva decât de aducerea mea pe lume? Am suferit cumplit pentru că trecea prin aşa ceva, din cauza mea.

Când mi-am cerut din nou iertare, m-a privit direct în ochi şi mi-a repetat acelaşi lucru:

— Harold, sunt mândră de tine ca şi de oricare alt copii al meu. Îi mulţumesc lui Dumnezeu pentru tine.

Cuvintele ei au adus vindecare sufletului meu pentru că mi-am dat seama că eram valoros în ochii ei. Chiar dacă comportarea mea a lăsat mult de dorit, ea totuşi *mă* iubea.

Când am spus familiei mele despre planurile mele de evadare, toţi m-au implorat să le dau o şansă să încerce eliberarea mea pe cale legală. La insistenţele lor, am renunţat la planurile mele şi am început o lungă aşteptare.

CAPITOLUL 9
ELIBERAREA CAPTIVILOR

Cari mi-a povestit, la prima lui vizită, despre Clebe McClary. Sigur că-mi aminteam de Clebe, un sportiv dotat de la liceul Winyah High. Am jucat împreună în cehipcic de baschet şi fotbal. Era cu un an mai tânăr decât mine şi, după ce am absolvit liceul, el a îmbrăcat tricoul cu numărul meu.

Cari mi-a spus că Clebe a fost rănit grav în războiul

din Vietnam.

— Acum predică Evanghelia şi vrea să le viziteze, mi-a spus Carl.

Un predicator al Evangheliei era ultima persoană pe care doream s-o văd; n-am încurajat ideea vizitei lui Clebe.

După câteva săptămâni, patru foşti colegi de liceu au venit să mă vadăx şi ei mi-au spus că Clebe ţinea să vină la mine.

În dimineaţa zilei de 18 februarie 1974, un gardian m-a anunţat că am un vizitator. Când am intrat în holul penitenciarului, nu l-am recunoscut pe bărbatul îmbrăcat în uniforma de puşcaş marin care stătea cu spatele la mine. Când s-a întors, am observat un bandaj în loc de ochiul stâng şi un braţ mecanic înlocuia braţul său stâng. Sub mâna dreaptă ţinea o Biblie.

Oare mutilatul acesta de război era vedeta sportivă de altă dată? Două treimi din faţă i-a fost răvăşită de explozia unei grenade, dar treizeci de operaţii i-au redat chipul obişnuit. Venind spre mine, o lacrimă îi aluneca pe obraz. Plângea pentru mine!

— Ţi-am adus asta, arătând cu proteza Biblia.

N-am avut niciodată o Biblie a mea. Dacă directorul mi-ar fi promis eliberarea în schimbul citării din memorie a versetului din Ioan 3: 16, aş fi rămas tot închis.

— Să ne rugăm! a spus Clebe.

Nu-mi puteam permite să fiu văzut de gardieni sau deţinuţi că mă rog. El a îngenuncheat, dar eu am rămas cu ochii deschişi.

— Cât de bine te-ai cu Domnul? m-a întrebat Clebe.

— Aici nu se prea ţin slujbe religioase la capela penitenciarului, am murmurat eu. Îmi era prea ruşine să recunosc că nu credeam în Dumnezeu. El mi-a spus că Dumnezeu mă iubeşte şi că Iisus a murit pentru mine. Nimeni nu mi-a mai spus aşa ceva. M-a întrebat despre crima din Atlanta şi viaţa din închisoare.

Clebe a ţinut să o întâlnesc şi pe soţia lui, Deanna,

care aştepta în maşină. I s-a permis să vină până la uşă şi să stea câteva minute. Deanna mi-a întins o casetă cu mărturia lui Clebe şi o listă cu versete biblice, pe care m-a rugat să le citesc.

— Harold, Clebe şi eu te iubim, mi-a spus ea. Dar mai important este faptul că Dumnezeu te iubeşte şi te va ajuta.

După ce au plecat, m-am dus înapoi în celula mea de la etaj şi i-am urmărit în parcare. Clebe a îngenuncheatlângă maşină şi am ştiut că s-a rugat pentru mine. Am început să plâng. Întorcându-măsprecolegul meu de celulă, i-am spus:

— Mă iubeşte… mă iubeşte!

Am fost cuprins de ruşine când m-am gândit că eu mă autocompătimeam pentru tragedia mea, eu care n-am fost bolnav nicio zi, iar Clebe, în situaţia lui jalnică, era îngrijorat pentru mine. Tristeţea m-a copleşit.

Închis în celula mea, în aceea noapte am deschis pentru prima dată Biblia şi am început să citesc versetele pe care mi le-a scris Deanna. Căutând în Biblie, am descoperit că există mai mulţi Ioani decât am cunoscut eu în toată viaţa mea. În sfârşit, am găsit 1 Ioan 1: 9 care spune: „Dacă ne mărturisim păcatele, El este credincios şi drept să ne ierte păcatele şi să ne curăţească de orice nelegiuire”. Apoi, Romani 6: 23: „Căci plata păcatului este moartea, dar darul iară plată al lui Dumnezeu este viaţa veşnică în Iisus Cristos, Domnul nostru”.

Am citit şi 1 Petru 2: 24: „El a purtat păcatele noastre în trupul Său, pe lemn, pentru ca noi, fiind morţi faţă de păcate, să trăim pentru neprihănire; prin rănile Lui aţi fost vindecaţi”. Apoi am găsit Apocalipsa 3: 20: „Iată, Eu stau la uşă şi bat. Dacă aude cineva glasul Meu şi-Mi deschide, voi intra la el şi voi cina cu el şi el cu Mine”.

Deanna mi-a scris să citesc şi primele trei capitole din Filipeni. Nu le-am înţeles prea bine, dar le-am citit de mai multe ori.

Clebe povestea, pe casetă, atacul inamic din Vietnam care l-a adus faţă în faţă cu moartea şi i-a provocat ani de spitalizare şi recuperare. El mărturisea că direcţia vieţii sale s-a schimbat complet în urma unei cruciade cvanghelistice cu prilejul căreia l-a auzit pe Bobby Richardson, un fost fundaş celebru al echipei New York Yankees vorbind despre credinţa sa în Cristos şi apoi pe Billy Zeoli de la Gospel Films. În urma acelei întâlniri, Clebe şi soţia lui şi-au dedicat total viaţa lui Iisus.

În cele din urmă, barajul de ură şi amărăciune care a zăgăzuit atâţia ani sentimentele mele, s-a năruit şi potopul de lacrimi a fost nestăvilit. Ore întregi am plâns şi am citit Biblia până când n-am mai rezistat presiunii: pe la ora 3: 00 dimineaţa, am căzut în genunchi în celula mea mizerabilă, infestată de gândaci, am plâns înaintea lui Iisus, mi-am recunoscut păcatele şi i-am cerut să mă ierte. Dumnezeu a auzit strigătul disperat al inimii mele, mi-a iertat păcatele şi m-a umplut de o pace şi o bucurie necunoscute până atunci. Cuvintele Psalmului 102: 19 – 21 au devenit o realitate:

„Căci El priveşte din înălţimea sfinţeniei Lui; Domnul priveşte din ceruri pe pământ ca să audă gemetele prinşilor de război şi să izbăvească pe cei ce sunt pe moarte”.

Pe data de 19 februarie 1974, un păcătos mizerabil s-a întâlnit cu puternicul Salvator! Atunci m-am decis să mă consacru lui Dumnezeu trup, suflet, minte şi inimă.

Fiinţa mea răvăşită a fost inundată de o linişte neobişnuită şi mă miram cum poate colegul meu de celulă să doarmă aşa de adânc. A doua zi, când ne-am prezentat la muncă, l-am auzit spunându-i locotenentului:

— Aveţi grijă cum vă purtaţi cu bătrânul Morris că acum este creştin.

— Ce-ai spus? l-am întrebat eu surprins.

— Am spus că bătrânul Morris a devenit creştin.

Creştin! Urmaş al lui Cristos!

— Mi-ai făcut cel mai frumos compliment pe care l-am primit vreodată, i-am replicat. Îţi mulţumesc.

În acea zi i-am scris mamei:

Dragă mamă

Ştiu că te-ca rugat pentru mine treizeci şi cinci de ani. Noctptea trecută mi-am dat inima lui Iisus Cristos. Am vrut să afli.

Cu dragoste.

Harold

Mama a fost copleşită de bucurie când a aflat că băiatul ei şi-a pus încrederea în Cristos. „Fiule, mi-a scris ea, m-am rugat pentru tine în fiecare zi a vieţii talc. Sunt atât de fericită. Fii cuminte şi lasă-L pe Iisus să-ţi conducă viaţa. Rugăciunea mea este ca, înainte de a muri să te văd liber şi mărturisindu-ţi credinţa în biserica noastră".

Din ziua când mi-am dat viaţa lui Iisus, m-am alăturat unui grup de studiu biblic la care participau câţiva deţinuţi. Conducătorul lor era un deţinut şchiop, Emie. Îmi aminteam de ziua când el a devenit creştin. Gardienii l-au declarat nebun şi l-au trimis la doctorul psihiatru. Diagnosticul doctorului a fost surprinzător:

— Omul acesta este creştin şi mai aveţi nevoie de cel puţin încă 400 ca eh în cameră erau câţiva deţinuţi. Emie m-a întâmpinat:

— Harold, nu vrem scandal.

Atunci mi-am dat pentru prima oară seama de comportarea mea faţă de aceşti oameni. Am refuzat să dorm alături de creştini pentru că-i consideram oameni în care nu puteai avea încredere. Toţi ştiau că-i uram pe creştini şi pe aşa-zisul Dumnezeu pe care-L serveau.

— Emie, nu am venit să fac scandal, l-am liniştit. Noaptea trecută mi-am dat viaţa lui Cristos şi acum vreau să mă alătur acestui grup de studiu biblic. Am şi o casetă pe care s-o ascultaţi.

Câţiva deţinuţi au crezut în Cristos în urma auzirii casetei.

Fiindcă i-am persecutat pe creştini, mă aşteptam să fiu şi eu persecutat. Am fost de multe ori ridiculizat pentru că eram un ucenic al lui Iisus. Deţinuţii mă acuzau că sunt un prefăcut, iar gardienii mă credeau trăsnit. Tânjeam după o companie plăcută.

Într-o zi, traversând terenul de sport, l-am zărit pe tânărul meu prieten, Cliff, jonglând cu mingea de baschet lângă gardul penitenciarului. L-am strigat şi el mi-a făcut semn cu mâna. M-am îndreptat spre gard şi mi-a aruncat mingea.

— Ce faci cu Biblia? m-a întrebat indicând cu mâna Biblia pe care o aveam la subsuoară.

— Am devenit creştin şi mă duc la un studiu biblic, i-am explicat.

M-a privit neîncrezător şi am început să discutăm despre câteva versete din Biblie. Bineînţeles, ştia de zece ori mai multe versete decât mine.

— Habar n-ai, m-a tachinat el.

— Dacă ai curaj, vino în partea aceasta a gardului şi repetă ce ai spus, i-am întors gluma.

— Deschideţi, vă rog, poarta, s-a adresat el unui gardian.

Acesta îl cunoştea şi Cliff a intrat de mai multe ori în penitenciar. La evanghelizarea condusă de Clebe McClary, vara trecută, Cliff stătea în primul rând.

Prietenia acestui băiat mi-a înseninat zilele întunecoase. De aceea, n-am fost pregătit să primesc vestea proastă că el şi familia lui se vor muta în oraş, la sfârşitul anului 1974.

— Ţi-am adus ceva, mi-a întins el un dar prin gard. Era o cruce de lemn, din două mici ramuri de copac. Le-a îmbinat şi a pus şi o sfoară ca s-o pot agăţa pe peretele celulei.

Maturizarea în Cristos a fost un proces lent şi deseori m-am întrebat dacă voi ajunge să-l cunosc pe Iisus aşa cum îl cunoştea Clifi. Uneori vechile obiceiuri mă biruiau din

nou. Am ajuns chiar să fumez câteva ţigări de marijuana. Dar studiind intens Cuvântul lui Dumnezeu, am învăţat să depind de puterea lui Cristos ca să învinge ispitele.

La un meci de baschet, un deţinut m-a scuipat în faţă şi a înjurat-o pe mama. Clocoteam de furie, dar am ştiut că n-am voie să mă bat cu el. În loc de luptă, am plâns. A fost prima oară în viaţă când nu răspundeam unei provocări. Un deţinut, martor la incident, m-a urmat în celulă şi mi-a spus dispreţuitor:

— Eşti un laş. N-am crezut să mai apuc ziua asta. Eşti terminat!

— Nu înţelegi, i-am răspuns, nu sunt laş. Dimpotrivă, acum am devenit om. Nu mai vreau să mă bat şi să fac rău oamenilor, ci doresc să-i ajut.

În anii care au urmat am ajutat mulţi deţinuţi. Am apărat întotdeauna dreptatea şi Dumnezeu a onorat atitudinea mea.

Nu este uşor să trăieşti o viaţă creştină după gratii. Zgomotul este aproape de nesuportat şi intimitatea imposibilă. Nu ştiam cum să mă rog, dar când eram tulburat, mă duceam la duş şi vorbeam cu Dumnezeu. Acesta a devenit un obicei zilnic: căutam puterea lui Dumnezeu la duş! în unicul loc unde puteam fi singur, îmi deschideam inima înaintea lui Dumnezeu. Au auzit şi alţii de locul meu de rugăciune şi mi s-au alăturat. Am învăţat împreună cum să ne rugăm.

Clebe mi-a trimis casete pe care le-am dat deţinuţilor să le asculte. Duminica ne adunam în mica capelă a penitenciarului şi cântam. După ce ascultam o casetă, invitam pe cei care doreau să se întoarcă la Cristos să mărturisească lucrul acesta şi mulţi au făcut-o. Cam acesta era serviciul nostru religios.

L-am convins pe director să-l cheme din nou pe Clebe pentru o evanghelizare, în 8 iulie. Criminali, hoţi, violatori, în total o sută douăzeci, au umplut mica capelă. După ce Clebe a vorbit, şaizeci şi şase de oameni s-au plecat pe

genunchi şi şi-au deschis inima pentru Cristos.

Cheia creşterii în Domnul era studierea profundă a Bibliei. Nu la mult timp după ce m-am întors la Dumnezeu, am început să conduc închinarea deţinuţilor începând cu Geneza. În curând aceasta a devenit un studiu biblic sistematic. Citeam întreaga Scriptură, dar mai ales Evanghelia lui Ioan. Mă atrăgeau în special capitolele 3 şi 11. Clebe mi-a adus şi studii biblice ca să le studiez împreună cu alţi deţinuţi. Ucenicii se pot naşte şi în închisoare!

Câţiva lideri creştini din oraş au primit permisiunea să desfăşoare un program de uccnicizare, numit Institutul Laic de Evanghelizare, pregătit de Campus Crusade for Christ. Ne-au împărtăşit intenţiile lor şi ne-au îndemnat să ne rugăm ca un număr mare de deţinuţi să beneficieze de pe urma lui. Studiul urma să înceapă peste exact 54 de ore.

— De ce să nu formăm un lanţ de rugăciune? am sugerat eu. Câţi dintre voi doresc să se roage?

Apelului meu i-au răspuns douăzeci şi patru de deţinuţi. Fiecare trebuia să se roage o oră pe zi şi câţiva trebuiau să continue şi a treia zi ca să acoperim toate cele 54 de ore.

A doua zi i-am auzit pe gardieni minunându-se că la numărătoarea de la ora trei şi cinci dimineaţa au găsit deţinuţi pe genunchi. Unii au petrecut ora lor de rugăciune la capelă, citind Biblia şi rugându-se. Majoritatea deţinuţilor n-au fost niciodată la biserică, dar au stat 54 de ore pe ciment. Înaintea lui Dumnezeu, şi au aflat ce putere arc rugăciunea

Marţi scara, la studiul biblic, s-au prezentat exact 54 de deţinuţi, câte unul pentru fiecare oră de rugăciune. Doar 31 dintre noi am terminat cursul, dar din acea experienţă am învăţat câtă putere este la dispoziţia celor ce se roagă.

La câteva luni după convertirea mea la Cristos, am

primit un telefon de la cineva care pretindea că este avocatul meu. Când am ridicat receptorul, am aflat că la celălalt capăt al liniei era Jack, cel care a depus mărturie împotriva mea.

— Harold, mă gândesc la tine în fiecare zi şi-mi pare foarte rău de ce s-a întâmplat. Aş face orice să le pot ajuta.

Se căsătorise cu o fată bogată şi dorea să vină cu ea la închisoare să mă vadă. Mi-a promis că, dacă îmi găsesc un avocat bun. va mărturisi că a minţit în legătură cu implicarea mea în crimă.

— Chiar vrei să faci asta? l-am întrebat cu neîncrezător.

Jack a confirmat.

— Este vorba de viaţa mea, i-am spus.

Mi-a promis că mă va ajuta şi că va veni să mă viziteze miercurea următoare. Eram copleşit la gândul că Jack arc de gând să mă ajute.

Am sunat acasă şi i-am rugat să găsească un avocat care să-l întâlnească pe Jack. A sosit şi miercuri, dar Jack n-a apărut. Dezamăgirea mea a fost imensă. Speranţele mi s-au năruit din nou.

Vulcanul de mânie şi amărăciune din mine era gala să crupă. Acum doream ca Jack să vină la închisoare, dar din alt motiv: voiam să-l omor! Colegul meu de celulă a jurat că, dacă n-o fac eu, o va face el. Dar nu l-am mai întâlnit niciodată pe Jack.

Studiile biblice m-au învăţat că în viaţa creştinului nu există loc pentru ură. dar cu luptam din răsputeri cu acest sentiment puternic. O parte din ura mea se îndrepta spre Jack şi Danny, iar cealaltă izbucnea sub forma prejudecăţilor rasiale.

Într-o zi directorul a trimis după mine. Printr-un ordin al guvernului federal, în fiecare celulă urma să aibă loc integrarea rasială.

— Până mâine trebuie să-ţi schimbi colegul de celulă. Trebuie să stai cu un negru. Îţi fac favoarea să-ţi alegi

singur noul coleg.

În faţa alternativei de a-mi petrece toată viaţa într-o celulă cu un negru, l-am abordat pe Big Willie. Era sportivi cu fizicul cel mai impresionant din câţi întâlnisem în viaţa mea şi părea un om decent.

— Te speli? l-am întrebat eu.

— Ce vrei să spui? m-a chestionat el.

— Fiecare alb va sta cu un negru în celulă, i-am explicat, iar eu vreau unul care se spală. împart tot ce am cu tine, dar furatul este interzis. Nu ai voie să aduci pe oricine în celulă, ca să cotrobăiască prin lucrurile mele, iar eu voi avea grijă de lucrurile tale.

— Mă spăl zilnic, mi-a răspuns el prompt şi s-a mutat cu mine.

Willie era un om grozav, dar viaţa alături de un negru prezenta dificultăţi de adaptare pentru mine. De câte ori uşa era deschisă, ne foloseam de ocazie să ne despărţim unui de celălalt.

Într-o zi stăteam pe pat, doar la câţiva centimetri distanţă. Willie mi-a spus:

— Nu prea îţi place de mine, nu-i aşa?

— Nu, i-am răspuns eu, şi nici tu nu mă placi.

— Da, este adevărat, a recunoscut Willie. Dar de ce mă urăşti?

Credeam că am cel puţin cincizeci de motive să-i urăsc pe negri dar atunci nu mi-a venit niciunul în minte.

— Pentru că eşti negru, i-am spus într-un târziu.

— Mama mea spăla haine la o familie de albi care au tratat-o ca pe un gunoi, a spus el cu un surâs batjocoritor. Sunt la fel de bun ca tine.

Când Willie a terminat de vorbit, plângeam.

— Am greşit, am recunoscut eu. Toată viaţa am fost învăţat să-i urăsc pe negri. Te rog să mă ierţi. Fac orice să te împac.

N-a fost uşor, dar am învăţat treptat să-mi placă de el, pe măsură ce-l cunoşteam mai bine. La vârsta de

optsprezece ani, i s-a oferit un contract la echipa Cincinanţi Reds, însă a ales drogul şi a venit în penitenciar cu o pedeapsă de optsprezece ani pentru jefuirea unei companii financiare.

Am ajuns să-l iubesc şi am aranjat să lucreze cu mine la sectorul sportiv. Prietenia noastră a devenit un model pentru alţii şi a contribuit la reducerea tensiunii rasiale. Eram numiţi „Sare şi Piper”. Negrii au început să mă respecte tot mai mult şi m-au numit Super Honky (Super Albul).

Am învăţat multe de la Big Willie. O lecţie memorabilă a fost aceea despre loialitate. Într-o seară un grup de negri înarmaţi a atacat un grup de albi în care mă aflam şi eu. Willie a sărit în ajutorul nostru, dar s-a ales cu mai multe împunsături de cuţit. L-au dus la spital. Am avut ocazia să văd că sângele lui era la fel de roşu ca al, meu. Am fost impresionat că şi-a riscat viaţa apărându-mă pe mine. În inima mea a avut loc o adevărată revoluţie, gândindu-mă că Iisus şi-a dat viaţa acum 2000 de ani şi pentru negri şi pentru albi. Puritatea inimii şi nu culoarea pielii are importantă pentru Tatăl Ceresc.

Am căzut pe genunchi în faţa lui Dumnezeu ca să-i scape via (a prietenului meu. După trei luni, când Willic s-a întors în celulă, am ştiut că mâna lui Dumnezeu era peste el.

Willie mă vedea în fiecare zi citind Biblia şi, deşi a afirmat că nu-l interesează lucrurile spirituale, am vorbit des cu el despre credinţa mea. Clebe McCIary a venit din nou să vorbească la capelă şi l-am convins pe Willic să vină cu mine.

A fost fascinat de acest puşcaş marin, în flinta căruia războiul a lăsat urme adânci. Clebe îi invita pe deţinuţi să-şi predea viaţa lui Cristos. Înainte de ne reîntoarce în celule, mi s-a permis să mai stau câteva minute cu Clebe. Am cerut permisiunea să rămână şi Willie. Clebe şi-a pus mâna pe umerii lui şi a început să-i vorbească despre

Cristos. Willie a îngenuncheat şi L-a primit pe Cristos. A început să citească zilnic Biblia şi schimbările din viaţa lui au fost evidente.

Următorul Crăciun ne-a adus multă tristele. Doream să fim alături de familiile noastre, nu închişi într-o celulă. În scara ajunului Willie mi-a povestit despre îndoielile care s-au acumulat în inima lui.

— Suntem închişi de mult. Simţim nevoia să fim în familiile noastre. Suntem creştini. Nu înţeleg de ce permite Dumnezeu toate acestea.

— Big Willie, îţi înţeleg frământările, i-am spus. Este al nouălea Crăciun pe care îl petrec în închisoare. Şi eu sunt trist. Dar vreau să-ţi spun ceva. Apostolul favel era în temniţă, cu picioarele în butuci. Nu putea umbla aşa cum putem noi, în celula noastră. Nu avea toaletă. Vezi, avem multe motive să-l mulţumim lui Dumnezeu. Suntem prieteni buni şi există oameni care ne iubesc. Mama ta vine în fiecare week-end. Nu posedăm averi materiale, dar avem cea mai mare bogăţie de pe faţa pământului: pe Iisus Cristos. Într-o zi vom fi moştenitori împreună cu El!

I-am citit Galateni 4: 7: „Aşa că nu mai eşti rob, ci fiu; şi dacă eşti fiu, eşti şi moştenitor, prin Dumnezeu”.

— Ia să văd, a spus el întinzându-se după Biblie.

A citit versetul de multe ori. Când şi-a ridicat privirile, era fericit:

— Suntem bogaţi, nu-i aşa?

L-am lăudat pe Dumnezeu, aşa cum făcuse Pavel odinioară, iar lacrimile ne curgeau pe faţă. A fost un moment deosebit. Deprimarea noastră a fost transformată în bucurie.

CAPITOLUL 1»

O FIINŢĂ NOUĂ

Promisiunea din 2 Corinteni 5: 17 este că omul care se află în Cristos a devenit o fiinţă nouă. Printre aceşti

oameni noi se numără şi condamnatul 62345. Obiceiurile şi atitudinile vechi din viaţa mea au fost înlocuite de altele noi, prin acţiunea Duhului Slant. Dorul răzbunării, care m-a hrănit cinci ani. şi natura mea rebelă au cedat atunci când Cristos a preluat controlul vieţii mele. Treptat. El a înlocuit ura mea cu dragostea Sa.

Uneori stăteam în curtea închisorii, priveam cerul şi mă desfătam în pacea şi în bucuria pe care le-am găsit în Cristos. Gratiile, gardurile şi paznicii înarmaţi cu mitraliere erau tot acolo, dar acum aveam o putere nouă. pe care n-o cunoscusem anterior: prezenţa lui Cristos.

M-am rugat des pentru eliberarea mea şi l-am promis lui Dumnezeu că voi face orice pentru El, dacă mă scoate din închisoare. Dumnezeu ştia că, dacă nu-L slujesc în penitenciar, nu-L voi sluji nici liber. După un timp am spus cuvintele pe care El le aştepta de mult de la mine: „Tată. ştii că vreau să fiu liber. Dar dacă este voia Ta să rămân închis, o accept. Te voi sluji aici toată viaţa mea”.

Schimbarea sufletească a însemnat şi schimbarea relaţiilor mele cu deţinuţii, dar şi cu gardienii şi cu directorul penitenciarului. Am vorbit des cu directorul despre drepturile deţinuţilor. Consilierii obişnuiau să ne reţină scrisorile mai multe zile şi deţinuţii se pregăteau de revoltă. I-am spus directorului că liniştea în închisoare era preferabilă tulburărilor şi, fiindcă scrisorile îi linişteau pe deţinuţi, ele trebuiau să ajungă la timp.

I-am mai sugerat că ar fi bine dacă ar stabili o întâlnire săptămânală cu deţinuţii, în care aceştia să-şi expună problemele. Unele erau ridicole, dar deţinuţii acceptau nerezolvarca lor, deoarece ştiau că cineva îi ascultă şi pe ei.

O altă sugestie, pe care el a aplicat-o, a fost extinderea programului sportiv. Am alcătuit o echipă de baseball, cu care am jucat împotriva echipelor altor închisori şi colegii. Câştigam aproape întotdeauna. Eram pe primul loc între echipele închisorilor din sudul ţării.

Am reuşit şi o altă performanţă: să-l conving pe director să ne lase să participăm la competiţii, alături de echipe din lumea liberă, în oraşul Mctter din stalul Georgia, aflat la 50 de kilometri de penitenciar. Unii dintre gardieni aveau legături strânse cu lumea sportivă a orăşelului şi ne-am gândit că astfel imaginea publică a deţinuţilor se va îmbunătăţi. Oamenii nu ne vor mai considera animale. Directorului i-a plăcut ideea.

— Dacă un singur deţinut evadează, nu veţi mai juca niciodată, m-a avertizat el.

M-a lăsat pe mine să aleg jucătorii, fiindcă ştia că nu-i voi alege decât pe cei în care puteai avea încredere, când se aflau dincolo de porţile închisorii. Câţiva dintre cei mai buni jucători n-au fost selecţionaţi, pentru că ştiam că dacă ar fi avut ocazia, ar fi evadat. Majoritatea celor selecţionaţi erau condamnaţi pe viaţă. Deşi indisciplinaţi, erau sportivi talentaţi.

Rezultatele sportive ale echipei erau afectate de nesiguranţa vieţii în închisoare. Unii sportivi erau ucişi într-o încăierare, sau erau prinşi cu droguri. Echipa mi se putea schimba de la o zi la alta. Când nivelul violenţei creştea, activităţile sportive erau interzise. O dală întregul penitenciar a fost consemnat strict.

Cu toate aceste greutăţi, echipa noastră a devenit favorita oraşului. Concurând împotriva a treisprezece echipe sponsorizate de oameni de afaceri locali, am câştigat campionatul şi toate trofeele puse în joc. În cinci ani am câştigat campionatul stalului de trei ori. În penitenciar mai există şi acum poza noastră: paisprezece sportivi negri şi eu.

Succesele echipei au ridicat moralul deţinuţilor şi au îmbunătăţit imaginea penitenciarului. În urma rezultatelor răsunătoare ale echipei de baseball, directorul mi-a permis să organizez şi o echipă de baschet care să participe la competiţiile din oraşul Mctter. După ce am câştigat şi acest campionat, ziarul local a publicat poza echipei, cu

directorul ţinând trofeul.

În cele din urmă am fost ales responsabilul sectorului sportiv al penitenciarului. Menirea mea era să organizez echipele din diferite sporturi, să antrenez boxerii, să programez competiţiile, să mă ocup de starea terenurilor şi să împart jucătorilor echipamentul sportiv. Mai făceam şi unele comisioane pentru director şi primeam unele însărcinări speciale, cum ar fi pregătirea poligonului de tir pentru antrenamentul gardienilor. Munca mea a fost răsplătită din plin şi mi-a oferit posibilitatea să fac lucruri pe care altfel nu mi le-aş fi putut permite. Am dovedit că se poate avea încredere în mine.

Rutina obişnuită a închisorii a fost întreruptă în 1973, când actorii Buri Reynolds şi Al Ruddy au vizitat penitenciarul ca *să vadă* dacă ar fi potrivit pentru turnarea unui film. Filmările pentru *The Longest Yard* au început în 15 septembrie. Am fost unul dintre deţinuţii aleşi să joace în scenele de pe terenul de sport şi din mlaştină. Hrana ne era adusă la locul filmărilor.

Contractul meu cu Paramount prevedea 5 dolari pe zi şi câte 50 de dolari pentru fiecare contact fizic din timpul meciului de fotbal. Unul dintre actorii profesionişti i-a spus lui Buri Reynolds în glumă:

— Morris are un rol mai important decât mine.

Conducerea penitenciarului nu agrea discuţiile dintre actori şi deţinuţi dar Buri venea des în mijlocul nostru.

— Pot vorbi cu tine? mi s-a adresat el.

— Bineînţeles, domnule, i-am răspuns.

— Pentru ce ai fost condamnat?

— Jaf şi crimă.

— Nu arăţi a criminal, a remarcat el.

— Dar cum arată un ucigaş? l-am întrebat.

A vrut să afle date despre familia mea şi părea interesat de viaţa mea. Am purtat multe discuţii în timpul săptămânilor ce au urmat.

Într-o zi unul din cameramani s-a oferit să facă poze

deţinuţilor cu Buri Reynolds, contra sumei de doi dolari. Dar niciunul dintre noi nu avea bani.

— Fă-le câte poze doresc, i-a spus Buri. Le plătesc eu.

Un deţinut cu vechi state de serviciu în puşcărie l-a întrebat pe Reynolds:

— Unde locuieşti?

El a răspuns că are o casă în Florida şi alta în California. Atunci deţinutul a cerut adresa exactă.

— De ce vrei adresa mea?

— Sunt hoţ profesionist. Toată viaţa am furat de la oameni care n-aveau mare lucru, i-a răspuns foarte serios deţinutul. Săptămâna viitoare ies şi vreau să fur de la cineva bogat.

— Nu glumeşte, nu-i aşa? s-a mirat Buri.

Filmările s-au încheiat în 15 decembrie. Buri m-a întrebat:

— Crezi că vei ieşi de aici?

— Nu.

— Aş vrea să poţi ieşi. Îţi ofer imediat de lucru. Pot face ceva pentru tine?

— Da, aş dori poze cu autograful tău pentru nepoţii mei.

Buri a petrecut aproape o oră semnându-se şi scriind pe patrusprezece poze o dedicaţie: „Mi-a plăcut să filmez cu unchiul Harold”.

I-am mai cerut ceva bun de citit. De atunci am primit regulat bestselleruri de la Book of the Monih Club, cadou din partea lui Burt Reynolds.

Premiera filmului *The Longest Yard* a avut loc în penitenciar, în aprilie 1974. După vizionarea filmului, m-a chemat directorul. Nu-mi venea să cred. *Nimeni nu mai fusese chemat în biroul directorului, la ora 22: 00.* Când am intrat în birou, acesta era plin de reprezentanţii mass-medici.

— Domnule Morris, m-a întrebat un reporter, filmul turnat cu Burt Reynolds a fost cel mai grozav moment al

vieţii, nu-i aşa?

— Da, este adevărat, dar momentul cel mai important al vieţii mele a fost noaptea de 19 februarie, anul acesta, când mi-am dăruit viaţa lui Iisus Cristos.

Ziarul din ziua următoare publica o ştire incredibilă: „Harold Morris, deţinutul cu chip de copil, cu două condamnări pe viaţă, declară că cel mai important moment al vieţii sale a fost filmul făcut cu Burt Reynolds".

Nu la mult timp după aceea, directorul m-a chemat din nou şi m-a informat că oamenii din împrejurimi i-au cerut să trimită un deţinut care să le vorbească elevilor despre pericolul drogurilor, alcoolului şi despre viaţa din închisoare. Directorul m-a ales pe mine, din cei 3.200 deţinuţi ai penitenciarului.

— Nici nu mă gândesc să vorbesc în public îmbrăcat în haine vărgate şi cu numărul de puşcăriaş pe ele, am obiectat.

— Îţi dăm să mănânci orice doreşti, numai să mergi, m-a ademenit directorul.

Oferta era prea tentantă s-o refuz.

Sunt de acord.

În dimineaţa următoare, un gardian m-a escortat la liceul Ware County High School din Waycross, Georgia. Când am văzut sala plină de adolescenţi, m-a cuprins frica şi m-am gândit să fug. Un fior i-a cuprins pe elevi când am început să le povestesc despre rolul negativ pe care l-au avut drogurile şi băutura în viaţa mea.

Am continuat spunându-le că partea cea mai tristă a vieţii din închisoare este să vezi un imens potenţial uman risipit. Doctori, avocaţi, sportivi şi chiar slujitori ai bisericii trăiau alături de hoţi, criminali şi violatori. Ca să înţeleagă mai bine, le-am spus povestea lui „Sheephead" (Cap de Oaie).

Am auzit zvonuri despre Sheephead de îndată ce am intrat în penitenciar. Deţinuţii şi gardienii povesteau despre un sălbatic care a omorât şaptesprezece deţinuţi,

un gardian şi i-a cauzat altuia o infirmitate pe viaţă. Alţii spuneau că, în cei treizeci de ani de detenţie, a lovit cu cuţitul mii de condamnaţi.

Un alt zvon care circula despre el era că a omorât un deţinut, l-a tăiat în bucăţi cu satârul şi bucăţile le-a aruncat la toaletă şi a tras apa după ele. Gardienii au crezut că deţinutul evadase, dar s-au convins că nu era aşa când i-au găsit craniul care a fost prea mare să treacă prin conductă.

Închis într-o aripă separată a închisorii, incapabil să mai facă rău altora şi lui însuşi, Sheephead a devenit o legendă vie.

Au trecut câţiva ani până l-am văzut. Eram dus la spital ca să fiu operat la degete. Mă bătusem şi fusesem grav rănit la mână.

Un gardian mi-a spus:

— Aşteaptă puţin, mai vine un deţinut cu line.

Când s-a deschis uşa. În cadrul ci a apărut omul considerat cel mai violent din tot penitenciarul. L-am recunoscut imediat deoarece faţa lui semăna cu un chip de oaie. Fiecare os al feţei era rupt în numeroasele lupte la care a participat. Am fost înspăimântat de el.

Când gardianul ne-a pus cătuşele, mie pe mâna dreaptă, lui Sheephead pe stânga, mi-am ţinut respiraţia ca să nu-mi trădez, teama.

„Dacă încearcă să evadeze şi suntem amândoi împuşcaţi?”, mă gândeam cu îngrijorare în timp ce urcam în maşina penitenciarului, care ne ducea la spital. Un timp n-am scos un cuvânt, dar mi-am adunat lot curajul şi m-am adresat lui Sheephead:

— Pot vorbi cu tine?

— Mda. a mormăit el.

— E adevărat ce se spune despre tine?

— Încă n-ai auzit nimic, s-a lăudat el şi restul călătoriei şi-a depănat trista istoric.

Se născuse într-o familie săracă din sudul Georgici.

La vârsta de şaisprezece ani a spart un magazin ca să fure o sticlă de Pepsi şi un pachet de biscuiţi. A fost condamnat la un an închisoare şi trimis la Georgia State Penitenliary. De regulă, cei condamnaţi pe un an sunt eliberaţi condiţionat după şase luni şi după opt luni pedeapsa se anulează.

— Nu m-am bătut niciodată până am venit aici, mi-a spus. În prima zi de puşcărie am fost violat de un deţinut mai bătrân. După aceea viaţa mea s-a schimbat total. Am devenit homosexual, am început să mă droghez şi aşteptam să fiu eliberat.

După patru luni băiatul lucra la o fermă din exterior, sub supravegherea paznicilor înarmaţi. Doi deţinuţi bătrâni l-au obligat să evadeze cu ei. Cei doi trebuiau să-l dezarmeze pe unul din paznici, iar tânărul pe celălalt. De teamă, Sheephead a urmat instrucţiunile lor, l-a dezarmat pe un gardian, dar ceilalţi doi au dat greş. În această situaţie, băiatul a fost obligat să-şi apere viaţa: l-a omorât pe unul dintre gardieni şi l-a rănit grav pe celălalt, care a rămas paralizat pe viaţă.

— Când gardianul a murit, am ştiut că s-a sfârşit cu mine, mi-a şoptit Sheephead. Câteva minute am călătorit în tăcere, apoi şi-a reluat povestirea.

La procesul care a urmat, Sheephead a fost condamnat la scaunul electric. După opt ani şi jumătate, în care a stat închis într-o celulă a condamnaţilor la moarte, guvernatorul statului i-a comutat pedeapsa în închisoare pe viaţă şi a fost trimis înapoi printre ceilalţi deţinuţi.

Teama mi-a dispărut şi acum eram fascinat de el. Ascultându-l, mi-am dat seama că acest bătrân bolnav era mai degrabă un copil singur, decât un criminal notoriu.

După ce ne-am întors de la spital, Sheephead a fost închis într-o celulă de la spitalul penitenciarului, la etajul unde lucram cu Urât de gardieni şi de deţinuţi, el era un om uitat de toţi. Nimănui nu-i păsa de soarta lui. Avea cancer, deşi acesta nu fusese încă diagnosticat.

Îl vizitam zilnic, aducându-i dulciuri şi Pepsi. Discutând cu el, am observat că puterea lui de judecată era atât de redusă, datorită loviturilor ce le primise la cap, încât era gata să omoare un deţinut, dacă cineva îi sugera că acesta vrea să-l atace. Am presupus că aceasta era explicaţia multora din crimele sale.

Alţii vedeau în Sheephead un animal, dar eu vedeam în el un om distrus, care părea de o sută de ani, deşi nu avea decât cincizeci. Mă iubea pentru că cu nu-l dispreţuiam. I-am acordat timp şi atenţie şi el mi-a întors gesturile prieteneşti, fiind dispus să facă orice i-aş fi cerut, într-o zi mi-a spus că a plănuit să-l omoare pe doctor.

— Doctorul spune că eu vreau să plec la spital numai ca să mă odihnesc. Ştiu că sunt pe moarte, dar el nu vrea să mă ajute. îl voi ucide, a spus el.

Mi-a arătat un cuţit, dar nu mi-a explicat cum l-a obţinut.

L-am rugat să nu-şi ducă la îndeplinire intenţia şi i-am promis că va primi îngrijirea medicală corespunzătoare. Am intervenit pentru el pe lângă administratorul spitalului şi testele efectuate au dovedit că are cancer. Privindu-l, ochii mi s-au umplut de lacrimi şi m-am întrebat dacă nu voi ajunge ca el.

După treizeci şi patru de ani petrecuţi în închisoare Sheephead a murit. Nimeni nu i-a cerut trupul, deci a fost incinerat în cimitirul penitenciarului. Ceea ce a început prin furtul unei sticle de Pepsi şi a unui pachet de biscuiţi a sfârşit printr-o tragedie.

Când am terminat de povestit despre Sheephead, adolescenţii erau tăcuţi. I-am privit şi am încheiat cu următoarele cuvinte:

— Ştiţi, copii, tragedia nu este moartea lui Sheephead, ci faptul că n-a trăit normal. Peste câteva minute gardianul îmi va pune cătuşele, mă va escorta la închisoare, poarta se va trânti în urma mea şi voi sta acolo până la capătul zilelor mele. Este adevărat, copii, este

adevărat.

Tinerii m-au ovaţionat şi mi-au trimis multe scrisori în săptămânile ce au urmat Pentru prima oară în şapte ani m-am simţit util, chiar şi după gratii. În următorii doi ani am vorbit în faţa a mai mult de 15.000 de elevi din sudul Georgici.

Tinerii iau partea celor necăjiţi şi de aceea m-au susţinut instantaneu… *împotriva* gardianului care mă însoţea. El devenea de obicei ţinta glumelor mele. Îi întrebam pe copii:

— Dacă nu aţi putea să ne recunoaşteţi, pe gardian şi pe mine, după haine, cine credeţi că este condamnat pe viaţă?

Toţi elevii arătau cu mâna spre gardian. Mai târziu, el mi-a spus:

— Nu mai face asta. Nu-mi place.

Când le cercam copiilor să-mi pună întrebări, sute de mâini se ridicau; o fată m-a întrebat:

— Cum ai reuşit să ieşi de la închisoare şi să vii aici?

Am inventat o poveste.

— Ieri acest gardian mă păzea în timp ce eu săpam un şanţ. Am găsit o broască şi i-am spus: „Broscuţo, am să te strivesc”. Gardianul m-a auzit şi m-a ameninţat: „Fă ce vrei cu broasca, dar să ştii că lot ce-i faci tu ei îţi voi face cu ţie”. Eu am zâmbit şi i-am spus broscuţei: „Broscuţo, îţi voi da un pupic şi te voi lăsa să pleci!” lată cum am ieşit din închisoare.

Copiilor le-a plăcut povestea mea, dar gardianul s-a dus supărat foc la director şi a ameninţat că mă trimite la carceră. Dar directorului i-a plăcut ideea mea şi mi-a spus:

— Fii liniştit. Foloseşte această poveste. Îmi place.

Nu mai auzisem demult de prietenul meu Clifi. Mama lui a venit într-o zi să mă vadă şi mi-a spus că băiatul ei va juca în echipa de baschet ce va disputa finala pentru titlul de campioană a statului. Mi-a spus că meciul va fi transmis la radio şi ţinea mult să-l ascult. Aşteptam cu nerăbdare să

înceapă.

Chii era în primul an de liceu, de aceea am fost foarte mândru când i-am auzit numele în echipă, de ia începutul meciului. Am urmărit meciul cu sufletul la gură. Clifi a marcat douăzeci şi şapte de puncte. Cu trei secunde înainte de final, scorul era egal şi Clifi a ratat ultima aruncare. Au urmat prelungiri. Echipa lui a câştigat şi Clifi a fost socotit cel mai bun jucător al finalei. Reporterul i-a luat un interviu după meci.

— Ai avut emoţii la ultima aruncare? l-a întrebat.

— Nu, domnule. Câştigarea sau pierderea unui meci nu contează atât de mult pentru că ştiu că Dumnezeu a fost cu mine. Vedeţi, eu sunt creştin şi orice fac în viaţă o fac pentru gloria lui Iisus Cristos.

Ascultându-l pe Clifi, mi-am dat seama că, până atunci, nu acordasem gloria pentru reuşitele din viaţa mea lui Dumnezeu. Dar acum a sosit momentul s-o fac.

Chii auzise că directorul mi-a permis să vorbesc în licee şi a insistat să vin şi la liceul lui. M-a prezentat elevilor drept prietenul lui şi a povestit ce influenţă am avut eu asupra carierei lui sportive. A spus că am luat câteva decizii greşite care m-au dus la închisoare, dar că iubesc tinerii. Adăugând că mă iubeşte şi are încredere în mine, i-a îndemnat pe liceeni să mă asculte cu atenţie. Când am terminat, am fost ovaţionat prelung. După aceea cu şi Chii am făcut un meci de baschet, unu la unu.

Cererile de vizitare a liceelor s-au înmulţit atât de mult, încât directorul a hotărât să introducă o taxă, sperând să mai reducă numărul celor care doreau să mă aibă în mijlocul lor. Dar numărul cererilor nu s-a diminuat şi nici fluxul scrisorilor n-a scăzut. Închipuiţi-vă că sute de tineri scriau unui condamnat cerându-i sfaturi.

Unii mă întrebau despre întâlnirile băieţi-fete, alţii despre relaţia cu părinţii lor sau despre droguri şi alcool. Mai multe fete mi-au dezvăluit secretul lor: erau gravide fără să fie căsătorite. Problemele lor îmi mişcau inima şi

mi-am dedicat tot timpul liber răspunsurilor.

Am primit o scrisoare de la o fată de şaisprezece ani care se droga şi se întâlnea cu un bărbat căsătorii. Mă ruga: „Domnule Morris, sunteţi singurul în care am încredere. Vă rog să mă ajutaţi”. M-am întrebat de ce o fată de şaisprezece ani se confesa unui om condamnat să-şi petreacă întreaga viaţă în închisoare şi avea încredere în el. Unde îi erau părinţii, profesorii, creştinii care o cunoşteau? După ce am corespondat cu ea şase luni, mi-a scris că a încetat să mai consume droguri şi să-l mai întâlnească pe bărbatul căsătorit. Mi-a spus că L-a primit pe Cristos în inima ci şi că a început să meargă la biserică. Pe genunchi, în celulă, m-am dedicat sprijinirii tinerilor cu toată capacitatea mea.

De asemenea, mi-au scris şi mulţi părinţi. Unul mi-a spus: „După ce v-au ascultat povestind, copiii mei mi-au promis că nu se vor droga niciodată. Niciodată nu mi-am închipuit că un deţinut îmi poate ajuta copiii. Vă apreciez curajul şi vă rămân îndatorat toată viaţa”.

Ca o recunoaştere a influenţei pe care o exercitam asupra tinerilor, cetăţenii din Douglas, Georgia, m-au invitat să particip la parada bicentenală de la 4 iulie, 1976. Eram în maşina şerifului care deschidea parada. Deşi eram îmbrăcat în haine de puşcăriaş, simţeam că am realizat ceva util în viaţa mea, chiar şi în circumstanţe atât de nefericite.

M-am gândit deseori la evadare, în timpul numeroaselor mele ieşiri din penitenciar. De fapt, îmi era foarte greu să nu evadez când aveam ocazii atât de tentante, dar îi promisesem directorului că nu voi fugi şi acum, fiind creştin, angajamentul meu era solemn.

Apariţiile publice în faţa tinerilor îmi dădea o pace şi o bucurie pe care nu le cunoscusem anterior. Au dat un scop vieţii mele: trebuia să-i influenţez pe alţii să nu greşească ca mine. Deşi nu-mi dădeam seama atunci „Jshftââhezeu mă pregătea pentru viitor.

PUŢINĂ LIBERTATE

Anii au trecut, dar nu eram mai aproape de libertate ca în ziua în care am intrat în Georgia State Penitentiary, ca să rămân acolo până la moarte. Dar familia şi prietenii au crezut în nevinovăţia mea şi au continuat lupta pentru obţinerea eliberării mele.

Billy Player, un prieten din liceu, a organizat un comitet care avea drept scop examinarea oricărei posibilităţi de eliberare. Soţia lui, Gloria, era secretara grupului. Comitetul s-a întâlnit şi cu Jimmy Carter, pe atunci guvernator al Georgici. S-au dus la locul crimei şi au vorbit cu martorii. Aceştia au declarat că nu mă văzuseră niciodată. Au cheltuit mii de dolari şi au chemat oameni din toată ţara să se roage pentru mine.

Pe data de 1 septembrie 1976, directorul m-a chemat în sala de vizite. Doi avocaţi erau în drum spre penitenciar. Nu aveam bani să plătesc avocaţi, aşa că i-am spus directorului că nu sunt avocaţii mei.

— Nu există decât un singur Harold Morris în penitenciar şi ei au cerut să te întâlnească.

Avocaţii s-au prezentat: Danny Falligant şi Tom Edenficid din Savannah. Georgia. Au cerut să discutăm în particular şi au început imediat să-mi pună întrebări.

— De cât timp eşti aici?

— Care au fost acuzaţiile împotriva ta?

— La staţi puţin, i-am temperat cu Ce faceţi?

— Ne crezi dacă ţi-am spune că Dumnezeu ne-a trimis aici?

— Dacă spuneţi voi… am încuviinţat.

Au aflat despre mine prin Clebe McClary, dar au vrut să se convingă singuri. Le-am dat detalii despre crimă, acuzaţii, proces şi procuror. îl cunoşteau.

Înainte să plece domnul Falligant m-a întrebat:

— Harold, dacă ai vrea un lucru de la mine, care ar fi acela?

— Ajută-mă să le pot vorbi tinerilor. Nu cred că voi

ieşi de aici, dar simt o povară pentru ei.

Aceşti oameni minunaţi au devenit o parte a vieţii mele. M-au vizitat de multe ori şi au venit împreună cu familiile lor. Au obţinut aprobarea directorului să vorbesc la liceul unde învăţau copiii lor.

În lupta pentru eliberarea mea l-au contactat şi pe procurorul meu. Deşi nu era de acord cu eliberarea mea pentru comportare bună, a promis că nu i se va opune.

După ce l-am primit pe Cristos în inima mea, i-am scris procurorului şi mi-am cerut iertare pentru comportarea mea din timpul procesului. Răspunsul lui a fost aspru. Din câte ştiu. acum lucrează în domeniul particular, convins că sunt un bandit de cea mai joasă speţă.

Eliberarea condiţionată mi s-a refuzat de multe ori. Procedura era o simplă formalitate: o cerere era trimisă comisiei însărcinate cu avizarea eliberărilor şi refuzul venea inevitabil. Condamnaţii pe viaţă aveau dreptul la o singură apariţie personală în faţa comisiei.

În 8 decembrie 1977. am fost anunţat că prezentarea mea în faţa comisiei va avea loc în ziua următoare. Marca mea şansă! Noaptea care a urmat n-am dormit, gândindu-mă ce le voi spune celor din comisie ca să-i conving să mă elibereze.

„Voi încerca să-i înduplec... voi plânge dacă trebuie. Miza este însăşi viaţa nica”.

Toată ziua am aşteptat să intru la comisie, alături de alţi 350 de deţinuţi. Eu am fost ultimul. Numele preşedintelui comisiei era Morris.

— Poate că suntem rude. am glumit.

— Stai jos. a replicat el supărat şi a trecut direct la subiect.

— Ai două condamnări pe viaţă şi în nouă ani ai urmat toate programele pe care le putem oferi deţinuţilor. Te-ai descurcat bine. Nu eşti un deţinut obişnuit. Dar există o problemă: societatea n-a dispus de tine suficient.

Avem impresia că vei petrece şi următorii treizeci şi şapte de ani după gratii. Ce ai de spus?

Cuvintele mi-au secat. Inima mi s-a înmuiat. Avusesem impresia că mă va bale pe spate şi-mi va spune că arc încredere în mine. N-am ştiut ce să răspund.

— Mi s-a spus că eşti creştin, a continuat preşedintele comisiei. Dar eu nu fered în religia dobândită în închisoare. În „pocăinţa la piciorul crucii”. Nu am încredere în line. Ai ceva de spus?

— Da, am. am spus cu cu încrederea renăscută. Relaţia mea cu Cristos este personală. Este între mine şi Domnul. Nu-mi puteţi cunoaşte inima. Dar. domnule preşedinte, dacă Iisus Cristos vrea să mă elibereze, îmi va deschide uşa, iar dumneavoastră nu-L puteţi opri.

— Ieşi afară! s-a răstit el nervos.

Directorul mă aştepta afară. Când i-am povestit ce s-a întâmplat, mi-a spus:

— Nătângule, ţi-ai pierdut ultima şansă.

Drept răspuns, i-am repetat ultimele cuvinte: „Dacă Iisus Cristos vrea să mă elibereze, îmi va deschide uşa, iar dumneavoastră nu-L puteţi opri”.

Întins pe pat, în celulă, am plâns şi mi-am spus că, probabil, voi sta închis toată viaţa. Dar eram mulţumit de poziţia pe care am luat-o în apărarea lui Cristos şi aceasta îmi dădea pace sufletească.

Cererile anterioare de eliberare mi-au fost refuzate din diverse motive: gravitatea acuzaţiilor, lungimea sentinţei, nevoia de consiliere etc. Cazul meu putea fi analizat din nou peste un an, dar ce se putea schimba într-un an? Gravitatea faptelor nu putea fi anulată, fiindcă a murit un om. Lungimea sentinţei nu se va scurta, pentru că judecătorul mi-a dat două condamnări pe viaţă. Consilierea pe care am primit-o era tot ce se putea oferi. Consilierii erau foşti gardieni, obişnuiţi cu mânuirea puştii, nu cu reintegrarea socială a deţinuţilor.

M-am convins că nu se va schimba nimic. Voi rămâne

la închisoare toată viaţa.

CIcbe şi familia lui m-au vizitat în 2 ianuarie. S-a organizat în grabă un serviciu la capelă. CIcbe a predicat, iar soţia sa, împreună cu cele două fete, au cântat. După încheierea programului, am discutat puţin.

— Crezi că vei obţine eliberarea condiţionată până în martie? m-a întrebat el.

— Nu. nu cred.

— Nu mai înţeleg nimic. Credeam că eşti deja liber. Am făcut tot ce-am putut. Ai vreo părere?

M-am abţinut să plâng în faţa lui, dar inima îmi era zdrobită. Libertatea mea atârna de Domnul şi de prietenii mei, iar Clebe a recunoscut că au făcut tot ce au putut. Dacă prietenii mei renunţau, şi eu m-am dat bătut.

După şase zile. la ora opt dimineaţa, uşa celulei s-a deschis şi un gardian mi-a spus:

— Strânge-ţi lucrurile!

„Mă duce oare la carceră? Mă mută în altă celulă?”

Pe coridor l-am întâlnit pe director.

— Hei, unde pleci? a glumit el.

— Spuneţinii dumneavoastră mic, am spus cu, încurcat.

— Părăseşti penitenciarul.

— Oh, Doamne! A murit marna?

— Nu ştiu ce se întâmplă. Acum câteva minute am primit un mesaj de la guvernator, prin care mi se cere să te predau unui agent din Carolina de Sud. Am vrut să ai idee ce se petrece.

— Oh. nu, am oftat cu A murit mama!

După treizeci de minute, un om îmbrăcat în costum a intrat şi a dat mâna cu directorul.

— Iată-l, m-a arătat directorul. Agentul nu avea documente legale, iar eu nu purtam cătuşe la mâini sau picioare. Am plecat cu o maşină. Un paznic înarmat ne-a urmărit din turn.

— Urcă în faţă, mi-a spus ofiţerul.

După ce ne-am îndepărtat de închisoare, a cotit la stânga pe drumul care iese din statul Georgia. Ofiţerul nu mi-a oferit nicio explicaţie.

„Sunt liber?” Nu îndrăzneam să sper.

La început am fost prea speriat ca să vorbesc. Dar, după ce am mers puţin, mi-am adunat curajul:

— Domnule ofiţer, pot să vorbesc?

— Mda, a răspuns el.

L-am întrebat cum îl cheamă. Se numea Mike Carter. îl cunoşteam. Fratele lui a jucat cu mine în echipa liceului Winyah. Tatăl lor era şeriful districtului şi prieten apropiat al familiei. Şi el şi-a dat seama că mă cunoaşte.

— Nu-mi spuneţi unde mergem? m-am aventurat.

— La Georgetown, Carolina de Sud.

— Mi-a murit mama?

— Nu, vei fi încredinţat lui Clebe McClary. Guvernatorul Carolinei şi al Georgici s-au înţeles, pe baza promisiunilor lui Clebe, să te lase să-ţi petreci şaizeci de ore acasă. Vei vorbi mâine seară în faţa comitetului de conducere al organizaţiei lui Clebe, iar duminică după amiază vin să te duc înapoi la închisoare. Este prima oară că sunt martor la o astfel de întâmplare.

În timpul celor opt ore de mers cu maşina eram emoţionat ca un copil care-l aşteaptă pe Moş Crăciun. Trecând prin Charleston, m-am bucurat ca un copil de şase ani care merge în prima lui excursie, la vederea clădirilor şi locurilor istorice. Un autobuz şcolar era împotmolit într-un şanţ şi ne-am oprit să dăm o mână de ajutor. M-am murdărit cu noroi, dar aceasta n-a reuşit să-mi schimbe buna dispoziţie.

„Mâinile îmi sunt libere! Picioarele neîncătuşate!”

Ofiţerul m-a condus la Pawleys Island şi Clebe l-a rugat să vină după mine la biserica First Baptist Church din Myrtle Beach, duminică la ora unu. După ce mi-a anunţat activităţile din timpul weekendului, Clebe a spus că pot să stau cu familia mea.

Vizita acasă, după nouă ani, mi s-a părut un adevărat Crăciun. Fratele meu Carl şi familia lui au pregătit o serbare în cinstea mea. Au venit mulţi dintre colegii de liceu, cu soţiile şi copiii lor. Cari mi-a adus haine, haine adevărate, fără număr pe spate.

Restaurantul pe care l-a închiriat Clebe pentru întâlnirea cu membrii comitetului de conducere al organizaţiei sale era ticsit cu bărbaţi şi femei, care s-au rugat pentru mine şi m-au iubit în numele lui Iisus

Cristos încă înainte de a mă cunoaşte. Erau acolo Bobby Richardson, fost jucător la New York Yankees, Tim Foley, de la Miami Dolphins, actorul Tom Lester, James Barker şi soţia lui, Dianne, care va deveni coautoare la cartea mea.

N-am ştiut ce să vorbesc acelei mulţimi. Mi-am deschis inima, le-am împărtăşit sentimentele mele şi le-am mulţumit pentru că m-au apărat. Când am terminat, după patruzeci şi cinci de minute, toţi, inclusiv eu, plângeam.

Bobby Richardson mi-a spus:

— Harold, te iubesc şi am încredere în tine. Voi face tot ce-mi stă în putinţă ca să te ajut.

Cuvintele lui m-au încurajat. S-a oferit să vină la închisoare şi să le vorbească deţinuţilor. Când a venit, după câteva săptămâni, mulţi au crezut în Cristos în urma mărturiei sale. Prietenia cu acest om deosebit m-a întărit de multe ori.

Charles Reeves, un om de afaceri, era hotărât să meargă la guvernator şi să pledeze pentru eliberarea mea condiţionată. Fiindcă şi alţii mi-au promis minuni pe care nu le-au putut realiza, nu mă grăbeam să mă bazez prea mult pe intenţiile lui bune. Dar după câteva zile am aflat că el şi prietenii lui nu mi-au făcut promisiuni goale: şi-au respectat angajamentul.

Dumnezeu a binecuvântat deosebit programul de la biserica First Baptist Church, la care am participat împreună cu Tom Lester. Printre cei care s-au întors la

Cristos au fost şi doi dintre nepoţii mei.

Ofiţerul care m-a adus stătea în primul rând, aşteptând să plecăm înapoi la închisoare. Au fost clipe pline de bucurie, dar şi de tristeţe. Curând urma să-mi părăsesc iarăşi familia şi prietenii noi şi vechi, dar niciodată n-am avut un weekend mai fericit.

Legal nu eram obligat să mă întorc la închisoare. N-am semnat niciun document promiţând că mă voi întoarce şi, pentru că am trecut frontiera statului, legal, eram liber. Cunoşteam legea, dar n-am vrut să profit de aceasta. Dacă n-aş fi fost creştin, cu siguranţă nu m-aş fi întors la penitenciar. Dar, dacă n-aş fi fost creştin, n-aş fi ajuns aici.

Duminică seara am ajuns la penitenciar şi mi-am schimbat hainele noi, de om liber, cu mizeria de haine din puşcărie şi m-am îndreptat spre celula mea. L-am urmărit de pe geam pe ofiţer plecând şi apoi am îngenuncheat mulţumindu-l lui Dumnezeu pentru cele şaizeci de ore de libertate. Gustasem prima oară, în mai mult de nouă ani, ce înseamnă libertatea. În timp ce eu mă adaptam din nou rutinei vieţii din penitenciar, familia şi prietenii se rugau şi făceau tot ce puteau pentru rezolvarea cazului meu, care părea lipsit de orice speranţă.

ÎN SFÂRŞIT, LIBER!

Zăpezile iernii s-au topit şi a venit primăvara. Apoi, când vara se pregătea să lase loc toamnei, am început să activez şi în cadrul unui program pentru copiii săraci, pe lângă slujba pe care o aveam de a vorbi în şcoli. Mai mulţi gardieni erau membri ai organizaţiei Jaycees din oraşul Reidsviile, aliat la o depărtare de 10 kilometri de penitenciar. Ei colectau jucării stricate şi mi le aduceau să le repar. Îmi aduceau piesele de schimb necesare, dar contribuiam şi eu cu bani la plata deţinuţilor care mă ajutau să repar şi să vopsesc biciclete, triciclete, camioane, păpuşi şi maşinuţe.

În Ajunul Crăciunului gardienii au încărcat jucăriile în maşini şi au plecat să le împartă copiilor. Cât de mult aş

fi vrut să văd fericirea zugrăvită pe feţele lor! Bucuria de a realiza ceva valoros mi-a umplut sufletul de căldură. În ziarul local a apărut un articol despre împărţirea jucăriilor copiilor săraci şi mi-a fost publicată chiar şi poza.

Întinzându-mă pe pat, în ziua de Crăciun, mi-am amintit primul meu Crăciun din Georgia State Penitentiary. Nu aveam nimic în afară de o pereche de mocasini, roşi de atâta purtat. I-am schimbat contra a şase sticle de Pepsi. Nu mai aveam nevoie de femei frumoase şi maşini luxoase. Un Pepsi îmi era de ajuns.

Mi-am aşezat sticlele pe pervaz, sperând că vântul le va răci. Lungit pe pat. sorbeam încet din băutura călduţă şi mă văităm: „Ce Crăciun… ce Crăciun!”

Cât de mult s-a schimbat viaţa mea de când Pruncul Sfânt, născut într-o zi de Crăciun, a devenit centrul existenţei mele. Într-adevăr, ce Crăciun! Dar şi această sărbătoare a trecut, iar rutina vieţii din penitenciar şi-a reluat cursul. În 6 ianuarie, 1978, pe la ora 19: 00, un gardian a descuiat uşa celulei şi mi-a spus:

— Pregăteşte-te. Mergi undeva afară.

Unul dintre consilieri mă aştepta pe hol.

— Vii cu mine, mi-a spus el scurt, iară altă explicaţie.

Părăsirea penitenciarului era un fapt neobişnuit, mai ales că nu-mi fuseseră puse cătuşe. Consilierul m-a condus până la Reidsville, a parcat în faţa unui restaurant şi m-a însoţit înăuntru. Aici avea loc un banchet. I-am recunoscut pe primar, pe şerif şi pe câţiva dintre gardieni, membri ai organizaţiei Jaycccs. Soţiile lor erau şi ele prezente şi eu nu aveam nici cea mai mică idee ce caut la banchet, mai ales că purtam hainele de puşcăriaş. După câteva clipe am crezut că înţeleg motivul prezenţei mele acolo.

„Consilierul m-a adus aici să spăl vasele”, am presupus eu. „Când se termină petrecerea, voi spăla vasele şi voi face curăţenie”.

Consilierul mi-a indicat un loc unde să mă aşez şi mi-a spus să-mi iau o farfurie.

„Oh, dar asta este excelent. Cel puţin mănânc o masă bună”.

Mulţi oameni din oraş au venit să vorbească cu mine în timpul banchetului. După ce am făcut cunoştinţă cu mai mulţi invitaţi, mi-am dat seama că toţi aparţineau aceleaşi organizaţii, Jaycces. Mai târziu, consilierul care mă adusese s-a adresat invitaţilor. A vorbit despre programul de împărţire a jucăriilor, de efortul depus pentru colectarea şi repararea lor şi despre încântarea copiilor care le-au primit.

— Doamnelor şi domnilor, a continuat el, ca o recunoaştere a contribuţiei aduse fericirii copiilor săraci din oraşul nostru, îi acordăm lui Harold Morris Premiul de onoare al Organizaţiei Jaycees.

Asistenţa a izbucnit în aplauze, iar eu încercam să mă conving că totul este real şi că nu mă voi trezi în celulă descoperind că totul n-a fost decât un vis. Când aplauzele s-au încheiat, consilierul mi-a cerut să spun câteva cuvinte. Am privit chipurile gardienilor. Era un lucru neobişnuit ca un deţinut să aibă o relaţie bună cu gardienii şi mai neobişnuit să primească aşa o cinste în prezenţa soţiilor şi copiilor lor şi a oficialităţilor oraşului. Mulţumirile mi-au fost acceptate, fără ca cineva să-şi imagineze ce-mi trecea prin minte.

„Ce onoare pentru un condamnat! înseamnă că mai am speranţe. Ţaţa a greşit în privinţa mea. Eu pot realiza ceva bun în viaţă. Îţi mulţumesc, Doamne!”

Dar realizările mele şi faptul că eram creştin nu mi-au potolit setea de libertate. Eram chinuit de dorinţa de libertate şi de deznădejdea că n-o voi obţine niciodată. În cele din urmă m-am decis: dacă nu sunt eliberat condiţionat până în 6 aprilie, duminica de Paşti, voi evada.

Directorul mi-a promis o permisie de şaizeci de ore pentru sărbătoarea Paştelor. N-am împărtăşit nimănui planul meu. Nu ştiau de el decât fratele meu, care urma să mă ia din faţa penitenciarului, şi un prieten care-mi dădea

bani suficienţi ca să ies din ţară. Amândoi doreau să mă elibereze pe cale legală, dar erau aproape convinşi, ca şi mine, că şansele mi se reduseseră.

Decât să mă vadă putrezind în închisoare, ei erau gata să-şi asume riscul.

Urma să folosesc un paşaport fals cu care puteam ajunge departe de ţară, înainte de raportarea absenţei mele la penitenciar. Ştiam că nu fac bine, dar nu mai aveam altă alternativă. Din fericire, Dumnezeu a intervenit înainte să-mi pun planul în aplicare. În ziua de 1 martie am primit o scrisoare de la Comitetul de Stat pentru Amnistii şi Eliberări Condiţionate. Tremurând, am deschis-o. Scrisoarea din plic, reprodusă în carte, mi-a adus libertatea mult râvnită.

Libertatea! Ştiu că Dumnezeu s-a folosit de eforturile familiei şi ale prietenilor mei, dar cred că rugăciunea este cauza principală a eliberării mele. Am primit permisiunea să vorbesc cinci minute cu fratele meu, Cari, şi să-l anunţ vestea bună.

Paisprezece martie, peste două săptămâni! Dar cele paisprezece zile mi s-au părut doi ani. Mă temeam să mai ies din celulă. Nu doream să mai dau de vreun necaz, sau să fiu ucis. Nevrând să-mi asum niciun risc, am stat doar în celulă şi m-am rugat cum nu m-am mai rugat înainte.

Eram nerăbdător, dar şi speriat, să ies într-o lume pe care n-o mai cunoşteam, dar eram sigur de un lucru: va fi o încântare pentru mine să-L slujesc pe Domnul în lumea celor liberi.

Aveam şi un serviciu la Brookland Boys Home, în oraşul Orangeburg, Carolina de Sud. Ofiţerul însărcinat cu supravegherea mea mi-a explicat că voi fi încredinţat altui ofiţer din Orangeburg şi că libertatea mea depinde de respectarea multor reguli: nu puteam ieşi din oraş. Nu puteam să-mi părăsesc casa înainte de ora 6: 00 sau să rămân în oraş după miezul nopţii. Aveam nevoie de aprobarea ofiţerului supraveghetor pentru orice lucru, cât

de mic, în afara respiraţiei. Cumpărarea unei case, a unei maşini, căsătoria, toate le puteam face numai pe baza aprobării. Datorită condamnării pentru jaf şi crimă, dreptul cetăţeniei nu mi-a fost reacordat. Dar toate acestea nu mai contau… eram liber!

În 13 martie, ultima zi de penitenciar, am fost să-mi vizitez câţiva prieteni. M-am întâlnit cu un deţinut care îşi petrecuse patruzeci şi şapte de ani în închisoare. Ce tragedie să-ţi iroseşti viaţa! Au fost multe îmbrăţişări şi rugăciuni pentru reuşita mea în lumea liberă.

Comitetul de Stat pentru Amnistii şi Eliberări Condiţionate

Martie, 1.1978

Domnului Harold Morris; D-7739

Georgia State Prison

Star Route, Reidsville, Georgia 30453

Dragă Domnule Morris.

După examinarea atentă şi deliberarea îndelungată a cazului, Comitetul de Stat pentru Amnistii şi Eliberări Condiţionate a decis eliberarea dumneavoastră condiţionată. Aceasta înseamnă că vi se permite să vă efectuaţi restul pedepsei, mai puţin timpul în care s-a considerat că v-aţi comportat bine, în afara penitenciarului, unde puteţi să vă câştigaţi singur existenţa şi avea o viaţă normală.

Certificatul eliberării condiţionate vă va fi înmânat în cel mai scurt timp de directorul penitenciarului care vă va explica condiţiile eliberării, care se află pe verso. Aceste condiţii vă vor fi explicate încă o dată de ofiţerul însărcinat cu supravegherea dumneavoastră. Fiţi atent la toate condiţiile şi puneţi întrebări dacă aveţi vreo nelămurire. Nu uitaţi că singurul motiv pentru care puteţi ajunge din nou în închisoare este încălcarea acestor condiţii. Rămânerea în libertate depinde doar de dumneavoastră.

Numele şi adresa ofiţerului supraveghetor le veţi găsi pe spatele certificatului. Prezentaţi-vă imediat după

eliberare la ofiţerul repartizat dumneavoastră şi respectaţi toate instrucţiunile sale. Veţi afla că vă este prieten şi sfătuitor.

Vă bucuraţi de cele mai calde salutări din partea noastră în efortul de a începe o viaţă nouă. Aţi ajuns la închisoare pentru că n-aţi respectat regulile societăţii. Credem că acum sunteţi capabil să le respectaţi şi veţi fi folositor comunităţii şi nu un pericol. Iată motivele acordării eliberării condiţionate.

Sunteţi programat pentru eliberare pe 14 martie, 1978.

Aceasta eliberare este condiţionată până la obţinerea eliberării totale.

Vă urăm succes şi fericire.

Cu stimă.

COMITETUL DE STAT PENTRU AMNISTII ŞI ELIBERĂRI
CONDIŢIONATE

JAMES T. MORRIS, J.O. PARTAIN, JR… Membru
Preşedinte MRS. MAMIE §. REEŞE, Membru
„FLOYD BUSBEE, Membru
Pentru Comitet: MOBILEY HOWELÎ., Membru

Robertson Haworth Director executiv ymh ce: Director în aceea după-amiază l-am aşteptat pe Cliff. Auzise că voi fi eliberat în ziua următoare. Şi-a reafirmat dragostea ce mi-o purta şi mi-a mulţumit că am fost pentru el fratele mai mare, pe care şi l-a dorit întotdeauna. Mi-a promis că mă va vizita la Boys Home.

Amândoi am fost emoţionaţi când ne-am strâns mâinile şi ne-am luat rămas bun. Despărţirea prietenilor nu este uşoară.

Cel mai greu mi-a fost să mă despart de colegul meu de celulă, Big Willie. În acea noapte, în celulă, am discutat despre viaţa mea în lumea oamenilor liberi şi Willie mi-a spus:

— Harold, te iubesc.

— Frate, şi eu te iubesc.

N-am dormit în acea noapte. În sfârşit a venit dimineaţa. Perfect treaz, la ora 3: 00 stăteam întins pe pat, gândindu-mă la ce va urma. „Peste doar trei ore, voi părăsi închisoarea. La ora 8: 00, un gardian va deschide uşa şi voi fi liber, după aproape zece ani”. Eram speriat de moarte. Dar ştiam că, din momentul când voi ieşi pe uşă, Iisus Cristos va merge cu mine. Ştiam că familia care m-a sprijinit atât de mult şi prietenii mă vor aştepta afară. Mai mult decât orice, doream ca toţi să vadă schimbarea din viaţa mea. Voiam ca Iisus să fie văzut în tot ce spun şi fac.

Am văzut răsăritul soarelui printre gratii. Am apucat barele reci, neprietenoase şi am urmărit cum pământul se înveşmânta în auriu. Am încercat să-mi amintesc prima zi în închisoare. Mi se părea atât de îndepărtată.

Copleşit de emoţie, am căzut în genunchi şi i-am mulţumit lui Dumnezeu pentru libertate, familie, prieteni şi pentru viaţa nouă pe care mi-o oferea. Dar mai presus de orice, i-am mulţumit pentru că mi-a salvat sufletul, a stabilit o relaţie interioară cu mine şi mi-a inundat fiinţa de pace şi bucurie.

Pe genunchi, mi-am amintit cuvintele lui Iisus din Matei 28: 19: „Duceţi-vă şi faceţi ucenici din toate neamurile”. Marcu a scris: „Duceţi-vă în toată lumea şi propovăduiţi Evanghelia la orice făptură” (16: 15). Porunca similară din Luca 24: 47 este: „Să se propovăduiască tuturor neamurilor, în Numele Lui, pocăinţa şi iertarea păcatelor, începând din Ierusalim. Voi sunteţi martori ai acestor lucruri”. Sau, în cuvintele lui Ioan: jlum M-a trimis pe Mine Tatăl, aşa vă trimit şi Eu pe voi” (20: 21).

În ziua înălţării Lui la cer, Cristos a promis: „Voi veţi primi o putere, când se va cobori Duhul Sfânt peste voi, şi-Mi veţi fi martori la Ierusalim, în toată ludea, în Samaria şi până la marginile pământului” (Faptele Apostolilor 1: 8).

În celula mea, în 14 martie, 1978, am luat o decizie care a direcţionat cursul ulterior al vieţii mele:

„Tată, părăsind astăzi închisoarea, voi face din tineri Ierusalimul meu; din închisori, ludea mea; din biserici, Samaria mea; voi merge oriunde ca să te slujesc pe Tine”.

Ce bucurie va fi să spun altora despre Domnul Iisus, care m-a iubit atât de mult, încât şi-a dat viaţa ca să fiu salvat de păcat şi moarte. Cât de binecuvântat mă consideram, gândindu-mă la viaţa abundentă şi eternă pe care am găsit-o în El!

Deodată am auzit sunet de paşi şi zăngănit de chei. Gardianul care a deschis uşa celulei a rămas tăcut în timp ce mă înso (ea spre clădirea unde se completau actele părăsirii penitenciarului. Mai erau doi deţinuţi eliberaţi condiţionat, dar nu-i cunoşteam. Deşi eram în închisoare de mult timp, nu-i cunoşteam decât pe deţinuţii care au lucrat împreună cu mine, au stat în aceeaşi clădire sau au fost la carceră în acelaşi timp cu mine. Până la completarea documentelor, am discutat cu ei despre planurile noastre de viitor.

— Avem ceva haine pentru voi, ne-a anunţat un gardian şi ne-a întins câte un costum demodat şi o pereche de ciorapi albi. Ne-a mai înmânat câte un bilet de autobuz pentru destinaţie şi un cec de 25 dolari. Mică plată pentru zece ani de puşcărie.

— N-am nevoie de nimic, i-am explicat paznicului. Familia mă aşteaptă afară.

— Nu te aşteaptă nimeni, s-a răstit el la mine. Mai bine ia biletul şi hainele şi şterge-o de aici!

Ceilalţi doi deţinuţi şi-au schimbat hainele şi au urcat într-un autobuz spre un oraş aflat la câţiva kilometri de penitenciar. Uitându-mă după ei, mi-am imaginat ce s-ar fi întâmplat dacă şi eu eram un deţinut ţipic: „Accept costumul, cecul de 25 de dolari şi biletul de autobuz. Sosesc într-un oraş necunoscut, fără buletin de identitate. De fapt, nu mai sunt cetăţean al Statelor Unite ale Americii. Mă duc la bancă şi, nu fără dificultăţi, încasez cecul de 25 de dolari. După ce îmi cumpăr trei porţii de

mâncare, îmi mai rămâne doar pentru vreo două sticle de bere. Barul este locul unde n-ar trebui să mă aflu. Mă simt bine, dar sunt falit. Dorm pe trotuar şi a doua zi încep să-mi caut de lucru. Când posibilul patron îmi cere numele a trei oameni care mă recomandă, îi numesc pe directorul închisorii şi pe doi deţinuţi. Atunci el mă ameninţă că telefonează la poliţie”.

Scenariul continuă: „Privesc la cei doi oameni. Unul din ei puteam fi eu. Oare cât timp ar fi trecut până aş fi făcut rău cuiva?” Atunci am înţeles de ce se întorc oamenii la închisoare. Nu-şi pot conduce viaţa. Viaţa de afară este grea şi ei nu cunosc decât o viaţă de infractori. Cel puţin cei din închisoare pretind că le sunt prieteni şi primesc gratuit hrana. Din acest motiv nu trebuie să ne surprindă că optzeci şi cinci la sută din cei eliberaţi se reîntorc la închisoare.

Imaginea mintală a lui „Harold Morris, deţinutul tipic” a dispărut şi m-am trezit la realitate: era ora 8: 15 şi nimeni nu venise după mine.

— Ţi-am spus eu că nimănui nu-i pasă de tine, mi-a repetat gardianul. Ia hainele, biletul şi pleacă. Nimeni nu vine după tine, animalule.

— Nu toţi mă urăsc, am spus. Există şi oameni care mă iubesc.

Pe la ora 8: 30, când am văzut că familia n-a sosit încă, am început să mă îngrijorez. Întârzierea se datora, probabil, vreunei probleme neaşteptate. Ştiam că vor veni. Cinci ani s-au zbătut să mă scoată din penitenciar.

În sfârşit, pe la 8: 45 un microbuz a parcat în faţa penitenciarului. În ea erau Carl şi alţi membri ai familiei. Mai erau şi câţiva prieteni. I-am mulţumit lui Dumnezeu pentru că ştiam că niciun alt deţinut nu mai fusese întâmpinat de atât de mulţi prieteni şi de o familie atât de devotată.

Cari s-a repezit pe uşă şi mi-a spus că personalul motelului unde au dormit a uitat să-i trezească la timp. Mi-

a întins o pereche de pantaloni şi un tricou. Oamenii obişnuiţi nu acordă prea mare atenţie schimbării hainelor, dar eu nu eram un om obişnuit, eram deţinutul numărul 62345 devenit om liber.

Am acceptat cei 25 de dolari ca salariu pentru nouă ani şi jumătate de muncă, mai puţin de un cent pe zi. La ora 8: 52, după o întrerupere de 3.500 de zile. din viaţa mea, am păşit pe uşa penitenciarului ca om liber.

Un soare splendid îşi trimitea razele printre crengile copacilor. Această zi superbă era total diferită de ziua posomorâtă când am intrat la Georgia State Penitenliaiy. Zidurile ameninţătoare şi tumul de pază unde stăteau gardienii înarmaţi cu mitraliere erau tot acolo. Stând exact în acelaşi loc, ca şi atunci când am venit aici cu cătuşe la mâini şi picioare, mi-am amintit vorbele gardianului: „Aici vei muri. Nu vei mai fi liber niciodată”.

Dar în această zi, o altă voce îmi vorbea, vocea Domnului care i-a spus lui Avraam: „Este oare ceva prea greu pentru Domnul?” (Geneza 18: 14). Ce mare este Dumnezeu! Nimic nu este prea dificil pentru El!

Pământul se bucura de primele semne ale primăverii, iar inima mea era plină de recunoştinţă când am îngenuncheat în umbra turnului de pază şi i-am mulţumit lui Dumnezeu pentru un nou început al vieţii mele. Urcând în microbuz, mă întrebam dacă coşmarul închisorii s-a încheiat cu adevărat şi dacă eliberarea mea este reală.

Când am ajuns în Reidsville, la zece kilometri de penitenciar, am văzut o paradă care tocmai trecea pe lângă noi.

— Mi-aţi pregătit şi o paradă, am exclamat eu. Aţi întrecut măsura.

Râsetele voioase care au răspuns glumei mele au fost ca un medicament pentru inima mea.

Când am ajuns la Claxton, după numai treizeci de kilometri, le-am sugerat să ne oprim să mâncăm. A fost cel mai gustos mic dejun din viaţa mea. Nu ştiu dacă aceasta

s-a datorat gustului mâncării, sau gustului libertăţii.

După ce am mâncat, l-am întrebat pe care:

— Unde este toaleta? De zece ani de zile n-am putut merge la toaletă fără să fiu supravegheat.

Am mers apoi fără oprire până în Carolina de Sud pentru apogeul eliberării mele: întâlnirea cu mama. Am îmbrăţişat-o şi i-am spus cât de mult o iubesc. N-am mai auzit lătratul ameninţător al câinilor şi nici n-am mai simţit ruşinea hainelor de puşcăriaş. Când am privit fata mamei, mi-am dat scama cât de mult a suferit din cauza mea. Am înţeles atunci că şi condamnarea *ei* la închisoare a luat sfârşit odată cu a mea.

În timp ce vorbeam cu ea, mi-am adunat tot curajul şi am întrebat-o despre relaţia ci personală cu Cristos. Voiam să ştiu dacă voi întâlni în cer persoana pe care o iubeam cel mai mult. Mama mi-a descris amănunţit scara când s-a predat Domnului, la un program de evanghelizare, când cu aveam doisprezece ani. Întrebarea mea n-a supărat-o. De fapt, a fost încântată că eram atât de preocupat de soarta ei. După moartea latei, s-a căsătorit cu un creştin minunat, Bryant Wiggins, Sr., om pe care-l iubesc şi îl respect.

În primele douăzeci şi patru de ore de la eliberarea mea din închisoare trebuia să mă prezint ofiţerului care mă supraveghea. Spre surprinderea mea, ofiţerul era o femeie foarte prezentabilă.

— Doamnă, i-am spus, n-am văzut o femeie de nouă ani şi jumătate. Sunteţi foarte frumoasă. Nu ştiu care sunt regulile, dar mă bucur că trebuie să mă prezint zilnic în faţa dumneavoastră.

— Te vei descurca foarte bine, mi-a spus ea râzând.

Mi-a explicat regulile: o dată pe lună trebuia să mă prezint personal şi eram obligat să-i trimit rapoarte lunare. M-a lăsat să stau o săptămână cu familia, înainte de a-mi începe lucrul la Boys Home. Când am plecat, mi-a reamintit că nu sunt celătcan al Statelor Unite şi deci nu pot vota şi nici deţine vreo proprietate fără permisiunea ei.

Restricţiile nu mă descurajau. În inima mea era puternicul Cristos, aveam o familie care mă sprijinea, prieteni de nădejde şi un ofiţer care dorea să mă ajute să mă reintegrez în via (a.

Nu mai fusesem la Boys Home, dar unii dintre copii mi-au scris în penitenciar. Când am ajuns, băieţii mă aşteptau. Pomii erau împodobiţi cu panglici galbene şi pe o pancartă scria: „Bun venit, domnule Morris". Am plâns văzând că sunt iubit şi că este nevoie de mine aici.

Slujba mea era de antrenor şi consilier al băieţilor între opt şi optsprezece ani, proveniţi din medii diferite. Unii erau orfani, alţii victime ale abuzurilor părinţilor lor sau neglijaţi, alţii au fost alungaţi de acasă şi au trăit pe străzi şi alţii proveneau din familii destrămate. Erau exact copiii de care aveam nevoie. Fiind ei înşişi proscrişi, nu mă vor dispreţui. Am învăţat multe în timp ce ei şi-au făcut loc în inima mea.

Un băiat de opt ani, pe care nu-l voi uita niciodată, mi-a câştigat complet inima. Jerry a fost abuzat de părinţii săi. Avea dificultăţi cu vederea şi vorbea cu greu. Capacitatea lui mintală părea redusă şi toţi copiii glumeau pe scama lui. Jerry şi alţi băieţi au fost într-o tabără. Când m-am dus să-i vizitez, am observat că toţi băieţii, mai puţin ai mei, mâncau dulciuri. Băieţii mei nu aveau bani.

— Le-am cumpărat dulciuri şi sucuri şi le-am lăsat bani pentru alte cheltuieli. În timp ce mă pregăteam de plecare, Jerry a alergat spre mine.

— Domnule Morris, mi-a spus el, ştiu de ce ne-aţi cumpărat dulciurile.

— De ce? am fost curios să aflu.

— Pentru că ne iubiţi, mi-a răspuns el, îmbrăţişându-mi picioarele.

M-am întors în partea cealaltă ca să nu-mi vadă lacrimile. Acel băiat, handicapat fizic şi mintal a fost singurul care şi-a exprimat recunoştinţa. El mi-a dăruit mai multă dragoste decât toţi ceilalţi. Nu-l voi uita niciodată pe

Jerry şi lecţia pe care am învăţat-o de la el: să nu judec pe nimeni după aparenţe; în mâinile lui Dumnezeu oricine are un potenţial nelimitat.

CAPITOLUL 13
ADAPTAREA

Nu eram pregătit să mă reintegrez în societatea pe care o părăsisem cu un deceniu în urmă. Lumea s-a schimbat dar eu nu m-am schimbat odată cu ea. Viaţa politică o cunoşteam fiindcă am citit mult în închisoare. Majoritatea deţinuţilor nu sunt interesaţi de scena politică. L-am întrebat pe un deţinut: „Cine este preşedintele Statelor Unite?” Scărpinându-se în creştetul capului, mi-a răspuns: „Elvis Presicy?” M-am întrebat dacă nu voi ajunge şi eu la fel.

Contactele pe care le-am avut cu elevii de liceu m-au ţinut la curent cu problemele şi atitudinile adolescenţilor, dar schimbarea valorilor societăţii m-a luat prin surprindere. Nu mă aşteptasem ca imoralitatea să fie atât de răspândită. Relaţiile bărbaţi-femei erau total schimbate.

Atitudinea tolerantă faţă de homosexualitate mi-a produs un alt şoc. Deşi am vieţuit alături de homosexuali în penitenciar şi le dispreţuiam păcatul, nu bănuiam că în lumea liberă au obţinut atât de multe drepturi.

Libertatea m-a făcut să apreciez chiar şi lucrurile pe care alţii le consideră normale. Ce bucurie era pentru mine să vorbesc la telefon! în primii cinci ani de închisoare n-am dat şi n-am primit niciun telefon, iar în următorii patru ani şi jumătate convorbirile au fost strict limitate. În lumea liberă puteam ridica receptorul şi spune cuiva: „Te iubesc”.

La început oamenii comunicau greu cu mine. „Ce crezi?”, mă întrebau ei încercând să mă atragă în conversaţie. Nu-şi dădeau seama că, în închisoare eu nu m-am dezvoltat ca ei în libertate. Viaţa mea s-a oprit cu mulţi ani în urmă, lăsând un vid imens. Trăiam din amintiri.

Un timp mi-a fost greu să iau decizii. În închisoare viaţa îţi este condusă de alţii. Mi se spunea când să mă culc, când să mă scol, unde şi ce să muncesc şi când să mănânc. Chiar şi cantitatea de hrană era calculată dinainte şi senilă cu porţia. Să comand o masă la un restaurant, cu un meniu foarte bogat, era o experienţă dificilă.

Eram cu nişte prieteni la cumpărături şi am descoperit ceva incredibil: un lanţ de restaurante. Am vrut să mănânc în fiecare. După ce am gustat din câte un fel de mâncare la jumătate din restaurante, m-am hotărât să le las pe celelalte pentru a doua zi. M-am făcut de ruşine. Aceasta a devenit un obicei, dar, ca să pot mânca tot ce-mi dorisem, am fost obligat să mănânc mai mult decât puteam. Rezultatul a fost o creştere nesănătoasă în greutate.

Inflaţia a fost o altă surpriză. Când am intrat la închisoare, un Pepsi era cincisprezece cenţi. Acum costa cincizeci. Nu-mi doream decât ceva răcoritor şi nu o acţiune la compania Peosi-Cola!

Şeful meu mi-a oferit un credit ca să-mi pot cumpăra maşină. Modelele s-au schimbat atât de mult. Încât abia reuşeam să deosebesc un Volkswagen de un Cadillac. Trecând pe lângă un depozit de fier vechi, m-au uimit nişte modele vechi de nouă ani pe care cu un le văzusem niciodată.

Cumpărarea hainelor mă deranja pentru că nu ştiam ce se poartă. Vânzătorii au trudit din greu să mă mulţumească.

Din când în când, un lucru simplu se dovedea deosebit de dificil. Nişte prieteni m-au invitat ia ci şi când m-am dus la bucătărie să beau apă, am învârtit de robinete în toate direcţiile, dar apa refuza să curgă. Când am auzit râsetele prietenilor mei şi cuvintele lor. „Nu ştie să deschidă un robinet”. ci şi-au făcut probleme că voi fi stânjenit. Dar nu eram pentru că Dumnezeu m-a ajutat să mă adaptez destul de repede şi totul a intrat în normal.

Adaptarea la viaţa liberă aproape că mi-a depăşit capacităţile. Dar Domnul s-a folosit de biserica Lui ca să mă ajute să trec puntea între trecut şi prezent. Am fost botezat la biserica Harmony Church din Sumter, Carolina de Sud. Pastorul Bob Norris, Bobby Richardson şi alţi creştini m-au luat sub aripa lor şi astfel am devenit un adevărat ucenic al Domnului.

Studierea Bibliei şi ascultarea predicilor îmi aducea mereu în minte o temă: iertarea. Maturizându-mă în Domnul şi cunoscând tot mai bine Biblia, am înţeles că a spune cuiva că este iertat îl ajută să primească deplin iertarea.

Cam la două luni după eliberare, m-am hotărât să încerc să-i găsesc pe cei care m-au denunţat. Una din regulile eliberării condiţionate era interzicerea întâlnirii cu foşti condamnaţi şi aveam de gând s-o respect. Ştiind ce fel de oameni sunt Jack şi Danny, mă temeam că vor încerca să mă omoare.

Cu toate acestea, am decis să pun punct final relaţiei noastre.

După multe telefoane la cunoştinţe comune, am dat de Danny în Carolina de Nord. A răspuns soţia lui. Când Danny a ridicat receptorul, a întrebat:

— Cine e?

— Nu-mi recunoşti vocea?

— Nu.

— Îţi spune ceva numele de Harold Morris?

— Unde eşti? a întrebat ci precipitat.

În ziua condamnării i-am promis că-l voi ucide, iar din închisoare i-am transmis că mă voi ţine de cuvânt. M-am simţit ispitit să-i spun: „Întoarcc-te şi uită-te pe fereastră. Vei vedea un pistol îndreptat spre tine”. Dar n-am tăcut-o, ci i-am răspuns:

— Nu te teme, sunt în Carolina de Sud.

— Harold, îmi pare rău. Te rog să mă ierţi. M-au ameninţat că, dacă voi încerca să te ajut, nu mai ies din

închisoare.

— Ascultă, i-am întrerupt explicaţiile, te-am sunat ca să-ţi spun că am devenit creştin şi vreau să-ţi cer iertare pentru că te-am ameninţat cu moartea. Te iubesc.

A început să plângă şi m-a chemat să vin la el.

— Hei, am spus că te *iubesc,* nu că am încredere în tine.

L-am întrebat cum pot da de Jack. Danny mi-a dat un număr din Florida, dar când am telefonat, mi s-a spus că acel număr nu mai exista. L-am căutat iarăşi pe Danny şi l-am rugat să-mi dea numărul corect pentru că doream să-i spun şi lui că l-am iertat. N-am reuşit să-l găsesc pe Jack şi n-am mai avut contacte cu Danny.

Iertarea vindecă rănile şi convorbirea cu Danny a pecetluit pe veci ce a făcut Dumnezeu în inima mea. Mi-ar plăcea foarte mult să ştiu că Jack şi Danny au găsit aceeaşi pace şi bucurie ca mine.

Am continuat să primesc numeroase cereri de a vorbi despre viaţa mea la biserici şi şcoli din toată ţara. Cei care se ocupau de pregătirea mea spirituală, pastorul Norris şi Bobby Richardson, mă îndemnau să merg la un colegiu biblic ca să-mi îmbogăţesc cunoştinţele biblice. Pregătirea este înaintea slujirii, îmi spuneau ei.

Ideea de a merge la un colegiu era tot atât de atrăgătoare pentru mine ca şi întoarcerea la închisoare. M-am răzvrătit împotriva ei. Dar prietenii mei nu s-au dat bătuţi şi am trimis o cerere la o şcoală din Carolina de Sud, chiar împotriva dorinţei mele. Răspunsul preşedintelui colegiului a fost că nu sunt primit fiindcă sunt divorţat. I-am trimis repede replica mea: „Nicio problemă. Mă căsătoresc imediat”. Dar am aflat că nici pe glumeţi nu-i primeau la şcoala respectivă.

Respingerea nu m-a dezamăgit fiindcă făcusem cerere de primire doar la presiunile prietenilor mei. Cu toate că ştiam că aveam nevoie de o pregătire biblică solidă, nu mă simţeam în stare să mă supun disciplinei

necesare obţinerii ei.

Pastorul meu a luat legătura cu unul dintre prietenii lui, preşedinte la colegiul Southcastem Bibic Collège din Birmingham, statul Alabama. Regulile şcolii interziceau acceptarea foştilor condamnaţi pentru jaf şi crimă, mai repede de un an de la eliberare. Eu eram liber doar de zece luni, dar preşedintele a fost dispus să mă accepte datorită recomandărilor lui Norris şi Richardson.

Dar mai aveam de trecut încă un obstacol: aprobarea ofiţerului care mă supraveghea. Gândindu-se puţin, ea mi-a explicat că aveam nevoie de aprobarea de a părăsi statul Carolina de Sud, de aprobarea statului Georgia. unde am fost eliberat condiţionat şi de aprobarea statului Alabama, unde voi locui. M-a sfătuit să renunţ.

Am încercat să-l conving pe pastor să renunţe şi el, dar răspunsul lui a fost:

— Va fi interesant să vedem cum va rezolva Dumnezeu această problemă.

— Nu înţelegi încă, i-am explicat cu, Dumnezeu a rezolvat-o deja.

— Oh, nu, n-a rezolvat-o încă. Colegiul te-a acceptat, chiar dacă anul universitar a început deja. Trebuie să pleci în acest week-cnd şi de luni să începi cursurile. Să ne rugăm, a insistat el.

Să încep cursurile luni! Era vineri după-amiază. I-am mai tăcut o vizită ofiţerului.

— Doamnă, vă rog să-mi explicaţi de ce este atât de greu ca cineva să studieze Cuvântul lui Dumnezeu. Nu vreau decât o şansă să învăţ, şi aceasta mi s-a refuzat. Puteţi să-mi explicaţi de ce?

S-a gândit puţin, apoi a început să scrie.

— Poftim, mi-a spus că înmânându-mi o hârtie. Este un permis temporar de călătorie. Dacă te chestionează poliţiştii, spune-le să-mi telefoneze. Vei găsi în Birmingham un ofiţer care te va supraveghea. Voi începe procedurile legale, dar ar putea trece câteva luni până să obţii

aprobarea. Îmi risc slujba, dar nu-mi pasă. Du-te şi studiază Cuvântul lui Dumnezeu.

I-am mulţumit printr-o îmbrăţişare şi am alergat să le comunic rezultatul prietenilor mei.

0 – altă mare problemă nu fusese rezolvată: banii pentru taxele şcolare. Cu toate acestea, duminică seara eram pe drum, împreună cu Bob Norris şi un alt prieten, Mike Blake. După ce m-au ajutat să mă instalez într-o cameră în campus, i-am condus la aeroport. Înainte de a urca în avion, pastorul meu mi-a dat un plic. Un om de afaceri din Sumter. Barnes Boyle. Jr., l-a rugat să-mi înmâneze acest plic. Înăuntru era un cec de 2000 de dolari… dovada grijii lui Dumnezeu.

Eram în campus doar de două zile când Dewey Crim, un bancher din Birmingham. m-a invitat să locuiesc la ei. Cu câteva luni înainte, după ce a ascultat povestea mea pe o casetă, a venit până în Carolina de Sud să mă întâlnească. Soţia lui şi cele două fiice gemene au fost de acord să locuiesc la ei. Prin relaţia cu această familie de creştini devotaţi Domnului, Dumnezeu mi-a îmbogăţit viaţa. Mi-a fost greu să-i părăsesc după un trimestru, dar Dumnezeu mi-a oferit posibilitatea financiară să-mi închiriez un apartament. El mi-a asigurat împlinirea abundentă a tuturor nevoilor mele, prin ofertele pe care le primeam în fiecare week-cnd de a vorbi despre viaţa mea şi prin donaţiile bisericii Harmony Church şi ale altor biserici şi persoane individuale.

Urmarea unui colegiu, după aproape zece ani de închisoare, te dezvoltă foarte mult. Pe lângă faptul că nu venisem la colegiu din proprie iniţiativă, eram şi de două ori mai în vârstă decât majoritatea studenţilor. Totuşi am fost acceptat imediat.

În fiecare scară de luni, un grup de prieteni se strângeau la cantină să mănânce împreună şi să aibă părtăşic. Fascinaţi de trecutul meu, ascultau ore întregi povestiri din închisoare. Îmi încredinţau problemele lor,

dar şi eu împărtăşeam cu ei grijile mele. Era minunat să vedem cum ne folosea Dumnezeu să ne slujim unii altora.

Mai mulţi studenţi m-au ajutat să mărturisesc despre Cristos deţinuţilor şi să conduc un grup de studiu biblic într-o instituţie corecţională pentru copii şi tineri, aflată aproape de colegiu. În prima scară a studiului biblic, cincizeci şi patru de băieţi şi fele, din totalul de şaptezeci şi patru câţi erau în instituţie, au dorit să-l cunoască pe Cristos. Interesul acestor copii pentru Evanghelic ne-a mărit credinţa.

Toată lumea din campus dorea să mă ajute. James Raiford, decanul colegiului şi remarcabil profesor, mi-a devenit prieten devotat. Practicam sportul împreună, luam masa împreună şi ne rugam împreună. Sunt sigur că Dumnezeu l-a trimis pe acest creştin devotat să mă crească spiritual.

Niciodată n-am fost un elev silitor şi intrarea mea la colegiu n-a produs o schimbare automată. Înaintea primului test am studiat toată noaptea, dar am luat notă mică.

Descurajarea a fost tovarăşul care m-a condus până la maşină şi mi-a vorbit în timp ce stăteam pe o colină şi priveam oraşul. Nu mă puteam gândi decât că nu sunt încă pregătit să pot face faţă cerinţelor unui colegiu şi că ar fi mai bine să mă retrag decât să eşuez lamentabil.

Simţind cum îmi dau lacrimile, mi-am deschis Biblia la Iosua 1: 9: „Nu Ţi-am dat Eu oare porunca aceasta: întăreşte-te şi îmbărbătează-te? Nu te înspăimânta şi nu le îngrozi, căci Domnul. Dumnezeul tău, este cu tine în tot ce vei face”.

Am căzut în genunchi în faţa maşinii şi m-am rugat: „Tată, îţi mulţumesc pentru viaţa, libertatea şi posibilitatea de a studia la un colegiu biblic. Nu sunt un student strălucit, dar vreau să învăţ. Mă întorc la cursuri şi voi absolvi colegiul. Poate că nu voi avea note mari, dar voi învăţa mai mult decât toţi”.

Specializarea pe care o urmam îmi permitea obţinerea unei licenţe în lucrarea creştină. Una din materiile obligatorii era limba greacă. Cursul dura un an, dar putea fi efectuat intensiv în două luni, vara. Aceasta însemna patru ore pe zi, cinci zile pe săptămână. M-am înscris cu teamă, dar n-am avut altă alternativă.

Nu voi uita niciodată prima zi a cursului şi nici impresia pe care mi-a lăsat-o profesorul. Înfăţişarea lui fizică m-a determinat să-mi pierd respectul faţă de el. Picioarele îi erau atât de răsucite încât în cei treizeci şi trei de ani de viaţă n-a putut merge fără cârje. Mai suferea de surzenie la o ureche şi nu vedea cu un ochi. Credeam că un om cu handicapuri atât de grave nu putea fi un profesor eficient. Dar s-a prezentat în faţa celor nouă studenţi şi ne-a cerut un lucru neobişnuit.

— Eu locuiesc cu părinţii mei la aproape treizeci de kilometri de şcoală, ne-a spus el. Nu pot conduce maşina şi mă întreb dacă nu doreşte cineva să se roage ca Domnul să-l călăuzească să mă transporte zilnic cu maşina.

„Aceasta poate însemna nota opt”, mi-a venit repede în minte. Imediat m-am oferit s-o fac, deşi aceasta însemna să mă trezesc mai devreme în fiecare dimineaţă. Am crezut că pot ajuta şi eu pe cineva aflat în incapacitatea de a se descurca singur, dar nu mi-am dat seama că, de fapt, Dumnezeu avea de lucru cu mine. Un alt student s-a oferit să-l ducă înapoi. După ce problema transportului a fost rezolvată, a făcut următoarea introducere în curs:

— Dragi studenţi, privindu-mă, mulţi dintre voi îşi vor pierde respectul pentru mine datorită înfăţişării mele.

Înainte să-mi dea lacrimile, l-am rugat pe Dumnezeu să mă ierte.

— Deşi sunt handicapat, Iisus Cristos se află pe tronul vieţii mele, a continuat el. Dacă sunteţi curioşi ce rezultate am avut, veţi afla că am terminat primul toate cursurile pe care le-am urmat, atât aici, cât şi la seminar. Greaca am studiat-o aproape toată viaţa mea. De fapt, ea

este viaţa mea. Nu pot predica sau călători, dar pot preda greaca şi vă voi învăţa mai mult decât credeţi. Voi sunteţi picioarele care duceţi Evanghelia în lume. Pregătiţi-vă pentru că veţi munci cum n-aţi mai făcut-o niciodată. Clasa s-a ridicat în picioare şi a izbucnit în aplauze.

Am fost avertizat că limba greacă este greu de învăţat şi mulţi studenţi, mai buni decât mine, s-au mulţumit cu nota şase sau şapte. Dar după introducerea emoţionantă a profesorului, nota şapte nu mi se mai părea suficientă. Mi-am propus să mă străduiesc pentru nota zece. Timp de opt săptămâni, în acea vară, am trăit şi am respirat numai pentru limba greacă. Am obţinut nota zece.

În timp ce aduceam profesorul la şcoală, ne-am povestit vieţile. Handicapurile fizice pe care le avea se datorau unor complicaţii pe care le-a suferit mama sa în timpul sarcinii, dar ele nu i-au afectat capacitatea intelectuală. Am ajuns să-l iubesc şi i-am cerut iertare că l-am judecat greşit. Dumnezeu m-a învăţat o lecţie preţioasă: numai El judecă oamenii. Preocuparea mea este doar să mă pregătesc ca, atunci când voi sta în faţa lui Cristos, să-L aud spunându-mi: „Bine, rob bun şi credincios”.

Profesorul de limba greacă a fost unul dintre oamenii pe care i-a folosit Dumnezeu să mă educe, dar El a pregătit şi alte situaţii prin care m-a învăţat multe adevăruri. Unul dintre colegii mei de clasă a lăsat urme adânci în sufletul meu şi influenţa lui a schimbat radical concepţia mea despre viaţă.

Auzisem de William Russell Moore cu câteva luni înainte de a-l întâlni. Aproape la flecare curs cineva ne cerea să ne rugăm pentru el, fiindcă era internat în spital, bolnav de cancer. I-am scris că am auzit multe lucruri bune despre el şi că mă rog pentru el. Am mai adăugat şi câteva rânduri despre mine.

În toamna anului 1979, la şase săptămâni după amputarea piciorului stâng de sub şold, Russeli s-a întors

la colegiu, purtând proteză, dar având pe faţă cel mai cald zâmbet care l-am văzut vreodată. Sub un braţ îşi ducea cărţile şi Biblia şi în mâna cealaltă avea un baston negru. M-am prezentat.

— Deci tu eşti Harold Morris! a exclamat el. Mulţumesc pentru scrisorile tale de încurajare. M-au ajutat.

A zâmbit, a dat din cap şi m-a privit atent câteva secunde. Apoi mi-a spus:

— Şi tu ai trecut prin multe.

Atras de atitudinea lui călduroasă, am început să petrecem mult timp împreună. În zilele care au urmat ne-am destăinuit visele şi speranţele şi am fost uimit de hotărârea lui de a împlini ce credea el că este dorinţa lui Dumnezeu pentru viaţa lui.

— Harold, mi-a dezvăluit el, Dumnezeu mi-a dat o dragoste deosebită pentru poporul evreu. Doresc să-mi petrec restul vieţii în Israel. Înainte de a mă îmbolnăvi am vrut să mă înscriu la Universitatea Ebraică din Ierusalim. Am muncit mult să strâng banii necesari, dar chiar în ziua plecării am aflat că sunt bolnav. Cancerul îmi ţine loc de picior stâng, a spus el ridicându-şi proteza. Dar doctorii cred că mă voi face bine şi, după ce îmi revin, pot pleca în Israel. Vreau să vii şi tu cu mine.

Am împărtăşit şi cu dorinţa lui Russell să plec în Israel şi am solicitat paşaport. Problema era că un condamnat pentru crimă nu avea dreptul să părăsească ţara.

Într-o zi Russell s-a dus la doctor pentru un control de rutină, dar razele X au detectat o pată suspectă pe un plămân. După două săptămâni, s-a dus iarăşi la doctor şi de acolo a venit direct la mine.

— Ce-a spus doctorul? l-am întrebat în timp ce stătea în uşă, sprijinindu-se în baston.

— Frate, mi-a răspuns el zâmbind, adu Biblia.

I-am adus-o din dormitor şi s-a aşezat pe canapea

citind un psalm. A subliniat câteva versete şi apoi mi-a întins Biblia să citesc ce a sublimat:

„Învaţă-ne să ne numărăm bine zilele ca să căpătăm o inimă înţeleaptă! întoarce-te, Doamne! Până când zăboveşti? Ai milă de robii Tăi! Satură-ne în fiecare dimineaţă de bunătatea Ta şi toată viaţa noastră ne vom bucura şi ne vom veseli. Înveseleşte-ne tot atâtea zile câte ne-ai smerit, tot atâţia ani câţi am văzut nenorocirea! Să se arate robilor Tăi lucrarea Ta şi slava Ta fiilor lor! Fie peste noi bunăvoinţa Domnului Dumnezeului nostru!” (Psalmul 90: 12 – 17).

Nedumerit, mi-am ridicat privirea către Russell.

— Este pentru tine şi pentru mine, frate, a spus el convins.

— Ce a spus doctorul? l-am întrebat eu din nou.

— Frate, dacă doctorii au dreptate, atunci mai am de trăit douăsprezece zile.

CAPITOLUL 14

ÎNGERII, FRATE, ÎNGERII...

Mă uitam ţintă la el, incapabil să înţeleg vestea. Două sentinţe pe viaţă erau o nimica toată pe lângă această veste. Omul din faţa mea mai avea douăsprezece zile de trăit!

Ce-i poţi spune cuiva care a aflat că mai are puţin timp la dispoziţie? Priveam la Russell, un tânăr care s-a dedicat trup şi suflet Domnului, care studia zilnic Cuvântul lui Dumnezeu, care trăia numai ca să-l mărturisească, şi nu ştiam ce să-i spun.

Într-un târziu, mi-am recăpătat vocea şi l-am întrebat cu o voce blândă:

— Russell, ce ai de gând să faci?

— Vreau să fac trei lucruri înainte de a muri, mi-a răspuns el. În primul rând vreau să-mi continui studiile la colegiul biblic pentru că Biblia este viaţa mea. Apoi aş da

oricât să pot merge cu tine la o închisoare ca să le vorbesc deţinuţilor. În al treilea rând, vreau să vizitez Israelul şi să mărturisesc Evanghelia evreilor. Acolo vreau să mor.

Russell a mai urmat cursurile timp de o săptămână. Puterile au început să-i slăbească şi m-a rugat să vorbesc cu preşedintele colegiului să-i permită să se adreseze studenţilor. Apoi va merge la spital. Capela a fost plină până la refuz de studenţi şi profesori când a vorbit Russell şi ne-a încurajat pe toţi să nu neglijăm slujba la care ne-a chemat Dumnezeu.

— Poate că unii dintre voi încă se mai joacă cu Dumnezeu, a spus el. Când aţi venit aici, aţi avut o viziune şi un scop pe care acum le-aţi pierdut. Aceasta înseamnă să te joci cu Dumnezeu. Este momentul să vă gândiţi cu seriozitate la chemarea lui Dumnezeu.

Când a încheiat, pe feţele tuturor, studenţi sau profesori, erau lacrimi. Aplauzele care au urmat au fost pentru Iisus Cristos, pe care Russell îl onora şi prin viaţa şi prin moartea sa. Mama lui şi cu mine l-am ajutat să coboare de pe scenă şi a plecat la spital să moară acolo.

L-am vizitat în fiecare zi. Mă prefăceam că mă uit sub plapumă ca să văd dacă este întreg. Apoi exclamam surprins:

— Russell, îţi lipseşte un picior! Cred că ai cancer.

— Tu eşti altfel decât alţii, râdea el. Mă simt bine când eşti cu mine.

Uneori mă chema şi noaptea.

— Frate, vino te rog până la mine. Am nevoie de ajutorul tău.

Au trecut cele douăsprezee zile, dar trupul lui s-a încăpăţânat să trăiască. Mama lui era tot timpul lângă el, mai ales că urma un tratament chimioterapeutic, cunoscut pentru efectele sale secundare. Şi-a pierdut părul şi i-a scăzut mult greutatea. Uneori accesul vizitatorilor era interzis pentru că numărul celulelor albe scădea dramatic şi exista pericolul infecţiei. Într-o zi, când am vrut să intru

în salonul lui, m-a oprit la uşă.

— Opreşte-te acolo. Leucocitele au scăzut la 800. Frate, dacă vrei să intri, mai întâi trebuie să te rogi să se dubleze. Cred că Dumnezeu o va face dacă ne rugăm.

A doua zi. de dimineaţă, m-a căutat.

— Hei, frate, nu s-au dublat. S-au triplat!

În următoarele săptămâni, Russell a ieşit din spital şi a intrat iarăşi de mai multe ori. Deşi era chinuit de dureri, nu şi-a pierdut credinţa, zelul de a-L mărturisi pe Cristos sau simţul umorului. Sufeream alături de el şi într-o zi, când mergeam cu maşina prin oraş, a început să mă tachineze datorită proastei mele dispoziţii.

— De ce eşti atât de tăcut? Nu fi atât de sumbru. Ascultă, frate. Ce dacă mor? Gândeşte-te puţin. Dacă mor, ajung în cer. Dacă ţi-e lene să-ţi aranjezi apartamentul, voi vorbi cu câţiva îngeri să vină să te ajute. Şi încă ceva: când ajungi tu acolo, eu voi avea deja vechime.

Nu trecea o zi fără să mă roage să mergem în Israel.

— Russell, nu pot merge. Sunt eliberat condiţionat şi nu pot părăsi ţara. Roagă-l pe tatăl tău sau găseşte-ţi pe altcineva!

— Nu, doar cu tine vreau să merg.

Chiar dacă aş îndrăzni să încalc regulile eliberării condiţionate, nu aveam bani pentru o excursie atât de lungă. Russell se gândise deja la acest aspect. Avea un cec de la asigurări care acoperea cheltuielile. Cântăream ce puteam face şi ce doream să fac. M-am rugat să pot lua o decizie. Într-una din vizitele mele la spital am vorbit cu doctorul lui Russell.

— Ce mai face? l-am întrebat.

— Nu prea bine, mi-a răspuns el. Plămânul drept nu mai funcţionează iar cel stâng doar la o treime din capacitate. Nu înţeleg cum respiră. Nu cred că va trăi mai mult de patru zile.

Când am ajuns la patul lui Russell, l-am întrebat:

— Dacă ai şti că mai ai patru zile de trăit, ce ai face?

— Aş pleca în Israel. Vreau să mor acolo.

— Atunci, să mergem, m-am hotărât eu.

„Doamne, de acum înainte numai Tu poţi face ceva”, m-am rugat.

— Te iubesc, frate! mi-a spus el, întinzându-se să mă sărute.

Starea lui s-a îmbunătăţit şi a început să se târguiască cu doctorul.

— Domnule doctor, dacă-mi daţi drumul acasă, vă promit că voi mânca numai legume şi mă voi întări. Sper să-mi petrec Crăciunul în Israel.

Doctorul îl iubea pe Russell ca pe copilul său şi cu greu s-a învoit să-l lase să plece.

— Oamenii mă vor crede nebun pentru ceea ce fac, a oftat el. Dar şi pe tine te vor considera nebun, mi-a spus mie.

— Toată viaţa am fost privit astfel şi nu-mi pasă, i-am răspuns eu. Hotărârea mea este luată.

M-a instruit amănunţit cu privire la îngrijirea lui Russell şi m-a întrebat dacă îi pot da injecţiile necesare, la fiecare cinci ore. L-am asigurat că mă pricep la seringi deoarece, înainte să devin creştin mi-am injectat droguri, iar la închisoare am dat injecţii şi altor deţinuţi. Mi-a dat o autorizaţie pentru folosirea seringilor şi medicamentelor.

— Permisul acesta arată-l conducătorului zborului şi oricui se interesează de legalitatea acţiunilor tale, mi-a spus el. Dacă apare vreo problemă, spune-le să-mi telefoneze. Eu mă voi ruga pentru voi.

Nu toţi colegii de la colegiu ne-au aprobat planul.

— Dacă părăseşti ţara, încalci regulile eliberării condiţionate, mi-a reamintit un profesor, iar Russell nu rezistă fizic unei călătorii de unsprezece zile. Dacă băiatul moare, vei fi închis şi noi nu vrem aceasta.

M-am gândit că, dacă Dumnezeu n-ar fi fost de acord cu plecarea noastră, n-aş fi primit paşaport. Dar am obţinut paşaportul în urmă cu câteva luni, înainte să ştiu

de dorinţa lui Russell.

De câte ori vorbeam cu Russell despre minunea obţinerii paşaportului, el remarca voios:

— Îngerii, frate, îngerii…

A doua zi, dimineaţa, părinţii lui Russell ne-au condus la aeroport. Deşi ştiau că, probabil, nu-l vor mai vedea viu pe fiul lor, au înţeles că dorinţa de a pleca îl măcina şi n-au încercat să-l convingă să renunţe, înainte de a împinge căruciorul de invalid în avion, în aceea însorită dimineaţă de duminică din decembrie, 1979, mama lui ne-a sărutat pe amândoi şi mi-a spus:

— Harold, ai grijă de el.

— Ne vom întoarce, i-am spus eu încercând să par convins.

În timpul zborului spre New York şi apoi al celui de unsprezece ore până în Israel, Russell a vorbit despre Cristos cu oricine îl asculta. Majoritatea pasagerilor erau evrei şi s-au simţit atraşi de tânărul bolnav. Erau curioşi să ştie de ce doreşte să călătorească în Israel, în starea lui. Chiar şi unii din personalul zborului au stat lângă fotoliul lui, în timp ce vorbea din Cuvântul lui Dumnezeu şi le explica motivele călătoriei lui în Israel. Încheia cu cuvintele:

— Partea cea mai interesantă abia acum urmează. Ascultaţi-l pe el, spunea arătând spre mine.

Eu continuam cu repriza a doua. La un moment dat am simţit că cineva mă strânge de umăr. Când m-am întors, o stewardesă plângea:

— Domnule, îi mulţumesc lui Dumnezeu pentru că sunteţi împreună cu băiatul acesta în avion, ne-a mărturisit ea. Eram gata să divorţez de soţul meu, dar, după cuvintele acestui băiat, m-am decis să rededic căsătoria *noastră* lui Dumnezeu. Vă mulţumesc. Vă rog să aveţi grijă de el.

Imediat după sosirea la Tel Aviv, am închiriat o maşină. Doctorul m-a avertizat că cel mai mic efort fizic îl va epuiza pe Russell şi şansele lui de supravieţuire se vor

diminua. Conducerea maşinii era total interzisă. Dar imediat după închirierea maşinii, Russell m-a anunţat că vrea să conducă.

— Preia volanul, i-am spus eu şi ne-am îndreptat spre Ierusalim.

N-am parcurs niciun kilometru şi am observat două fete îmbrăcate în uniforme militare, care făceau autostopul. Russell a oprit şi fetele au urcat în spate. Una dintre ele vorbea fluent engleza, fiind absolventă a Universităţii din Boston. L-a ascultat pe Russell vorbind despre credinţa sa în Iisus Cristos şi, când a ajuns acasă, ne-a lăsat numărul ei de telefon. Dorea să luăm masa împreună.

Am găsit o cameră la hotelul Moria şi ne-am planificat astfel vizitele, încât Russell să se poată odihni şi lua injecţiile la timp. Din cinci în cinci ore umplea seringa şi mi-o aducea. Dacă era noapte, mă trezea.

Oriunde mergeam, oamenii erau atraşi de Russell. Mulţi îl opreau pe stradă şi îi ofereau ceea ce dorea mai mult: ocazia să-L mărturisească pe Cristos. După două zile în Ierusalim, Russell a vrut să ne întoarcem la Tel Aviv. De acolo ne-am dus în frumosul oraş Haifa, unde am ajuns pe înserate. Lunga călătorie l-a epuizat pe Russell şi se părea că starea lui se înrăutăţeşte. Dar după o noapte de odihnă şi după ce a mâncat legume crude, şi-a recăpătat puterile.

În a şasea zi a călătoriei, Russell m-a trezit la ora trei noaptea şi mi-a cerut să-i fac o injecţie. Întinzându-mi seringa, m-a anunţat că medicamentele s-au terminat.

— Poftim? am exclamat eu neîncrezător.

— Trebuia să iau o singură doză la cinci ore, dar durerile au fost atât de mari, încât am dublat injecţia. Nu mai avem morfină.

Am intrat în alertă. Dimineaţa, Russell tremura de durere şi voma. M-am dus la o farmacie. Farmacistul a citit scrisoarea doctorului dar mi-a spus că nu mă poate servi. Când l-am rugat să-i telefoneze doctorului, a refuzat.

Am plecat repede spre hotel să-i telefonez eu doctorului şi, când am ajuns, am observat că starea lui Russell se deteriora rapid. Când am prins Birmingham-ul la telefon, doctorul era în operaţie. I-am lăsat un mesaj mamei lui Russell să ia legătura cu doctorul.

La sfârşitul după-amiezii, Russell sângera pe gură, expectora ţesuturi moarte, cădea în comă şi îşi revenea. Disperat, am telefonat mai multor doctori, dar nimeni n-a înţeles urgenţa situaţiei. M-am gândit chiar să jefuiesc farmacia, dar am renunţat la această idee. Debusolat, am căzut în genunchi lângă patul lui Russell şi m-am rugat.

Citind din nou scrisoarea doctorului lui Russell, am observat că el a scris şi un verset (1 Corinteni 10: 31): „Deci, fie că mâncaţi, fie că beţi, fie că faceţi altceva, să faceţi totul pentru slava lui Dumnezeu”. Aceste cuvinte m-au mângâiat.

Peste câteva minute a sunat telefonul. Era farmacistul care mi-a spus că doctorul lui Russell a vorbit cu el. Era de acord să-mi elibereze morfină dacă găsesc un doctor care să-i dea o reţetă. Tot el mi-a dat şi numărul unui doctor care vorbea engleza. Doctorul a venit imediat la hotel.

După ce l-a examinat, mi-a spus:

— Este pe moarte. Nu va rezista până dimineaţă. Ce faceţi acum în Israel?

Doctorul i-a dat lui Russell câteva injecţii. În acest timp, i-am explicat motivele călătoriei noastre. A fost foarte uimit.

— Las medicamente pentru noapte, mi-a spus el. Mâine dimineaţă, la ora opt, vin să văd ce mai face pacientul. Dacă mai trăieşte, vă mai dau o reţetă.

În timpul nopţii i-am administrat lui Russell injecţii şi m-am rugat. Cam pe la ora 3: 00 şi-a deschis ochii. Am alergat la pat şi l-am apucat de mână. Îi era sete şi dorea un suc de portocale. Am alergat pe străzile din Haifa şi după o oră m-am întors cu băutura. Dimineaţa i-am dat

legume şi i-am făcut baie înainte de sosirea doctorului. Surprins de starea bună a pacientului, doctorul s-a dus la farmacie şi s-a întors cu suficiente medicamente pentru tot restul şederii noastre în Israel.

După o odihnă de două zile, Russell era în stare să călătorească iarăşi. Ne-am îndreptat spre oraşul de coastă Nahariya. Russell a telefonat unei familii britanice creştine care s-au mutat de curând în oraş şi am fost invitaţi să-i vizităm. În timp ce Russell se odihnea, David, fiul de nouă ani al gazdelor noastre, a venit la mine. Ochii îi erau întunecaţi de tristeţe.

— De ce moare? Nu este drept.

— Fiule, multe lucruri nu înţeleg, i-am răspuns. Căile Domnului nu sunt căile noastre, iar gândurile Lui nu sunt gândurile noastre. Nu pot să-ţi motivez acum de ce se întâmplă toate acestea, dar trebuie să ne încredem în Dumnezeu. Vom înţelege într-o zi.

— Vreţi să-mi faceţi un serviciu? m-a rugat băiatul. Când vă întoarceţi în Statele Unite, mă anunţaţi dacă Russell moare?

— Promit, i-am răspuns eu.

Când a sosit momentul plecării, tatăl lui David ne-a condus la maşină cu o Biblic în mână.

— Vreau să vă citesc un verset înainte să plecaţi, ne-a spus el.

Versetul pe care l-a citit a fost 1 Corinteni 10: 31: „Deci, fie că mâncaţi, fie că beţi, fie că faceţi altceva, să faceţi totul pentru slava lui Dumnezeu”.

Russell mi-a aruncat o privire cu subînţeles şi mi-a spus:

— Îngerii, frate, îngerii…

Întorcându-ne la Ierusalim, am luat-o pe un drum denivelat şi am mers cu cincizeci de kilometri pe oră. Într-o zonă pustie, maşina a părăsit drumul şi s-a oprit chiar înainte să se răstoarne. Russell a căzut de pe scaun. Îmi imaginam titlul cu litere de o şchioapă din ziare: *Un fost*

puşcăriaş ucide un băiat bolna|> de cancer în Israel. Maşina s-a oprit în urma impactului şi bănuiam că s-a avariat serios. Dar am încercat să o pornesc şi, spre surprinderea mea, motorul a pornit imediat. După ce am scos maşina dintre pietre, am examinat-o. Nu avea nicio urmă de coliziune şi motorul funcţiona la fel de bine ca înainte. Russell a găsit repede explicaţia:

— Îngerii, frate, îngerii…

A doua zi am participat la o slujbă la Grădina Mormântului, locul unde se credea că a înviat Cristos. L-am înfăşurat pe Russell într-o pătură ca să-l feresc de răcoarea dimineţii. Privind spre Golgota, dealul stâncos unde a fost răstignit Cristos, Russell a şoptit:

— El există, Harold, El există. Este viu. Spune şi altora acest adevăr.

Ziua următoare am fost invitaţi în casa unei fete numită Estera, pe care o întâlnisem la Grădina Mormântului. Au fost cam douăzeci şi cinci de invitaţi şi câţiva dintre ei l-au acceptat pe Cristos, în urma mărturiei lui Russell. La câteva minute după ce am sosit la hotel, Estera ne-a telefonat.

— N-o să vă vină să credeţi, ne-a spus ca Mâine sunteţi amândoi invitaţi la Knesset (parlamentul israclian – n.tr.) să-l întâlniţi pe Vechiel Kadashai. El este al doilea om din ţară, consilierul principal şi cel mai apropiat prieten al primului ministru, Mcnachem Begin.

Cum s-a aranjat o întâlnire atât de neobişnuită? Se pare că Estera, o Tată care a moştenit curajul anticei regine cu acelaşi nume, a văzut în Russell o dragoste atât de mare faţă de Cristos, încât i-a telefonat domnului Kadashai. Când i-a explicat că Russell a venit în Israel, în starea lui muribundă, din dragoste pentru poporul evreu, acesta a fost de acord să ne întâlnească.

Russell a stat treaz toată noaptea, scriind două mesaje din Romani, capitolele 10 şi 11. A doua zi, care era Ajunul Crăciunului, Estera ne-a condus la Knesset. Aici am

fost întâmpinaţi călduros de domnul Kadashai.

— Intraţi, ne-a invitat el, strângându-ne mâinile, vă aşteptam.

Când am intrat în biroul lui, am observat o uşă în partea stângă. Domnul Kadashai i-a oferit un scaun lui Russell şi s-a aşezat în faţa lui. Russell şi-a scos Biblia şi hârtia pe care şi-a pregătit mesajul şi i-a vorbit liderului israclian despre Iisus Mesia.

După câteva minute domnul Kadashai i-a luat Biblia şi i-a arătat câteva versete din Vechiul Testament. Apoi, ne-a dat o carte pe care a scris-o, cu autograful său. Titlul cărţii era *Mituri şi fapte din 1978, o relatare concisă a conflictului ambo-israelian.* După ce i-am povestit şi istoria vieţii mele şi credinţa pe care o am, domnul Kadashai m-a întrebat:

— Deci ai fost închis? Şi Mcnachem Begin a fost închis, în condiţii de totală izolare, în Rusia. A scris şi o carte despre experienţele sale, intitulată *Nopţi albe.* Domnul Begin şi-a ales acest titlu fiindcă nopţile din deşert, aşa cum le vedea din celulă, nu erau niciodată întunecate.

Spunând acestea, s-a ridicat şi a ieşit pe uşa din stânga pe care o observasem când am intrat în birou. Peste câteva clipe s-a întors împreună cu domnul prim-ministru Begin.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, tinere, mi-a spus domnul Begin, strângându-mi mâna. Apoi s-a întors spre Russell şi expresia caldă a feţei lui s-a schimbat când a văzut în ce stare se afla. A înaintat spre el şi i-a întins mâna într-un gest de prietenie.

— Domnul să fie cu tine, tinere, i-a spus lui Russell.

Fără nicio ezitare, Russell şi-a scos al doilea mesaj pe care şi-l pregătise şi i l-a întins primului ministru.

— Domnule Begin, l-am pregătit pentru dumneavoastră. Dacă-l veţi studia, veţi vedea că Iisus este într-adevăr Mesia. Într-o zi fiecare genunchi se va pleca în

faţa Lui şi fiecare gură va recunoaşte aceasta.

Domnul Begin a pus hârtiile în buzunar şi a mai stat puţin de vorbă cu noi. La încheierea conversaţiei, i-am spus:

— Domnule Begin, vă mulţumim că ne-aţi primit. Este o zi pe care n-o vom uita niciodată. Dar trebuie să vă mai spun ceva înainte de a pleca. Când Russell a aflat că mai are de trăit doar patru zile, l-am întrebat ce vrea să facă cu puţinul timp pe care-l mai are la dispoziţie. Mi-a răspuns că vrea să vină în Israel şi să moară aici. Vă iubeşte, pe dumneavoastră şi poporul evreu atât de mult, încât a dorit să vină să-şi sfârşească viaţa aici.

Domnul Begin l-a îmbrăţişat pe Russell, ca un tată care îşi îmbrăţişează Fiul şi am văzut că avea lacrimi în ochi când i-a vorbit.

— Domnul să fie cu tine, tinere, pentru că eşti un câştigător. Într-o zi te vei întoarce în Israel.

S-a întors şi a ieşit din cameră.

Ne-am întors la hotel, uimiţi de faptul că Dumnezeu a adus în viaţa noastră oameni atât de importanţi.

Ziua de Crăciun am petrecut-o în Beţiccm, locul naşterii Salvatorului nostru. Scara am participat la o slujbă în ogorul lui Boaz. Mesajul intitulat „Maria a născut un Miel” a fost plin de semnificaţii. Mi-am pus mâinile pe umerii lui Russell şi m-am gândit la viaţa şi moartea Mielului binecuvântat al lui Dumnezeu.

Starea sănătăţii lui Russell se agrava continuu, dar el era mulţumit că a realizat ce a dorit Dumnezeu. Am cumpărat bilete la avion mai devreme decât era planificat. Dumnezeu ne-a binecuvântat călătoria peste aşteptările noastre. Deşi nu aveam camere reţinute dinainte, întotdeauna am găsit unde să locuim. Dumnezeu l-a ferit pe Russell de diaree, despre care doctorul ne-a avertizat că este mortală în cazul lui. I-a oferit numeroase ocazii să-şi mărturisească credinţa.

Împlinindu-şi visul, Russell nu mai zâmbea. În avion,

şi-a cheltuit ultimele rezerve de energie mărturisindu-l pe Cristos. Suferinţa îi creştea oră de oră şi, deşi ştiam că Dumnezeu ne conduce vieţile, nu înţelegeam de ce îngăduie atâta durere. Cu cât ne apropiam de New York, cu atât starea lui Russell se agrava.

În aeroport, l-am dus în braţe şi l-am aşezat într-un scaun cu rotile până i-am telefonat mamei lui. Russell a adormit în acest timp. Am ajuns la Birmingham la ora trei dimineaţa şi am simţit cum Russell m-a strâns uşor de mână.

— Hai să ne rugăm, m-a îndemnat el.

Nu voi uita niciodată rugăciunea lui:

„Tată, îţi mulţumesc că mi-ai permis să-mi împlinesc visul. Îţi mulţumesc că m-ai adus acasă să-mi mai văd o dată mama. Tată, te rog să-i binecuvântezi pe cei care nu sunt la fel de fericiţi ca mine".

Am observat că plângea şi am ştiut că s-a rugat şi pentru mine. Russell şi-a întâmpinat moartea cu seninătate, dar eu eram distrus sufleteşte. A crezut că nu sunt la fel de fericit ca el, pentru că nu înţelegeam cum poate îi mâna lui Dumnezeu peste el în toate *suferinţele* prin care trecea.

Russell a mai trăit patruzeci şi două de zile după sosirea noastră din Israel. L-am vizitat aproape zilnic. În 7 februarie, 1980, era programat să vorbească deţinuţilor din Georgia State Penitentiary. Şi-a dat seama că au avea energia necesară şi m-a rugat să merg eu în locul lui.

În dimineaţa respectivă i-am telefonat la spital.

— Russell, te iubesc şi vreau să-ţi mulţumesc pentru influenţa pe care ai avut-o în viaţa mea. Eu am trăit ani mai mulţi, dar tu eşti atât de tânăr. Dacă aş putea, m-aş simţi onorat să mor cu în locul tău.

— Ştiu, a şoptit Russell. Respirând cu greutate, a adăugat: Harold, eşti (în prieten fidel şi nu uita nicicând că, în primul rând, trebuie să-l fim credincioşi lui Cristos.

Aceasta a fost ultima noastră conversaţie. Peste

câteva ore Russell a fost împreună cu Iisus. Exemplul lui m-a învăţat că ceea ce contează nu este lungimea vieţii, ci calitatea ei. Dumnezeu a primit mai multă glorie din cei douăzeci de ani câţi a trăit Russell, decât din întreaga mea viaţă.

În închisoare am învăţat că loialitatea în prietenie este un lucru bun, dar de la Russell am învăţat că credincioşia faţă de Cristos este mult mai valoroasă. Credinţa lui Russell m-a ajutat să cresc spiritual.

Văzându-l murind, am înţeles ce este viaţa omului. Deviza vieţii lui Russell a fost versetul din Romani 1: 16: „Căci mic nu mi-o ruşine de Evanghelia lui Cristos, fiindcă că este puterea lui Dumnezeu pentru mântuirea fiecăruia care crede: întâi a iudeului, apoi a grecului".

Acesta a fost Russell Moore. Fiinţa lui a continuat să trăiască în mine. amintindu-mi mereu ce poate face Dumnezeu printr-un om credincios.

CAPITOLUL 15

IERTAT DE DOUĂ ORI

Întors la colegiu, m-am cufundat în studii cu o vigoare renăscută. Lunile treceau şi mă apropiam de absolvire. Îi mulţumeam lui Dumnezeu pentru tot ce învăţasem. Cele mai preţioase lecţii le-am învăţat nu dintr-un manual, ci din experienţe. Am aflat că primim de la viaţă ce îi dăruim; că nu există „mese gratuite". Am învăţat că servesc unui Dumnezeu mare şi că El nu este limitat în acţiunile Sale dacă-L glorificăm pe El pentru ce realizează în viaţa noastră.

Efortul şi străduinţa mea au fost răsplătite. Am obţinut note tot mai bune şi am câştigat capacitatea de a învăţa.

Într-o zi am intrat în clădirea asociaţiei studenţilor şi mi-am găsit numele pe lista celor cu rezultate notabile, întocmită de decanat.

— Hei, dar acesta sunt cu! Harold Morris!

— Mare lucru, a exclamat un student din anul întâi.

— Ascultă, isteţulc, i-am spus eu vesel, ştii cine s-a aflat pe lista F.B.I-ului printre cei mai periculoşi zece criminali şi pe lista unui colegiu biblic printre primii zece studenţi?

În martie, 1981, cu două luni înainte de absolvirea colegiului, am trimis o scrisoare guvernatorului statului Georgia şi Comitetului pentru Amnistii şi Eliberări Condiţionate. Am solicitat amnistierea. Când am vorbit prima oară cu ofiţerul supraveghetor, a râs şi mi-a spus că încerc imposibilul.

— Aţi spus că aveţi încredere în mine, i-am amintit eu.

— Bineînţeles că am, mi-a răspuns el. Am încredere în tine mai mult decât în oricare alt condamnat pe care-l cunosc.

— Atunci scrieţi o scrisoare în favoarea mea.

A trimis o scrisoare de o pagină, în care afirma că absolv un colegiu biblic în 16 mai, 1981 şi doresc să-mi fie ridicate toate restricţiile de circulaţie pentru a-L servi mai eficient pe Iisus Cristos. Ofiţerul recomanda examinarea atentă a cererii melc de amnistiere. Au trecut câteva săptămâni şi n-am primit răspuns.

În 15 mai, la ora 10: 00 mi-am luat ultimul examen şi am absolvit în trei ani un colegiu de patru ani. În timp ce mă îndreptam spre clădirea asociaţiei studenţeşti unde urma să sărbătorim absolvirea, o profesoară m-a oprit, m-a felicitat şi m-a întrebat care sunt planurile mele de viitor.

— Mă întorc în Carolina de Sud şi pun bazele unei organizaţii creştine, i-am explicat eu. îl voi sluji pe Domnul toată viaţa.

— Acum câteva luni ai cerut să mă rog pentru amnistierea ta, şi-a amintit ea. Ai vreo veste?

— Nu încă, dar cred sincer că mâine, la festivitatea de absolvire, voi fi liber complet ca să-L slujesc pe Cristos. Până mâine voi afla, am afirmat eu încrezător.

Profesoara a plecat clătinând din cap.

Pe la ora 14: 00 m-am întors acasă. După o oră a sunat telefonul.

— Vino repede până aici! mi-a spus ofiţerul care răspundea de mine.

— S-a întâmplat ceva? am întrebat eu. A jefuit cineva banca? am spus eu doar pe jumătate în glumă.

— Nu mai face pe glumeţul şi vino repede!

Când am intrat în biroul ofiţerului, mi-a întins o scrisoare de la Comitetul pentru Amnistii şi de la guvernatorul Georgici. Cazierul meu a fost şters şi drepturile mele de cetăţean al Statelor Unite au fost restabilite. Nu mă mai aflam în libertate supravegheată. Acum eram complet liber să-L servesc pe Cristos.

— Aceasta este opera lui Dumnezeu, nu a omului, am spus cu cu câţiva ani în urmă m-a iertat de toate păcatele mele şi mi-a dăruit viaţă veşnică. Acum El m-a iertat a doua oară!

Ofiţerul care fusese însărcinat cu supravegherea mea mi-a spus printre lacrimi:

— Ştii, Harold. cred că ai reuşit să faci şi din mine un credincios.

O veste bună devine şi mai bună dacă le bucuri de ca împreună cu prietenii tăi, dar nu era nimeni prin preajma mea. Colegii erau foarte ocupaţi în campus şi mulţi dintre prietenii mei se aflau deja pe drum spre Birmingham pentru festivitatea de absolvire. Dar, salvator, a sunat telefonul. Era un prieten. Gene Anderson din Myrtle Beach, Carolina de Sud. Telefonase că nu poate veni la absolvire, dar a promis că se va ruga pentru mine. Când a aflat de minunea amnistiei a plâns.

La ora şase m-am dus la capelă pentru un serviciu de seară, la lumina lumânărilor. Sala întunecată se lumina pe măsură ce fiecare absolvent intra cu o lumânare în mână. Aveam la dispoziţie treizeci de secunde pentru a ne spune numele, oraşul de unde suntem, specializarea de la colegiu, ce vom face şi alte planuri sau scopuri. A venit

rândul meu să mă adresez studenţilor şi profesorilor. Mulţi dintre ei s-au rugat pentru mine în cei trei ani de studii. Am recunoscut şi mulţi prieteni care au venit de la mare depărtare ca să fie prezenţi la această ocazie, posibilă doar datorită sprijinului lor financiar şi prin rugăciune.

— Cred că voi avea nevoie de mai mult de treizeci de secunde, am început eu. Mulţi nu-mi cunoaşteţi trecutul. L-am primit pe Cristos în închisoare şi mai târziu Dumnezeu m-a eliberat. Acest colegiu m-a acceptat şi m-a instruit, iar acum, după absolvire, încep lucrarea creştină. Acum două luni am solicitat amnistierea, dar mulţi mi-au dat puţine speranţe. Astăzi am primit o scrisoare pe care doresc s-o citesc în faţa dumneavoastră.

Am citit scrisoarea şi toţi cei prezenţi au fost bucuroşi şi L-au slăvit pe Cristos.

Ceremonia absolvirii a avut loc a doua zi. Când m-am dus să-mi primesc diploma, am fost aplaudat. De fapt, onoarea ce mi s-a făcut îi aparţine lui Cristos. Am fost bucuros că am putut face ceva pentru Salvatorul meu.

După câţiva ani m-am întâlnit cu toţi membrii Comitetului de Amnistii şi le-am mulţumit personal că au avut încredere în mine. Preşedintele, cel care. cu ani în urmă, a spus că nu voi îl eliberat niciodată, mi-a strâns mâna şi a afirmat că este mândru că mă cunoaşte. M-a rugat să ţinem legătura. Am mulţumit lui Dumnezeu pentru aceşti oameni şi pentru guvernator, pentru că au avut curajul să mă elibereze.

Ultimul lucru pe care şi-l doreşte un fost puşcăriaş este să se reîntoarcă în închisoare. Totuşi, în 21 mai 1978, m-am dus la Georgia State Penitentiary, dar nu ca deţinut, ci ca slujitor al Evangheliei lui Iisus Cristos. Directorul ne-a permis să oficicm o slujbă religioasă şi Bobby Richardson a predicat. Le scrisesem dinainte unor deţinuţi că vin la închisoare. Când am intrat în hol, un gardian m-a îmbrăţişat:

— Omule, ţi-am simţit lipsa.

Era gardianul pe care îl ameninţasem că-l trimit în Tumul Şase. S-a întors către Bobby şi i-a spus:

— Nu există deţinut ca Harold Morris. Este cel mai grozav om din câţi cunosc. Mi-a salvat serviciul. îl iubesc!

Un alt gardian mi-a spus:

— Când intru în fosta ta celulă, deţinuţii de acum nu-mi spun un cuvânt. Se uită la mine ca la un animal. Dar tu vorbeai cu mine. Îmi lipseşti.

Cuvintele gardienilor au însemnat mult pentru mine, fiindcă mi-am amintit ce atitudine urâtă am avut când am intrat în penitenciar. Mi-am dat seama din nou de puterea extraordinară a lui Dumnezeu de a schimba oamenii.

Un deţinut negru, un artist care şi-a petrecut cea mai mare parte din cei peste şaizeci de ani în închisoare; în condamnări mai scurte, i-a spus lui Bobby:

— Domnule Richardson, vreau să vă vorbesc despre Super Honky. El nu ştie, dar m-a condus la Dumnezeu. Super Honky a *fost* cel mai bun sportiv alb al închisorii. Era diferit de ceilalţi şi m-am întrebat de ce. Într-o zi l-am întrebat. Mi-a răspuns: „Ai nevoie de Iisus în viaţa ta!” M-am întors încetula mea şi m-am gândit la cuvintele lui. Mi-am dat inima lui Iisus. Îmi lipseşte Super Honky. Este altfel decât ceilalţi. Este singurul care a venit să ne vadă.

De la eliberarea mea din Georgia State Penitentiaiy am vizitat penitenciarul de mai mult de cincizeci de ori. La o evanghelizare Betsy Richardson (soţia lui Bobby), împreună cu prietenele ei, au pregătit şaptezeci de torturi pentru deţinuţi. Aceştia au fost copleşiţi de acest gest neobişnuit de dragoste.

Am vorbit în faţa câtorva mii de deţinuţi din multe închisori din ţară. De regulă vorbeam pe terenul de sport, dar preferam să le mărturisesc despre Cristos în celulă. Adunările mari şi serviciile de la capelă nu făceau decât să spargă gheaţa pentru evanghelizarea personală. De obicei rămâneam o zi întreagă, intrând din celulă în celulă, inclusiv în celulele condamnţilor la moarte. Era dificil de

predicat Evanghelia, dar eficient. Majoritatea deţinuţilor erau interesaţi ce pot face pentru ei şi urmăreau doar foloasele materiale. Dar vorbind de la om la om, uni dădeam seama ce doreau. Când erau sinceri, Iisus avea ocazia să lucreze în inima lor.

Când am fost în închisoare mi-am dat seama că nevoia cea mai mare a unui om care devenea creştin acolo era ucenicia. Acesta a devenit scopul principal al lucrării mele: să-i ajut pe cei dedicaţi Domnului să devină ucenicii Lui. Dumnezeu mi-a dat capacitatea de a discerne între creştinii autentici şi cei care se prefăceau. Nu ezitam să fiu tranşant cu ei. Nu lucram cu cei care urmăreau alte scopuri, dar când găseam un deţinut interesat sincer să studieze Biblia şi să crească în cunoaşterea lui Cristos, mă ocupam atent de ei. Un deţinut care are zel pentru Domnul poate aduce la Cristos mai mulţi oameni decât o pot face cei liberi.

Totuşi, uneori, oamenii care au cea mai mare nevoie de ajutor sunt ultimii de care ai vrea să te ocupi. De exemplu, am ezitat mult timp să lucrez cu un deţinut pe nume Matt. Matt nu era genul de om care să-mi placă. Avea două condamnări pe viaţă pentru violarea a doua femei. Am stat împreună aproape zece ani în închisoare, dar l-am evitat chiar şi după ce am devenit creştin.

Povestea vieţii lui era tragică. Când avea zece ani, sătul de abuzurile la care a fost supus de către părinţii săi, şi-a omorât mama cu o crosă de baseball. Vecinii au adunat bani şi au reuşit să-l scape de acuzaţia de omor. Dar violurile l-au trimis după gratii.

Cu puţin timp înainte de eliberare, am început să stau de vorbă cu Matt. În ultima mea noapte l-am vizitat şi i-am spus că-l iubesc şi mă voi întoarce să-l ajut.

Răspunsul lui nu m-a luat prin surprindere:

— Mda, bine. Toţi promit asta.

Dar m-am întors şi de fiecare dată l-am invitat pe Matt să vină la capelă. A refuzat să vină. La a opta vizită l-

am văzut pe Matt în capelă, sprijinit de perete. I-am făcut semn să se aşeze. I-am spus iarăşi că îl iubesc, dar nu mi-a răspuns nimic. Puţin mai târziu, cineva m-a bătut pe umăr. Era Matt.

— Chiar îţi pasă de noi? m-a întrebat el. Toţi ştim cât de mult urai închisoarea şi totuşi ai revenit de opt ori.

Da, ţin la voi. Te iubesc.

În acea scară a predicat un prieten al meu şi, când i-a invitat pe deţinuţi să-l primească pe Cristos, am simţit o altă atingere pe umăr. Matt plângea.

— Vrei să mă ajuţi? Doresc să-l primesc pe Cristos.

După ce i-am citit câteva versete din Romani, am îngenuncheat să ne rugăm. Eu am început rugăciunea, dar Matt a terminal-o predându-şi inima lui Cristos. Am ştiut că a fost mântuit când a încetat să-l mai *ceară* lui Iisus să-l salveze şi a început să-l *mulţumească* pentru mântuire.

Stătea la uşa capelei şi le spunea deţinuţilor că L-a primit pe Cristos în inima sa şi dorea să se schimbe. A început un studiu biblic şi creştea în Cristos. Nu după mult timp, m-a invitat să le vorbesc deţinuţilor din Lifer's Club, un grup de deţinuţi care au ispăşit cel puţin cinci ani din condamnarea pe viaţă şi sunt prizonieri modei. Am fost făcut membru de onoare al grupului. Când am terminat de vorbit, Matt a cerut şi el câteva minute.

A scos un ziar cu poza unui băiat de cinci ani, atacat de un buldog. Părinţii nu aveau bani pentru operaţie.

— Acest băieţel va rămâne desfigurat toată viaţa dacă nu este operat, a spus Matt. Am început să strâng bani pentru operaţia lui.

Am ştiut că Matt făcea acest lucru pentru că şi faţa lui a fost aproape desfigurată de părinţii lui.

— Poate că unii râd de mine, a spus ci, dar eu mă descurc pentru că sunt bărbat. Acest băiat însă merită să-i acordăm o şansă.

Toţi am contribuit financiar. Unii au donat ţigări, alţii ceasurile. Colecta a însumat 700 de dolari. Ziarul local a

publicat poza lui Matt şi un articol despre strângerea de fonduri pe care a organizat-o. Lumea are nevoie de oameni ca Matt şi cred că merita să-şi recapete libertatea. Dumnezeu m-a convins să lupt pentru eliberarea lui. I-am făcut o promisiune:

— Într-o zi vei fi liber. Am încredere în tine.

Am fost la Comitetul pentru Amnistii şi Eliberări Condiţionate, împreună cu câţiva prieteni creştini, şi am pledat pentru eliberarea lui Matt. După un an, în mai, 1980, Matt a fost eliberat condiţionat.

Nu voi uita niciodată ziua când l-am luat de la închisoare. Amândoi Im plâns când am ieşit pe poartă. Privind spre tumul gardienilor, am spus:

— Ce zi extraordinară! Soarele străluceşte. Este ziua unui nou început. Viaţa ta s-a schimbat. Ne-au spus că vom muri aici, dar astăzi suntem liberi. Câinii nu mai latră, mitralierele paznicilor nu mai sunt îndreptate spre noi. Suntem liberi. Avem un Dumnezeu mare!

Sub privirile gardienilor şi ale altor oameni, am îngenuncheat în parcare şi i-am mulţumit pentru viaţa şi libertatea noastră.

Un creştin inimos din Carolina de Sud, membru al comitetului de conducere al organizaţiei creştine înfiinţate de mine, împreună cu soţia lui, l-au primit pe Matt în casa lor, i-au găsit serviciu şi l-au ajutat să devină un adevărat ucenic al Domnului. În anii care au urmat eliberării sale, Matt a rămas credincios Domnului. Lecţia vieţii lui m-a învăţat că, atunci când Duhul lui Dumnezeu intră în inima unui om, el devine o făptură nouă. Arc o speranţă şi un scop în viaţă.

Aceeaşi lecţie am învăţat-o şi de la Mike Godwin, condamnat la moarte. Avea reputaţia de cel mai violent om din penitenciar. A fost condamnat să moară pe scaunul electric, fiind găsit vinovat de viol şi crimă.

Cele şase luni cât am stat într-o celulă din clădirea condamnaţilor la moarte au fost cele mai negre din toată

existenţa mea, dar acum îi mulţumesc lui Dumnezeu şi pentru ele. Am aflat cum gândesc condamnaţii la moarte. Le simţeam temerile. Puteam comunica cu ei pentru că îi înţelegeam. Am predicat Evanghelia condamnaţilor la moarte în penitenciarele din cinci state.

Într-una din aceste vizite, am ajuns la penitenciarul unde Mike Godwin aştepta executarea sentinţei. Când am ajuns, am aflat că tânărul condamnat la moarte a atacat, cu o zi în urmă, un gardian şi un alt deţinut şi aproape că i-a omorât. Ceilalţi condamnaţi la moarte au fost aduşi într-o cameră mică şi le-am vorbit despre Cristos, vreo două ore. Apoi directorul m-a rugat să merg să vorbesc şi cu Mike, în celula unde a fost închis şi care semăna cu o carceră.

— Nu mai ştim ce să facem, s-a plâns directorul. Nu vrei să vorbeşti cu el?

M-a condus la o celulă cu pereţi de beton şi uşa metalică. Mike a fost adus cu cătuşele pe mâini ca să nu mă poată ataca.

— Ce viei? s-a răstit la mine. Nu vreau să aud prostii religioase.

— Bine. Îţi promit că nu vorbim despre religie.

De fapt, doar despic aceasta puteam vorbi cu el, dar m-am îndreptat spre el şi i-am strâns mâna.

— Îmi pare rău că porţi cătuşe. Aş vrea să nu le mai ai.

— Ce vrei? a repetat el.

— Se spune că eşti foarte violent şi că ieri aproape ai omorât un gardian şi un deţinut.

— Aşa-i, a răspuns el.

— Se spune că eşti cel mai violent om din penitenciar.

— Aşa-i, a confirmat nerăbdător.

— Eu nu cred că eşti violent. Cred că eşti doar foarte supărat.

— Asta e! a exclamat el. Nu sunt violent, sunt furios.

Am răsuflat uşurat.

— Mike, ştiu că nu vrei să auzi prostii religioase şi

nu-ţi voi spune aşa ceva. Dar vreau să-ţi vorbesc despre Iisus Cristos şi ce înseamnă El pentru mine. Şi eu am stat nouă ani şi jumătate în închisoare.

— Tu?

— Da, eu.

Am vorbit cu el despre anii petrecuţi în închisoare şi despre oamenii care mi-au dat o Biblie care m-a condus la Cristos. I-am spus despre creşterea mea spirituală în următorii ani din închisoare şi de faptul că Iisus este real. Am vorbit aproape o oră.

Mike m-a privit cu ochii plini de lacrimi şi mi-a spus:

— Nu vreau să cred în Cristos şi nici în Dumnezeu. Totuşi roagă-te pentru mine.

— Bineînţeles că mă rog.

L-am rugat pe Dumnezeu să-şi descopere puterea acestui tânăr furios pe toată lumea.

— Mike, trebuie să plec, dar voi reveni.

— Da, toţi spun aşa.

— Voi veni iarăşi, i-am repetat cu.

Am vizitat penitenciarul în fiecare săptămână. Cu toate că nu l-am văzut pe Mike, a ştiut că am venit, aşa cum promisesem.

În iunie, 1982, le-am vorbit din nou condamnaţilor la moarte. Mike nu mai era la carceră. M-a îmbrăţişat şi a stat lângă mine în timpul celor patruzeci şi cinci de minute cât am vorbit. Când am terminat, m-a bătut pe umăr. Am văzut că are lacrimi în ochi.

— Vrei să mă ajuţi? Nu mai vreau să fac rău nimănui.

— Sigur că te voi ajuta, am răspuns deschizând Biblia. Mike, este evident că eşti un om inteligent şi vreau să-ţi notezi câteva versete.

Mike a început să scrie cum i-am dictat:

Romani 3: 10: „După cum este scris: *Nu este niciun om neprihănit, nici unui măcar”. **

Romani 3: 23: „Căci *toţi* au păcătuit şi sunt lipsiţi de slava lui Dumnezeu”.

Romani 6: 23: „Fiindcă plata păcatului este moartea dar darul fără plată al lui Dumnezeu este viaţa veşnică în Iisus Cristos, Domnul nostru”.

— Mike, Dumnezeu te iubeşte aşa cum scrie în Romani 5: 8: „Dar Dumnezeu îşi arată dragostea faţă de noi prin faptul că, pe când eram noi încă păcătoşi, Cristos a murit pentru noi”.

— Dă-mi să văd, mi-a cerut Mike.

I-am arătat că aşa scrie, negru pe alb, în Biblie şi apoi am deschis la Romani 10: 13: „Fiindcă *oricine* va chema Numele Domnului, va fi mântuit”.

— „Oricine” se referă la mine, la tine, la toţi care-L caută pe Dumnezeu. Să vedem şi Romani 10: 9: „Dacă mărturiseşti deci cu gura ta pe Iisus ca Domn, şi dacă crezi în inima ta că Dumnezeu L-a înviat din morţi, vei fi mântuit”. Mike, nu mă crede pe mine. Şi eu sunt om şi te pot dezamăgi, dar în Iisus te poţi încrede complet. Eşti inteligent. Du-te înapoi în celulă şi citeşte versetele pe care ţi le-am indicat. Lasă-L pe Dumnezeu să-ţi vorbească.

I-am dat o Biblie. După două zile, am primit o scrisoare de la Mike.

„După ce ai plecat, m-am întors în celulă şi am citit versetele pe care mi le-ai arătat. Am citit cuvânt cu cuvânt, de mai multe ori. Mi-am dat seama că sunt adevărate, am căzut în genunchi şi mi-am deschis inima lui Iisus Cristos. Mă bucur mai mult că sunt închis, dar mântuit, decât liber, însă fără Cristos. Nu vrei să mă ajuţi să-L cunosc mai bine pe Iisus?”

Am fost nerăbdător să mă întorc la penitenciar. Mike era un om schimbat, dornic să înveţe despre Cristos şi să-i conducă pe alţii la Iisus. Ca un om care moare de foame, a devorat toate studiile biblice pe care t le-am adus. S-a înscris la cursuri prin corespondenţă la colegiul biblic din Columbia, apoi la Universitatea South Carolina. În august, 1985, a îndeplinit cerinţele necesare pentru un curs de doi ani la universitate şi şi-a luat licenţa cu o medie foarte

bună. Acum Dumnezeu se foloseşte de el într-un chip miraculos, atât în penitenciar, cât şi în afara lui, prin scrisorile pe care le trimite tinerilor cu care corespondează.

Am încurajat mulţi adolescenţi din toată ţara să-i scrie lui Mike despre problemele lor. O fată din Arkansas i-a spus că vrea să se lase de şcoală şi să fugă de acasă. Relaţiile încordate pe care le avea cu părinţii şi cearta cu prietenul ei au determinat-o să părăsească totul. Mike i-a trimis scrisori şi răspunsuri înregistrate pe casete. Dar fata s-a hotărât să-şi pună planul în aplicare. Era momentul ca Mike să fie ferm.

„Urmează-ţi planul şi fugi", i-a scris Mike, „dar să nu-mi mai trimiţi scrisori, dacă nu mă asculţi. Nu am timp de joacă. Trebuie să îngenunchezi înaintea Domnului şi apoi să ceri iertare părinţilor. Trebuie să te bucuri că şcoala la care mergi te disciplinează. Trebuie să-l mulţumeşti lui Dumnezeu pentru profesorii tăi. Pleacă de acasă, dar îţi spun ce vei păţi: te vei droga şi vei rămâne gravidă".

Surprinzător, fata n-a reacţionat negativ la mustrările lui Mike. Nu după mult timp, mi-a scris mie.

„Datorită dumneavoastră şi lui Mike mi-am cerut iertare părinţilor. Mi-am dăruit inima lui Iisus Cristos. Am absolvit şcoala. Voi avea o viaţă minunată. Îi mulţumesc lui Dumnezeu pentru voi amândoi".

Domnul mi-a pus pe inimă să lupt pentru salvarea vieţii lui Mike. Am strâns 5.000 de dolari pentru rejudecarea procesului. Pedeapsa i-a fost comutată în închisoare pe viaţă şi a fost mutat la un alt penitenciar, unde avea mai multă libertate. Am convingerea din partea lui Dumnezeu că, într-o zi, va fi liber.

Nu-i ajut pe toţi deţinuţii. Înainte de a mă angaja să încerc obţinerea eliberării cuiva, trebuie să mă conving că respectivul este creştin născut din nou şi consacrat studierii Cuvântului lui Dumnezeu. Trebuie să fiu convins că se poate adapta cerinţelor societăţii. Trebuie să fiu

călăuzit de Dumnezeu să o fac. El este Cel care deschide uşile, aşa cum a făcut şi în cazul meu. Viaţa noastră este în mâinile Sale.

Iisus urăşte crima, dar îi iubeşte pe oameni, chiar dacă au comis crime. Mă duc în închisori, ludea mea, să le spun oamenilor despre dragostea lui Cristos care şterge toate păcatele. Am vorbit la mai mult de un milion de oameni, uneori în faţa unei mulţimi de 50.000 de oameni, alteori unuia singur.

Într-o zi mă aflam în capela unei închisori. Abia am început să vorbesc şi am fost întrerupt. Un deţinut pe care mi s-a părut că-l mai văzusesem s-a ridicat în picioare. Stătea în rândul din faţă şi s-a întors spre sală. Nu ştiam ce are de gând să facă.

— Ce ne va spune acest om este adevărat, i-a anunţat el pe deţinuţi. Am făcut şase ani de puşcărie cu el. Era foarte rău. Dacă Iisus Cristos l-a putut mântui pe el, atunci poate să ne mântuiască şi pe noi.

Sala a fost cuprinsă de un freamăt şi o adevărată trezire spirituală a avut loc acolo. Mulţi s-au decis să-L primească pe Cristos. După ce am încheiat programul, am vorbit cu deţinutul respectiv. Fusese eliberat, dar a făcut alte prostii şi a ajuns din nou la închisoare. În acea seară s-a dedicat complet Domnului.

Am auzit despre mulţi recidivişti ca acesta. Deşi însuşi cuvântul *penitenciar* implică noţiunea de pocăinţă şi restaurare, părerea mea este că închisorile actuale nu reuşesc să-i ajute pe deţinuţi să se reabiliteze.

Îmi amintesc de un deţinut de nouăsprezece ani care a intrat în penitenciar cu o pedeapsă de trei ani pentru furtul unei maşini. Era speriat de moarte. La scurt timp, deţinuţii mai vechi l-au învăţat să consume droguri. După un an a devenit un om violent, pregătit pentru o viaţă de infractor. Eliberat condiţionat, a ajuns pe străzi.

În închisoare nu *înveli* cum să comiţi infracţiuni, dar *voinţa* de a le comite îţi este stimulată. Aceasta s-a

întâmplat şi cu băiatul acela. Înainte de a ieşi din închisoare, un deţinut i-a dat o adresă unde se afla un seif cu bani.

— Jefuieşte-l şi te-ai aranjat pe viaţă, l-a sfătuit deţinutul.

Tânărul a găsit casa şi a bătut la uşă. O fată de cincisprezece ani i-a deschis. Nimeni nu ştie ce au vorbit, dar a omorât-o pe fată şi pe mama ei. Seiful era gol. Condamnat la moarte pe scaunul electric, băiatul aşteaptă de zece ani executarea sentinţei. Când l-am vizitat, l-am întrebat: – Ce mai faci?

— Harold, sunt terminat, sunt terminat, mi-a răspuns el, fără să-şi ridice, de ruşine, ochii spre mine.

Trist, dar adevărat, *este* un om sfârşit. A intrat în închisoare un tânăr speriat, care furase o maşină să se distreze puţin. A ieşit supărat foc pe sistemul social, hotărât să se răzbune. Ca el sunt foarte mulţi.

Închisorile sunt pline de oameni înfrânţi, de oameni care au dorit totul, fără să ofere ceva în schimb, care au urmat pe cine nu trebuia, care au refuzat disciplina şi munca, care nu au învăţat niciodată cum să-şi conducă viaţa. Dar şi *eu* am fost odinioară un înfrânt, şi *eu* am dorit totul fără să dau nimic. Şi *eu* am urmat sfaturile cui nu trebuia. Totuşi, fiindcă Dumnezeu m-a iubit şi creştinii mi-au arătat că Iisus Cristos trăieşte, *am fost* reabilitat şi iertat de două ori.

CAPITOLUL 16
IERUSALIMUL MEU

Peste aşteptările şi speranţele mele, Dumnezeu a onorat consacrarea mea în slujba Lui. I-am promis că tineretul va reprezenta Ierusalimul meu. În multe licee pe care le-am vizitat am descoperit că tinerii sunt flămânzi după Cuvântul lui Dumnezeu, dar adulţii nu sunt dispuşi să le satisfacă foamea spirituală. Tinerii de acum trăiesc într-

un mediu diferit de cel în care am crescut eu. Ei se confruntă cu probleme necunoscute mie. Dumnezeu mi-a dat capacitatea să-i înţeleg. Tinerii îşi dau seama că îi iubesc şi nu se simt ameninţaţi în prezenţa mea. Îşi deschid inima în faţa mea.

În ultimii şase ani, am vorbit în peste 500 de licee şi şcoli. Am vorbit despre droguri, alcool, despre presiunea negativă a colegilor şi despre ce pot să facă cu viaţa lor. Am accentuat importanţa dezvoltării unor atitudini pozitive, a acceptării disciplinei acasă şi la şcoală. I-am sfătuit să-şi iubească şi să-şi respecte părinţii. Le-am spus că îi iubesc şi că Iisus a murit pentru ei. I-am avertizat de pericolul celui mai mic compromis, cum ar fi copiatul la un extemporal sau fumatul.

După un program ţinut la un liceu, un elev mi-a dat un pachet de ţigări.

— Tata m-ar omorî dacă ar şti că am fumat şi am băut bere, mi-a spus el. Ce ne-aţi spus este adevărat. Mai întâi sunt ţigările, apoi vine marijuana, berea şi, la sfârşit, relaţiile sexuale. Tot ce aţi povestit mi s-a întâmplat, dar vreau să ştiţi că m-am hotărât să pun capăt acestui mod de viaţă inutil. Vă mulţumesc, domnule, şi-mi pare rău că nu v-am întâlnit mai demult.

— Niciodată nu este prea târziu, am răspuns eu. Ai învăţat o lecţie. Acum poţi să-ţi ajuţi colegii. Ai toată viaţa înainte. Sunt mândru de hotărârea ta.

Un alt băiat mi-a întins un pumn de frunze de marijuana, folosite la rularea ţigărilor.

— Am terminat-o cu acestea, a spus el.

— Unde este marijuana? l-am întrebat eu.

— În maşină.

— Adu drogul şi îţi promit că nu spun nimic.

După câteva minute s-a întors cu marijuana.

— Acum am încredere în tine, i-am spus. Dacă nu mi-ai fi adus marijuana, ce mi-ai promis ar fi fost doar vorbe goale.

Am terminat cu drogul, a repetat el. Vă mulţumesc, domnule.

Înainte de a merge la licee, îl întreb pe director dacă pot vorbi despre Iisus Cristos. Nu vreau să abuzez de şansa care mi se oferă. De multe ori am aprobarea să vestesc Evanghelia şi deseori elevii înşişi mă provoacă. Întrebându-mă care este relaţia mea cu Cristos.

Am fost la un liceu mare din statul Georgia. După ce am făcut cunoştinţă cu directorul, am pus întrebările obişnuite.

— Cât timp avem la dispoziţie?

— Cât doriţi, a răspuns directorul.

— Pot vorbi despre Iisus Cristos?

— Eu sper că o să vorbiţi, a spus el.

— În unele şcoli nu mi se permite, i-am replicat eu.

— Aici nu există restricţii.

— Pot să mă rog şi să-i invit pe elevi să-şi predea viaţa lui Cristos?

— Dacă nu o faceţi dumneavoastră, o voi face eu, a declarat directorul.

— Sala de sport era plină cu elevi. Am vorbit cam o oră şi douăzeci de minute şi am încheiat aruncându-le o provocare:

— Este la modă sloganul: „Eu sunt pe locul întâi”, dar cu vreau să vă întreb dacă există printre voi băieţi şi fete care vor să-L aşeze pe Iisus Cristos pe primul loc în viaţa lor?

Atât de mulţi elevi au vrut să vină în faţă, încât directorul le-a spus şi se întâlnească cu mine în altă sală, ca să discutăm în continuare. Văzând că nici sala aceea nu era suficient de încăpătoare, directorul a anunţat la difuzoare ca întâlnirea se mută pe terenul de fotbal. Toţi elevii au venit pe teren. Am stat la mijlocul terenului, am mai vorbit o oră şi am răspuns întrebărilor lor. Când a venit momentul să plec să vorbesc în alt loc, elevii L-au lăudat pe Iisus Cristos. Dacă mai multe licee ar avea

oameni curajoşi ca acel director, educaţia copiilor noştri ar fi mult mai bună.

Când vorbesc elevilor, le cer să mă respecte, dar şi eu le arăt tot respectul meu. Dacă copiii sunt gălăgioşi şi neatenţi, iau microfonul şi îi anunţ: „Daţi-mi voie să spun ceva. Ori tăceţi, ori vă fugăresc afară din sală”. În sală se face linişte şi apoi continui: „Vă iubesc şi îmi pare rău că trebuie să vă vorbesc atât de ferm. Vă mulţumesc pentru că mă ascultaţi”. Invariabil, elevii care au provocat dezordinea vin să-şi ceară scuze, după program. Elevii liceelor au nevoie de disciplină şi sunt convins că o doresc.

Cu elevii negri am o relaţie deosebită pentru că îmi cunosc trecutul. Ştiu că am petrecut doi ani şi jumătate în aceeaşi celulă cu un negru, care a devenit prietenul meu cel mai apropiat. Ei ştiu că îi înţeleg fiindcă şi eu am fost un proscris odată.

Am primit scrisori de la mii de tineri. După ce am vorbit în faţa a peste 1.000 de elevi, m-am întors acasă. Peste câteva zile am primit o scrisoare din partea unei eleve de şaptesprezece ani:

„Aş fi dat oricât să vă aud povestea cu câţiva ani în urmă”, mi-a scris ea. „Consum droguri, alcool şi sunt gravidă. Trebuie să plec din şcoală. Mama m-a alungat. Vreau să mor”.

Am sfătuit-o imediat să meargă la o biserică şi să ceară ajutor. Următoarea ci scrisoare a conţinut veşti rele: n-a găsit sprijin şi înţelegere din partea bisericii. Am văzut la închisoare deţinuţi murind pentru că au luat apărarea unor oameni aproape necunoscuţi. Reputaţia unor creştini de a-i împuşca pe răniţi este ruşinoasă şi întristătoare.

În scrisorile următoare am încurajat-o să caute ajutorul Domnului. Mama ci, după revenirea din şocul iniţial, a început s-o ajute. Când i s-a născut copilul, tonul scrisorii ci era mai vesel:

„Este cel mai drăgălaş bebeluş. îl iubesc şi vreau să devină creştin”. Anul următor am vizitat-o pe tânăra

mamă. A terminat liceul şi a fost primită într-o biserică. Fiindcă a ascultat de înţelepciunea divină, Dumnezeu o folosea acum pentru sprijinirea celor aflaţi în situaţii similare.

O altă adolescentă mi-a scris la un an după ce mi-a auzit mărturia. Făcea parte dintr-o formaţie de muzică punk, consuma droguri şi trăia imoral. Convinsă că nu are niciun motiv să trăiască, s-a hotărât să se sinucidă. Nu mi-a putut explica de ce a venit la serviciul religios la care am vorbit, dar cert este că şi-a deschis inima lui Iisus. Restul scrisorii ei a fost dovada puterii transformatoare a lui Dumnezeu. S-a înscris la un colegiu biblic şi s-a numărat printre studentele fruntaşe. S-a căsătorit cu un creştin şi amândoi îl slujesc pe Domnul.

Îi mulţumesc lui Dumnezeu pentru tinerii pe care i-am întâlnit. O adolescentă mi-a mărturisit că voia să se sinucidă. Tatăl ei o violase şi deşi nu mai locuia împreună cu familia, încă suferea cumplit. I-am dat numărul meu de telefon ca să putem discuta mai mult. Mi-a telefonat şi mi-a trimis scrisori. Era lipsită de speranţe.

„Scriu această scrisoare la patru zile după absolvire şi mă simt îngrozitor. Suferinţa interioară mă macină atât de mult, încât simt că explodez. Să ştiţi că prefer să mor, dar încă n-am avut curajul să mă sinucid. Mă simt singură şi sufletul îmi este pustiu. Nu sunt satisfăcută de mine însămi. Trecutul mă apasă şi mă simt lipsită de orice valoare. Deşi au trecut patru ani, rana este deschisă. Am încercat să uit, dar îmi revine mereu în minte. Sunt obosită şi sătulă de toate…

Uneori îmi doresc să am un alt tată. Pe tatăl meu adevărat nu-l mai doresc. Nu-l voi mai putea iubi vreodată. L-am iertat pentru ce mi-a făcut, dar aceasta nu anulează fapta comisă. Îmi doresc un tată adoptiv care să mă iubească şi să nu mă respingă…

Sunt atât de singură. Oamenii mă sfătuiesc să las totul în scama lui Iisus, dar pur şi simplu aceasta nu dă

niciun rezultat. Sunt mântuită, dar foarte confuză în legătură cu ce se întâmplă cu mine.

Sper că nu v-am plictisit. Mulţi oameni care aparent sunt foarte săritori, nu mă ajută cu nimic. De multe ori am fost pe punctul să-mi iau singură viaţa. Cineva este întotdeauna mai bun decât mine. Uneori mă simt respinsă de toţi şi cred că, dacă mi-aş zbura creierii, puţini(*foarte* puţini) ar observa că nu mai sunt… Lupt într-o bătălie deja pierdută. Să ştiţi că este groaznic să fii atât de singură…”

Ce ar putea schimba viaţa acestei adolescente disperate? A trebuit să aflu răspunsul. Am întrebat-o dacă arc vreo pasiune. Mi-a spus că i-ar face plăcere să meargă într-o tabără creştină. Am găsit un sponsor, în tabără, viaţa ci a început să se schimbe. A început să cânte în corul bisericii şi, pentru prima dată, avea speranţe.

Am întrebat-o dacă dorea să urmeze un colegiu. Deocamdată nu avea banii necesari, dar dorea să ajungă asistentă medicală. Am ajutat-o să urmeze cursurile necesare şi a devenit asistentă. Astăzi, fata care a dorit să-şi încheie viaţa este o femeie de douăzeci de ani, plină de entuziasm, are un logodnic, o credinţă puternică în Dumnezeu şi priveşte cu optimism viitorul. Crezând în sine şi dezvoltându-şi potenţialul, şi-a schimbat viaţa. Îmi telefonează de câteva ori pe lună şi cu o vizitez când sunt aproape de locuinţa ei.

O. altă fată, de treisprezece ani, elevă în clasa a şaptea, s-a apropiat de mine după ce am vorbit la şcoala ei.

— Pot vorbi cu dumneavoastră? m-a întrebat ea.

Era una dintre cele mai frumoase fete pe care le-am văzut în viaţa mea.

— Ce aţi spus înseamnă mult pentru mine şi prietenele mele, a început ea. Una dintre ele vrea să-şi ia viaţa.

— Dragă, te rog să o aduci repede la mine, am îndemnat-o eu.

— Nu pot, a spus fata.

— Te rog! Trebuie să vorbesc cu ea.

A ezitat câteva clipe, apoi mi-a spus:

— Chiar cu ea vorbiţi.

— Tu! O fală atât de frumoasă? De ce vrei să faci asta?

— Nimeni nu mă înţelege, mi-a răspuns ea. Nimeni nu mă ascultă. Părinţii îmi dau tot ce doresc. Suntem bogaţi şi nu-mi lipseşte nimic, în afară de dragoste.

Am fost bucuros să-i pot spune despre Vestea Buna.

— Există cel puţin două persoane care te iubesc: eu şi Iisus. Ai toată viaţa înainte. Poţi face ce doreşti. Anii aceştia sunt foarte importanţi pentru viitorul tău. Trebuie să-i foloseşti. Ai toate motivele să trăieşti. Promite-mi că vei vorbi cu mine înainte să te sinucizi.

Scrisorile ci ulterioare m-au convins că s-a îndreptat, dar povestea ei mi-a întristat sufletul.

Dragostea! Ingredientul care lipseşte din multe familii de astăzi. Părinţii nu-şi dau scama de această lipsă. Am auzit mulţi taţi spunând: „Muncesc din greu să câştig existenţa familiei. Fac totul pentru copilul meu. Să se gândească la sinucidere? Nu-mi vine să cred! în căminul nostru există dragoste”.

Aceşti părinţi fac tot ce pot ca să-şi exprime dragostea, dar copiii privesc dragostea din alt unghi. O bicicletă sau un costum de haine nu înseamnă pentru copii dragoste. Copiii ştiu că părinţii îi iubesc când îi îmbrăţişează şi îi sărută, când se duc cu ei în parc sau la grădina zoologică.

Adolescenţii sunt pregătiţi să înfrunte o lume bolnavă, muribundă, plină de primejdii şi dezamăgiri doar dacă părinţii lor au avut timp să se implice în problemelor lor. Timpul petrecut cu copiii le dovedeşte dragostea părintească.

Tinerii au nevoie de dragoste autentică. Sunt sătui de standarde duble: un părinte cu o bere într-o mână şi o ţigară în alta, care le spune: „Fă cum îţi spun eu, nu cum

fac cu”. Ei caută modele pe care să le urmeze în viaţă.

Îi mulţumesc lui Dumnezeu pentru că a pus o povară în inima mea – să mă ocup de tineri – şi mi-a dat înţelepciunea să-i înţeleg. Ştiu că nu glumesc când ameninţă că se vor sinucide. Ştiu că sunt capabili să-şi pună capăt zilelor, deşi nu o doresc. Pe mine nu mă poate convinge nimeni că trebuie să fii nebun ca să te sinucizi deoarece cunosc ce înseamnă disperarea şi lipsa de speranţă. Nu am nicio îndoială că m-aş fi sinucis în penitenciar dacă aş fi primit otrava pe care am cerut-o. Ştiu care sunt sentimentele celor care doresc să-şi pună capăt zilelor şi aceasta m-a ajutat să vorbesc cu tinerii aflaţi în pragul sinuciderii.

Tinerii au încredere în mine pentru că sunt convinşi că secretele lor sunt în siguranţă. Ei ştiu că voi face ce-am spus fiindcă, pentru mine, un cuvânt este o promisiune solemnă. Când le spun că le voi scrie, le scriu. Când le promit că voi veni din nou, mă reîntorc. Când le dau numărul meu de telefon, sunt acolo să le răspund. Aceasta doresc ei, cineva care să-i înţeleagă, să-i iubească, să-i accepte aşa cum sunt şi să le spună: „Există o speranţă. Speranţa este Iisus Cristos”.

ÎNTÂLNIREA CU UN „UCIGAŞ”.

Experienţa anilor petrecuţi în preajma multor criminali din închisoare nu mi-a fost de niciun folos atunci când, în 1984, am întâlnit un „ucigaş” nemilos.

În luna februarie a acelui an am observat o umflătură în partea stângă a gâtului, asemănătoare cu cea provocată de înţepătura unei albine. Şase 4 uni am avut febră şi m-a durut gâtul, dar un doctor a pus aceste simptome pe scama unui virus, iar starea mea s-a îmbunătăţit în urma tratamentului.

Umflătura a dispărut după câteva zile, dar a rămas un mic nod, iar febra şi durerile de gât au reînceput. În timpul onorării invitaţiilor de a vorbi în diverse locuri, am consultat mulţi doctori. După fiecare examinare primeam

medicamente şi asigurarea că nodul nu era simptomul unei boli grave.

Întorcându-mă acasă, în Atlanta, am consultat alt doctor care m-a supus unei examinări amănunţite. Şi el credea că nodul era lipsit de importanţă, dar mi-a sugerat să-l operez ca să scap de el. Chirurgul căruia m-a recomandat a fost de acord. Operaţia necesita doar o zi de spitalizare şi trei zile de recuperare acasă. Problema părându-mi minoră, n-am spus decât câtorva prieteni.

Într-o zi de luni, în aprilie, 1984, la ora 9: 00 am intrat la North Fullon Medical Center din Atlanta. M-am trezit după operaţie pe la ora 15: 00 şi camera mi se părea întunecoasă. Eram ameţit în urma anesteziei.

— Mă auzi? m-a întrebat chirurgul.

Am dat din cap. A început să vorbească. Dar ce spunea? *îmi aducea o veste rea. Am cancer. Trei ganglioni limfatici.* Putea să vorbească cu prietenii mei care se aflau acolo?

— Da, spuneţi-Ic totul, i-am răspuns şi am căzut într-un somn adânc.

M-am trezit după două ore şi prietenii mei plângeau. Doctorul era şi el acolo. Mi-a explicat că cei trei ganglioni limfatici din partea stângă a gâtului erau maligni, dar nu şi-a putut da seama cât de extins era cancerul. Ţesuturile suspecte au fost supuse biopsiei. Aceste analize şi multe altele au confirmat prezenţa cancerului în spatele urechii stângi, la sinusuri, la limbă şi la gât. Doctorii mi-au acordat, cu respectarea unui tratament, trei ani de viaţă.

După ce le-am prezentat pe scurt viaţa mea, le-am declarat doctorilor:

— Iisus Cristos nu m-a scos din închisoare să mor de cancer. Voi trăi mai mult decât voi.

Am plecat din spital sâmbătă şi am rămas singur. Realitatea tragică m-a lovit cu toată forţa. Stăteam în pat înfruntând durerile şi efectele medicamentelor şi priveam pe fereastră la soarele strălucitor şi la pomii ce se legănau

în vânt. Era o zi superbă, dar eu eram cuprins de spaimă. Dacă doctorii nu greşesc, atunci acesta este începutul unui drum lung şi dificil. Un specialist oncolog mi-a recomandat două luni de terapie cu raze, dar nu era prea optimist.

— Ai nevoie de mult noroc şi multă rugăciune, mi-a spus el.

A fost cea mai deprimantă zi a vieţii mele. Cum putea un mic ganglion schimba atât de drastic viaţa mea? Singur, în apartamentul meu, în acea noapte am încercat să înţeleg ce se întâmplă cu mine:

„Doamne, nu înţeleg de ce m-am îmbolnăvit acum când lotul mergea bine. Şase ani şi jumătate am lucrat pentru Tine. Doamne, mi-ai dat ocazia să vorbesc ţării întregi prin radio şi televiziune. Am angajamente să vorbesc pentru încă un an şi jumătate de acum înainte. Doamne, uşile sunt deschise. Pentru această ocazie m-am străduit până acum. De ce să mă opresc acum?

Tată, nu vreau să mor, vreau să trăiesc. Eu nu înţeleg, dar ştiu că Tu înţelegi. Căile Talc nu sunt căile noastre şi gândurile Talc nu sunt gândurile noastre. Vreau ca în viaţa mea să se facă voia Ta. Dacă vrei să mor. accept. Ştiu că vrei să mă înveţi ceva şi mă voi strădui să învăţ. De mâine, când încep tratamentul, voi fi un elev silitor şi un pacient răbdător. Ştiu că Tu lucrezi şi prin doctori şi medicamente. Eu nu renunţ la luptă, dat situaţia este în mâinile Tale”.

Doctorul mi-a recomandat un oncolog foarte bun. Acesta, după ce mi-a studiat fişele medicale, mi-a spus că tumoarea principală n-a fost descoperită, dar se părea că se află în zona capului. Mi-a explicat că terapia cu raze distruge celulele canceroase cu ajutorul razelor de energie înaltă. Incapabile să se refacă sau să se reproducă, celulele canceroase vor muri. Tratamentul dă. uneori, rezultate imediate: tumoarea se micşorează şi simptomele dispar. Alteori însă, rezultatele nu pot fi observate decât după săptămâni sau luni.

Radiaţiile vor fi îndreptate spre anumite zone ale capului în încercarea de a atinge tumoarea principală nedetectată şi ţesuturile canceroase descoperite la analizele anterioare. Pe faţă şi pe gât se vor însemna zonele care urmează să fie iradiate. Tratamentul urma să dureze opt săptămâni, de luni de la ora 10: 15 până vineri.

— Vom lupta împotriva cancerului, mi-a spus doctorul, dar nu mi-a acordat decât 32 la sută şanse să-mi revin. Şansele nu erau de partea mea, dar ştiam că Dumnezeu este.

— Bine, să începem, am fost cu de acord.

Pe faţa şi pe gât mi-au fost făcute tot felul de semne şi cruciuliţe colorate, care au rămas tot timpul tratamentului.

Oprindu-mă la un hotel să rezervcamere pentru câţiva prieteni, mi-am dat seama că recepţioncra se străduia să se prefacă că nu observă semnele colorate de pe faţa mea.

— Doamnă, poate vă întrebaţi ce e cu mine? am întrebat-o.

— Da, este adevărat. Spuneţi-mi, sunteţi cumva clovn?

— Da. aşa este. Slujba mea este să-i distrez pe oameni şi caut un serviciu.

Am glumit puţin cu ea, dar apoi i-am explicat că am cancer.

— Îmi pare rău, mi-a spus ea.

— Vă rog să nu vă pară rău, i-am replicat. Moartea este 100 la sută sigură. Toţi murim. Fiecare zi ne apropie de moarte. Pot muri de cancer, sau călcat de o maşină când ies de aici.

Câţiva oameni s-au adunat în jurul meu în holul hotelului şi am început să le spun despre credinţa mea în Dumnezeu, despre lecţiile pe care le învăţasem de la Dumnezeu şi despre bucuria mea că Dumnezeu mă va vindeca.

— Gândiţi-vă, dacă nu mă vindecă, ajung în rai. Întreaga eternitate voi fi cu El. Nu e extraordinar?

Nimeni nu părea entuziasmat.

— N-am întâlnit un om ca dumneavoastră, mi-a mărturisit recepţioncra. Mă uimeşte atitudinea în faţa bolii. Vă stăpâniţi atât de bine.

— Totul se datorează lui Cristos care trăieşte în mine, am punctat eu.

După primele şedinţe de tratament cu radiaţii arătam ca un rac de mare. Pielea a devenit roz. apoi s-a închis la culoare şi a început să se descojească.

După fiecare şedinţă de tratament parcurgeam cu maşina cei cincisprezece kilometri până acasă şi mă culcam. Tratamentul mă epuiza şi am slăbit. Gâtul mi s-a umflat şi mă durea cumplit. Când înghiţeam, durerile erau atât de mari. Încât aproape că nu mai mâneam. Sugeam cu paiul apă şi lichide nutritive care îmi furnizau puţina energie ca să mă deplasez la spital.

A fost perioada cea mai dificilă a vieţii mele. Am trecut printr-o adevărată agonic şi singurătate, deşi n-am fost tot timpul singur. Dumnezeu a fost aproape în tot acest timp, iar prezenţa Duhului Sfânt m-a mângâiat. Am avut şi prieteni deosebiţi, care şi-au manifestat dragostea faţă de mine prin acţiuni concrete: mi-au făcut curăţenie hi apartament, m-au dus la tratament şi mi-au făcut diverse servicii. Roy Williams, cu care m-am împrietenit la colegiu şi soţia lui, Julia, au venit la mine. Fim Ryan şi soţia lui, Sarah, şi-au petrecut o parte a lunii lor de miere cu mine. Randy Gradishar şi soţia lui, Janct, au stat cu mine două săptămâni. Au mai fost şi alţii şi nu ştiu cum m-aş fi descurcat fără ei.

De câteva ori mi-am pierdut cunoştinţa şi am fost dus de urgenţă la spital, unde am primit injecţii intravenoase. Uneori durerea era atât de acută, încât am crezut că nu mai rezist. Au fost zile în care mi s-a părut că moartea este o uşurare. Asistentele, atente şi grijulii, m-au încurajat

foarte mult. Mi-au înţeles durerile şi gesturile, uneori necontrolate.

Cu puţin timp înainte de depistarea cancerului, am înregistrat o serie de casete despre problemele adolescenţilor şi am dat câte un set asistentelor. Una dintre ele a venit în salonul meu.

— Domnule Morris, mi-a spus că, am ascultat ieri, în drum spre coafor, caseta cu mărturia dumneavoastră. Am plâns până mi s-a topit machiajul şi n-am putut intra la coafor. Vă mulţumesc pentru ce aţi făcut pentru mine.

Iar eu l-am mulţumit lui Dumnezeu că nu m-a scos la pensie, ci doar m-a îndrumat spre alţi oameni: doctori, asistente şi operatori de la aparatura medicală.

Anii lungi ai închisorii şi mai ales perioadele petrecute în izolare m-au ajutat să suport cele cinci luni petrecute singur în apartamentul meu. Totuşi, emoţional n-am fost pregătit să accept modificarea modului meu de viaţă şi durerile fizice.

Radiaţiile au distrus, odată cu celulele canceroase, şi pe cele sănătoase. Mi-am pierdut simţul gustativ şi glandele salivare au fost serios afectate, dar mi s-a spus că îmi voi reveni. Alte efecte secundare au fost diarcca şi voma. Noaptea trupul îmi era scuturat de accese de vomă şi în gât mi se aduna flegmă care trebuia scoasă la fiecare zece minute.

În fiecare marţi mi se lua sânge pentru urmărirea răspândirii cancerului. Am scăzut în greutate: zece kilograme în câteva zile şi aproape patruzeci şi cinci în cinci luni. Fiind cam supraponderal, mi-am putut permite să pierd atâtea kilograme, dar nu după mult timp mă simţeam ca un schelet.

Cel mai depresiv loc era sala de aşteptare a spitalului. Pacienţii care urmau tratamentul cu radiaţii se cunoşteau între ei. Când cineva nu mai venea la tratament, motivul era invariabil:

— A murit noaptea trecută.

Era şi o femeie de 26 de ani, cu un copil de mână şi altul în cărucior. Când i-a venit rândul la tratament, a intrat cu amândoi copiii. Nu zâmbea niciodată. Într-o zi i-am spus că-mi pare rău pentru ea, dar n-am zărit nicio tresărire pe fata ei.

— Păreţi atât de tristă, i-am spus eu.

— Cum aş putea să nu fiu tristă? m-a întrebat ea.

I-am spus despre credinţa mea în Dumnezeu.

— Îmi este greu să cred într-un Dumnezeu care mă ia de la doi copii mici, mi-a spus ea.

Tăcut, m-am rugat: „Doamne, le rog dă-mi mic cancerul ei. Am deja unul şi mă descurc cu amândouă. Te rog n-o lua de la copii”.

În această noapte lungă a suferinţei Cuvântul lui Dumnezeu m-a mângâiat. Cele patru versete prin care m-a chemat Dumnezeu la El, Romani 6: 23; 1 Ioan 1: 9: 1 Petru 2: 24 şi Apocalipsa 3: 20, m-au încurajat foarte mult. Alte versete care mi-au adus alinare în dureri au fost din Iacov 1: 2 – 3: „Fraţii mei, să priviţi ca o mare bucurie când treceţi prin felurite încercări, ca unii care ştiţi că încercarea credinţei voastre lucrează răbdare”. Versetul 12: „Ferice de cel ce rabdă ispita. Căci, după ce a fost găsit bun, va primi cununa vieţii, pe care a făgăduit-o Dumnezeu celor ce-L iubesc” m-a încurajat foarte mult.

Romani 1: 16. versetul pe care Russell Moorc l-a iubit, a devenit versetul meu favorit: „Căci mic nu mi-e ruşine de Evanghelia lui Cristos; fiindcă ea este puterea lui Dumnezeu pentru mântuirea fiecăruia care crede: întâi a iudeului, apoi a grecului”.

De multe ori eram prea slăbit ca să citesc preţiosul Cuvânt al lui Dumnezeu, dar Duhul Sfânt îmi reamintea versetele pe care le memorasem. Câtă linişte îmi aduceau. Când nesiguranţa cu privire la viitor mă încerca şi nu mai ştiam ce să cred, îmi căutam liniştea în Scriptură. Într-o zi ochii mi s-au oprit asupra Psalmului 118, versetele 17 şi 18. Erau cuvintele pe care le aşteptam din partea lui

Dumnezeu: „Nu voi muri, ci voi trăi şi voi povesti lucrările Domnului. Domnul m-a pedepsit, da. dar nu m-a dat pradă morţii”.

Am repetat des aceste versete şi efectul lor a fost extraordinar. Mi-au redat speranţa şi hotărârea să continui lupta pentru viaţa mea.

Ultimele şapte şedinţe de tratament au fost aplicate direct pe gură care s-a acoperit de băşici. Nu mai puteam vorbi, iar durerea a devenit insuportabilă. Gâtul îmi era fierbinte şi umezeala batistelor aplicate pe el era foarte repede absorbită de căldura trupului.

Într-o zi, în apartamentul meu, am leşinat. Când mi-am revenit puţin, m-am târât până în dormitor şi m-am întins pe pat. Inima îmi bătea să-mi spargă pieptul şi respiraţia a udat cearşaful. Am reuşit să mă târăsc până la baie să-mi răcoresc puţin trupul înfierbântat şi, cu greu, am putut ajunge înapoi în pat. Eram sigur că voi muri. În acel moment o rugăciune a tremurat pe buzele mele: „Tată, te iubesc. Îţi mulţumesc că m-ai mântuit. Tată, facă-se voia Ta, nu voia mea. Dacă voia Ta este ca eu să mor, Doamne, te rog ia-mă acasă la Tine. Vreau să fiu cu Tine. Totuşi nu vreau să mor. Vreau să-mi mai văd o dată mama, familia, prietenii. Te rog, Doamne, ascultă-mă. Dar dacă este voia Ta să plec acum, o accept”.

După cincisprezece minute bătăile inimii s-au liniştit. Dumnezeu a îndepărtat Îngerul Morţii.

Tratamentele s-au încheiat conform programului şi m-am dus din nou la specialistul oncolog ca să evalueze rezultatele. Dacă nu erau bune, şansele supravieţuirii mele erau infime. Operaţia era imposibilă datorită localizării cancerului, iar alte radiaţii erau excluse. După terminarea consultului doctorul s-a aşezat într-un scaun şi m-a privit.

— Este o minune, mi-a spus. N-am detectat nicio urmă de cancer. Este cel mai uluitor lucru pe care l-am văzut vreodată. Nu pot crede.

Eu *puteam* crede. Mă aşteptasem la aşa ceva. Totuşi

efectele radiaţiilor asupra gâtului aveau nevoie de câteva luni ca să fie îndepărtate. Doctorul mi-a spus că pot consuma mâncăruri uşoare peste câteva zile. Câteva zile n-am mâncat nimic, doar am băut. Pe la sfârşitul săptămânii gâtul mi s-a închis complet şi nu mai puteam înghiţi nici apa. Minunea a început să pălească.

Muşchii s-au contractat datorită nefolosirii lor timp îndelungat. Dilatarea lor a fost dureroasă, necesitând anestezic generală. Mai multe săptămâni mi s-a introdus un tub de cauciuc, lung de 75 de centimetri în încercarea de a degaja cei patruzeci şi opt de centimetri necesari funcţionării normale. Dar. de fiecare dată, gâtul se închidea la loc. În cele din urmă, doctorul m-a pregătit pentru vestea cea mai rea.

— S-ar putea să fim obligaţi să vă introducem, pentru tot restul vieţii, un tub în gât că să vă puteţi hrăni.

— Domnule doctor, nu vorbiţi aşa, i-am răspuns eu. Mi-aţi dat speranţe, dar prefer să mor decât să mă hrănesc toată viaţă printr-un tub.

Mi-a explicat apoi că există posibilitatea unei operaţii prin care ţesuturile afectate să fie refăcute folosind ţesuturi din colon. Dar, după Ce a analizat mai atent şansele de reuşită a operaţiei, a renunţat la această alternativă pentru că rănile din gât erau prea întinse. Nu mi-a rămas decât o posibilitate: singur, în fiecare zi, să-mi introduc tubul de cauciuc. Prima încercare a fost inimaginabil de dureroasă. Dar am perseverat şi am ajuns un expert: am reuşit să-mi introduc tubul de două secunde. Un record demn de cartea recordurilor Guinness. Cred că, dacă cineva m-ar fi provocat, puteam să reduc timpul.

Am fost prevenit că, în urma radiaţiilor, îmi pot pierde dinţii. Am recurs la acelaşi procedeu ca în închisoare: masajul zilnic al gingiilor şi dantura mea a fost salvată a doua oară.

Gustul mi-a revenit treptat, dar doctorii m-au prevenit că glandele salivare s-ar putea să nu-şi mai revină

niciodată. Eram obligat să sorb mereu apă ca să-mi umezesc gâtul uscat… dar m-am obişnuit. Glumeam chiar, asemănându-mă cu cafeaua ness: când vorbeam, nu trebuia decât să adaug puţină apă şi gata era mesajul.

Cancerul a dat înapoi şi toate celulele canceroase detectate au fost distruse, dar doctorii m-au prevenit că boala ar putea reveni deoarece sursa principală n-a fost depistată. De atunci trăiesc conştient de pericolul revenirii bolii, dar nu mă trezesc în fiecare diniincaţă speriat de acest gând şi nu încep să caut umflături sau pete pe trup. Îi mulţumesc lui Dumnezeu că mi-a acordat încă o zi şi o trăiesc din plin. Fiecare zi este o sărbătoare.

Mereu îi mulţumesc lui Dumnezeu pentru prietenii care m-au sprijinit, moral şi financiar, în timpul bolii. Mulţi s-au rugat pentru mine. Cu puţin timp înainte de declanşarea bolii, Ben Kinchlow, de la *The 700 Club*, mi-a luat un interviu. Dumnezeu a folosit acel program şi cel pregătit de organizaţia *Focus on the Family,* pentru a aduna oameni care să se roage pentru mine.

Dar am fost ajutat mult şi de alţi oameni. De exemplu, Wes Durham. elev la liceul Apex High School (unde am înregistrat o casetă pentru programul doctorului J. Dobson de la organizaţia *Focus on the Family*) a avut ideea organizării unui meci de baschet ale cărui beneficii să fie folosite pentru acoperirea cheltuielilor melc medicale. Ideea a fost preluată de antrenorul echipei liceului şi, deşi au participat şi jucători profesionişti, toate încasările, cam 2000 de dolari, au fost donate în scopul acoperirii cheltuielilor mele medicale.

Când s-a răspândit vestea îmbolnăvirii melc, am primit mii de scrisori. Una din ele a vorbit direct inimii mele şi a fost scrisă ca şi cum aş fi primil-o de la Iisus însuşi.

„Harold. le iubesc. Mi-am vărsat sângele ca să te curăţesc. Tu eşti un om nou. Eşti scump în ochii Mei şi Eu te-am creat aşa. Nu te critica şi nu te dispreţui pentru că

nu eşti perfect. Aceasta nu te va conduce decât la frustrări. Harold, vreau să te încrezi în Mine, în fiecare zi. Stai în puterea şi dragostea Mea şi vei fi liber. Fii tu însuţi. Nu lăsa alţi oameni să-ţi conducă viaţa.

Dacă Mă vei lăsa. te voi călăuzi. Fii conştient de prezenţa Mea în toate. Eu îţi dau răbdare, dragoste, bucurie şi pace. Caută răspunsurile problemelor tale doar la Mine. Eu sunt Păstorul tău şi te voi conduce.

Urmează-Mă doar pe Mine. Nu uita niciodată aceasta. Ascultă şi Eu îţi voi descoperi voia Mea. Te iubesc Harold, te iubesc. Lasă dragostea Mea să se răspândească prin tine.

Nu te îngrijora de viaţa ta; răspunderea pentru ea îmi aparţine Mie. Eu te voi transforma astfel, încât nici nu vei observa. Trebuie să te iubeşti pe tine şi pe alţii pentru că Eu te iubesc. Nu te mai uita la tine. Priveşte la Mine. Eu conduc, Eu transform, Eu fac totul, dar numai atunci când nu te opui. Eu nu voi acţiona niciodată împotriva voinţei tale.

Harold, eşti al Meu. Fă-Mi bucuria să te pot face asemenea Mie. Lasă-Mă să-ţi dăruiesc bucuria şi pacea pe care nimeni altul nu o poate da. Tu nu eşti al tău. Eu te-am cumpărat cu preţul sângelui Meu şi îmi aparţii. Singura poruncă pe care trebuie s-o respecţi este să priveşti doar la Mine, nu la tine însuţi sau la alţii. Nu te frământa ci odihneşte-te în dragostea Mea. Nu încerca să te schimbi singur. Lasă-mă pe Mine să te transform. Voia Mea este perfectă, iar puterea Mea suficientă. Priveşte doar la Mine. Harold. te iubesc”.

Am citit de mai multe ori această scrisoare şi ea m-a încurajat în clipele grele. Ea m-a ajutat să-mi consider boala mai mult ca pe o şansă de schimbare în bine decât ca pe un atac împotriva mea. Cuvintele scrisorii m-au ajutat să privesc viaţa din perspectiva lui Dumnezeu. Astfel am învăţat lecţii nepreţuite, cum ar fi importanţa rugăciunii. Cea mai grea rugăciune pe care am făcut-o a fost cea în

care l-am spus lui Dumnezeu că renunţ la orice drept asupra vieţii mele şi sunt de acord ca El să facă ce doreşte cu ea.

Suferinţa m-a învăţat să am o răbdare dumnezeiască. David a scris, în Psalmul 27: 14: „Nădăjduieşte în Domnul! Fii tare, îmbărbătează-ţi inima şi nădăjduieşte în Domnul!” Eu l-am căutat pe Dumnezeu, am hădăjduit în El şi am aşteptat ca El să acţioneze. Aşteptarea s-a dovedit b experienţă utilă.

Boala m-a atras mai aproape de Domnul. Am învăţat să mă încred Complet în El şi acesta este cel mai dificil aspect al vieţii creştine. Am învăţat că Dumnezeu îmi oferă mângâiere, că El, personal, este implicat în viaţa mea, mai ales atunci când sufăr. El permite boli şi încercări ca să învăţăm să depindem numai de puterea Lui şi să aruncăm toate grijile asupra Lui. Încercările sunt şansele noastre de a-L cunoaşte mai bine pe Dumnezeu, iar cunoaşterea lui Dumnezeu este secretul unei vieţi fericite şi binecuvântate.

TROFEUL HARULUI DIVIN

Pe o căldură sufocantă, în vara anului 1985, m-am întors la Atlanta dintr-o vacanţă în Florida. Trecând prin Savannah, ceva mă împingea să fac un ocol de o sută de kilometri şi să merg la fosta mea închisoare.

Când am ajuns la Georgia State Penitentiary, ploua torenţial, închisoarea era complet schimbată şi renovată, dar am recunoscut clădirea în care L-am primit pe Cristos. Am parcat în dreptul clădirii condamnaţilor la moarte şi am privit spre fereastra celulei unde am petrecut cele şase luni de singurătate şi groază.

M-am îndreptat spre cimitirul închisorii. Ploaia mă izbea cu o forţă neobişnuită, în timp ce mergeam printre micile cruci numerotate. Dacă corpul unui deţinut decedat nu este cerul în douăzeci şi patru de ore, este aşezat într-un sicriu de lemn confecţionat la atelierul de tâmplărie al închisorii şi înmormântat în cimitirul penitenciarului. Deţinuţii sapă groapa şi capelanul penitenciarului spune

câteva cuvinte de rămas bun. O cruce este aşezată pe mormânt.

Mergeam căutând ceva nedefinit şi am ajuns la un loc mai deosebit. Deodată o amintire a ţâşnit brusc din memorie şi am fost surprins atât de realitatea ei, cât şi de faptul că am uitat-o atâta vreme. Parcă eram iarăşi în închisoare. Era 1972, şi ajutam la îngroparea unui deţinut. Îmi exprimasem tristeţea cu glas tare: „Nu are nici măcar o piatră funerară; doar un număr!”

— Asta şi sunteţi, nişte numere. O adunătură de animale! a strigat un gardian. Nu sunteţi cetăţeni ai ţării. Societatea nu se mai interesează de voi. Familia nu vă vrea. Nimănui nu-i pasă de voi.

Furia m-a cuprins şi m-a îndemnat la acţiune. Oamenii care sunt înmormântaţi vor avea o piatră funerară. Câţiva dintre noi am cumpărat un mic monument. Am lacul o colectă printre deţinuţi. Cuvintele inscripţionate au fost alese cu grijă:

Cimitirul închisorii Georgia State Penilentiaiy. Prima înmormântare a avut loc în 20 decembrie 1937. Statul asigură o înmormântare creştinească fiecărui deţinut decedat care nu este îngropat de familie. Mântuitorul a spus: „Veniţi la Mine şi Eu vă voi da odihnă”. Aceşti oameni se bucură de liniştea anonimatului. Ezechiel 18: 22: „Toate fărădelegile pe care le-a făcut i se vor uita! El va trăi din pricina neprihănirii în care a trăit”. Acest monument a fost ridicat de deţinuţi la 1 iulie. 1972.

Sufletul mi-a fost copleşit de tristeţe gândindu-mă la şansa pe care o are fiecare păcătos, aşa cum este ea scrisă în Ezechiel 18: 23: „Doresc Eu moartea păcătosului?” zice Domnul Dumnezeu, Nu doresc Eu mai degrabă ca el să se întoarcă de pe căile lui păcătoase şi să trăiască?” Sigur, oamenii păcătoşi vor trăi dacă se vor întoarce la Dumnezeu. Dar cei îngropaţi aici *nu* s-au întors. Majoritatea au murit de o moarte violentă. Au avut parte de o înmormântare creştinească şi acum se odihnesc,

anonimi, în pace. Gândul era plăcut, dar fals.

Ploaia se revărsa asupra mea. dar am îngenuncheat printre morminte şi am plâns pentru soarta celor care au murit nemântuiţi.

„Dumnezeule. Îţi mulţumesc pentru libertate. Pentru viaţă. Pentru mântuire. Pentru vindecare. Ai milă de oamenii care sunt închişi între zidurile penitenciarului. Iartă-mă că nu-i compătimesc suficient. Iartă societatea noastră că i-a marginalizat total.

Oh. Doamne, unde sunt bisericile? N-ar trebui să fie creştinii mai activi? N-ar trebui ca ei să se intereseze de soarta acestor oameni pierduţi?"

Mi-am dat scama atunci că biserica este piatra funerară cea mai mare dintre toate, un monument printre cei morţi. Când Iisus a murit pe cruce ca să ne scape de păcatele noastre, scopul Lui n-a fost doar asigurarea intrării noastre în cer ci şi transformarea noastră după asemănarea Lui, ca să putem proclama Numele Său celor pierduţi. El ne-a poruncit să-i hrănim pe cei flămânzi, să-i îmbrăcăm pe cei dezbrăcaţi, să-i vizităm pe cei bolnavi şi pe cei care se află în închisoare. Cristos doreşte ca noi să fim instrumentele Lui pentru completarea nevoilor celor din jurul nostru. Nu vom avea niciodată viaţa deplină pe care doreşte El să ne-o dăruiască până când nu învăţăm să-i iubim pe oameni în Numele lui Iisus.

Se pare că uităm versete cum sunt cele din 1 Ioan 3: 17 – 18: „Dar cine are bogăţiile lumii acesteia şi vede pe fratele său în nevoie şi îşi închide inima faţă de el, cum rămâne în el dragostea de Dumnezeu? Copilaşilor, să nu iubim cu vorba, nici cu limba, ci cu fapta şi cu adevărul".

Cum putem afirma că L iubim pe Iisus dacă nu ne pasă de cei suferinzi din jurul nostru? Suntem bogaţi, dar îi lăsăm pe alţii să moară de foame. A fi asemenea lui Cristos înseamnă a te ocupa de cei flămânzi, de cei fără haine, de cei bolnavi sau închişi.

Desigur, Dumnezeu s-a folosit de experienţele mele

din închisoare ca să mă salveze. Când am fost arestat, paşii mei erau spre iad, autodistrugere şi, fără îndoială, dacă aş fi continuat, aş fi devenit alcoolic şi toxicoman. Aş fi ieşit în afara societăţii. Sunt convins că, dacă nu aş fi fost arestat atunci, aş fi decăzut atât de mult, fizic şi mintal, încât recuperarea mea ar fi fost imposibilă. Aş fi ajuns chiar şi criminal.

Dacă sentinţa ar fi fost diferită şi aş fi fost declarat nevinovat, cred că n-aş mai fi pus niciodată alcool în gură. Procesul în care am fost judecat a fost o lecţie suficientă pentru aceasta, dar numai ajungând în închisoare, unde am trăit alături de cei mai nenorociţi oameni, am învăţat că viaţa înseamnă mai mult decât abstinenţa de la alcool.

Închisoarea. Face parte din mine pentru totdeauna, fiindcă în acel deceniu am trăit cât pentru o viaţă întreagă. Am trăit acea viaţă de mii de ori. Acea ură. Acea furie. Acea teroare. Acea lipsă de speranţă.

Dumnezeu, însă, care este Răscumpărătorul meu, a înlocuit ura şi furia cu dragostea pentru cei nenorociţi, teroarea cu încrederea în suveranitatea Sa, deznădejdea cu speranţa.

Nu-I voi putea niciodată răsplăti lui Iisus Cristos ce a făcut pentru mine. Am pierdut totul, am ajuns o nulitate, am trăit printre cei mai mizerabili oameni, dar, deodată am primit cea mai mare bogăţie. Iisus a devenit răspunsul viu la toate îndoielile mele, la toate durerile şi problemele. Dar El n-a făcut toate acestea singur.

Pavel, în Romani 10, pune întrebări decisive despre aceia care au nevoie să audă Vestea Bună a mântuirii lui Iisus. El spune:

„Fiindcă oricine va chema Numele Domnului, va fi mântuit. Dar cum vor chema pe Acela în care n-au crezut? Şi cum vor crede în Acela despre care n-au auzit? Şi cum vor auzi despre El fără propovăduitor?” Eu am fost eliberat pentru că oameni ca ClifTMiller, Clebe McClary, Bobby Richardson şi Bob Norris au trăit asemenea lui Cristos.

Exemplul lor m-a condus nu numai la eliberarea din închisoare, ci şi la descătuşarea din păcat şi disperare.

Îi mulţumesc lui Dumnezeu căci mi-au arătat dragoste când nu aveam pe nimeni, că au fost alături de mine când am avut nevoie de un prieten, că m-au învăţat despre credinţa în Cristos prin poziţia lor publică în favoarea Mântuitorului.

Unde este biserica? Unde sunt acei Cliff Miller, Russell Moore sau Clebe McClary?

Oamenii se uită să vadă ce facem cu vieţile noastre. Dacă Dumnezeu a folosit un băiat de la oi să mărturisească despre El înaintea unui împărat, dacă a folosit fostul deţinut cu numărul 62345 să mărturisească înaintea deţinuţilor, a părinţilor şi tinerilor, cu siguranţă că El te poate folosi şi pe tine. Nu există limită în lucrarea lui Dumnezeu prin acei care îi sunt credincioşi şi-L urmează pe El oriunde îi va conduce.

CUPRINS

Omor deosebit de grav
Viaţă dublă
Şocul
Vise spulberate
Elefantul alb
Onoarea hoţilor
Jocurile condamnaţilor
Celula condamnaţilor la moarte
Eliberarea captivilor
O fiinţă nouă
Puţină libertate în sfârşit, liber
Adaptarea îngerii, frate, Îngerii Iertat de două ori Ierusalimul meu întâlnirea cu un „ucigaş
Epilog: Trofeul harului divin